

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 64

9. dubna 2021

Obsah

III Přípravné akty

Evropský hospodářský a sociální výbor

557. plenární zasedání Evropského hospodářského a sociálního výboru – JDE62 – Interactio, 27. 1. 2021–28. 1. 2021

2021/C 123/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zpráva o politice hospodářské soutěže v roce 2019 [COM(2020) 302 final]	1
2021/C 123/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se zřizuje evropský společný podnik pro vysoce výkonnou výpočetní techniku [COM(2020) 569 final – 2020/260 NLE]	7
2021/C 123/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny [COM(2020) 746 final]	12
2021/C 123/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o novém paktu o migraci a azylu [COM(2020) 609 final]	15
2021/C 123/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke „Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta ke klimaticky neutrálnímu hospodářství: Strategie EU pro integraci energetického systému“ (COM(2020) 299 final)	22

2021/C 123/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu [COM(2020) 301 final]	30
2021/C 123/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návru nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EHS) č. 95/93 s ohledem na dočasnou úlevu od pravidel využívání letištních časů na letištích Společenství z důvodu pandemie COVID-19“ [COM(2020) 818 final – 2020/0358 (COD)]	37
2021/C 123/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový přístup k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu – 2. akční plán pro oblast Atlantiku – Aktualizovaný akční plán pro udržitelnou, odolnou a konkurenceschopnou modrou ekonomiku v oblasti Atlantského oceánu v Evropské unii [COM(2020) 329]	42
2021/C 123/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů [COM(2020) 562 final]	59
2021/C 123/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství [COM(2020) 642 final – 2020/0289 (COD)]	66
2021/C 123/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o vytvoření programu dokumentace úlovků tuňáka obecného (<i>Thunnus thynnus</i>) a o zrušení nařízení (EU) č. 640/2010 [COM(2020) 670 final – 2020/0302 (COD)]	72
2021/C 123/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návru rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030“ [COM(2020) 652 final – 2020/0300 (COD)]	76
2021/C 123/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návru směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimální úrovni výcviku námořníků (kodifikované znění)“ [COM(2020) 739 final – 2020/0329 (COD)]	80
2021/C 123/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech zajišťujících základní propojení v silniční nákladní a osobní dopravě po skončení přechodného období uvedeného v dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii [COM(2020) 826 final – 2020/0362 (COD)]	81
2021/C 123/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech zajišťujících základní propojení v letecké dopravě po skončení přechodného období uvedeného v Dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii [COM(2020) 827 final – 2020/0363 (COD)]	82
2021/C 123/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o určitých aspektech bezpečnosti letectví s ohledem na skončení přechodného období uvedeného v Dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii [COM(2020) 828 final – 2020/0364 (COD)]	83

2021/C 123/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví zvláštní a dočasná opatření s ohledem na rozšíření onemocnění COVID-19, jež se týkají obnovení či prodloužení některých osvědčení, licencí a povolení a odkladu některých pravidelných kontrol a pravidelného školení podle určitých částí právních předpisů v oblasti dopravy, a to na referenční období navazující na období uvedená v nařízení (EU) 2020/698 [COM(2021) 25 final – 2021/0012 (COD)]	84
2021/C 123/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/2403, pokud jde o oprávnění k rybolovu pro rybářská plavidla Unie ve vodách Spojeného království a rybolovné operace rybářských plavidel Spojeného království ve vodách Unie [COM(2020) 830 final – 2020/0366 (COD)]	85
2021/C 123/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2008/971/ES, pokud jde o rovnocennost reprodukčního materiálu lesních dřevin vyprodukovaného ve Spojeném království s reprodukčním materiálem lesních dřevin vyprodukovaných v Unii [COM(2020) 852 final – 2020/0378 (COD)] . . .	86
2021/C 123/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2003/17/ES a 2005/834/ES, pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu a rovnocennost kontrol metod udržování odrůd druhů zemědělských rostlin prováděných ve Spojeném království“ [COM(2020) 853 final – 2020/0379 (COD)]	87

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

557. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO VÝBORU – JDE62
– INTERACTIO, 27. 1. 2021–28. 1. 2021

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zpráva o politice hospodářské soutěže v roce 2019

[COM(2020) 302 final]

(2021/C 123/01)

Zpravodaj: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 12. 8. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	11. 12. 2020
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	230/0/6
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá zprávu Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2019, v níž Komise rozvíjí přístup zaměřený na posílení jednotného trhu a podporu cílů hospodářského rozvoje a sociální politiky, které mají pro rozvoj v Evropě zásadní význam.

1.2 Jak již uvedl v několika předcházejících dokumentech, EHSV se domnívá, že účinná politika v oblasti hospodářské soutěže dodržující zásady je jedním z pilířů Evropské unie a nezbytným nástrojem k dotvoření vnitřního trhu ve smyslu Smlouvy o fungování Evropské unie a v souladu s cíli udržitelného rozvoje, budováním sociálně tržní ekonomiky a prováděním evropského pilíře sociálních práv⁽¹⁾. Tato vyjádření jsou i nadále aktuální.

1.3 EHSV souhlasí s tím, že by Komise měla přijmout opatření pro posílení spravedlivé hospodářské soutěže na trzích, které jsou důležité pro občany a podniky v EU, jako jsou digitální a telekomunikační odvětví, energetika a životní prostředí, výroba, finanční služby, daně, zemědělství, potravinářství a doprava. Tato opatření by měla poskytnout jistotu spotřebitelům a jasně definovat řádné podmínky pro fungování společností. Hospodářské a sociální změny se odehrávají velmi rychle. Je nutné se kontinuálně přizpůsobovat moderní, udržitelné, zelené a digitální ekonomice a nesnese to odkladu. Politika v oblasti hospodářské soutěže má v tomto ohledu zásadní význam.

⁽¹⁾ Články 7, 9, 11 a 12 SFEU.

1.4 Ve stále více digitalizovaném prostředí se rychle vyvíjejí nové a přetrvávající výzvy, které přináší používání dat, algoritmy a trhy. Proto je třeba posílit síť spolupráce mezi orgány členských států a Komisí, aby byla na jednotném trhu zachována spravedlivá hospodářská soutěž. EU se musí vyvíjet stejně rychle, jako se vyvíjí digitální éra. EHSV je si vědom nutnosti změn a vyzývá k tomu, aby byly provedeny nezbytné úpravy. Je pevně přesvědčen, že digitální trh a on-line platformy jsou součástí nové ekonomiky, která má pro Evropu klíčový význam, ale zároveň je zapotřebí stanovit jasná a spravedlivá pravidla pro všechny zúčastněné strany.

1.5 EHSV upozorňuje Komisi na to, že je třeba neustále vytvářet ekonomické a politické podmínky pro podporu růstu malých a středních podniků za rovných podmínek, které rovněž umožní zapojení velkých podniků do hospodářského procesu. Evropa musí být vnímána jako silný hospodářský prostor, který umožňuje spravedlivou hospodářskou soutěž a stanoví jasná pravidla pro všechny aktéry.

1.6 Pokud jde o hospodářskou soutěž s podniky ze zemí mimo EU, EHSV požaduje, aby byla zaručena stejná sociální a environmentální pravidla, a tím i rovné podmínky hospodářské soutěže. Evropa nemůže uplatňovat rozdílné přístupy ke stejným výzvám. A nemůže být ani „naivní“, pokud jde o politiku hospodářské soutěže.

1.7 EHSV podporuje koordinovaná opatření, která Komise zavedla v rámci výrobního odvětví, ale přeje si, aby šla EU ještě dále a navrhla – v úzké spolupráci s členskými státy – trvalé řešení pro posílení rovných podmínek. Dočasná opatření týkající se dodávek určitých výrobků pocházejících z trhů mimo EU se musí stát opatřeními trvalými, zejména pokud jde o dovoz životně důležitého zdravotnického vybavení a dalších klíčových výrobků. Tato pandemie odhalila všechny slabé stránky nedostatečně rozhodných politických opatření. Silné a odolné výrobní odvětví by mělo být jedním z pilířů politiky v oblasti hospodářské soutěže.

1.8 V zemědělském a potravinářském odvětví je důležité chránit produkty s evropským označením původu před napodobováním či kopírováním. Pro zemědělce a spotřebitele má zásadní význam odvětví osiv a pesticidů, vyvolává však také obavy, které přesahují oblast ochrany spotřebitele, bezpečnosti potravin a zajištění dodržování norem v oblasti životního prostředí a klimatu.

1.9 Jedním z nejkomplikovanějších odvětví služeb z hlediska hospodářské soutěže mezi členskými státy na vnitřním trhu zůstává doprava. Stálou prioritou nejen z hlediska podniků, ale i z hlediska koncových uživatelů, musí být jasná pravidla a potřeba rovnováhy.

2. Obecné připomínky

2.1 Politika hospodářské soutěže má zásadní význam pro dosažení efektivně fungujícího a spravedlivého jednotného trhu, který může podpořit evropské hodnoty a evropský projekt. S ohledem na výše uvedené je nezbytné lépe ujasnit celou politiku a její hlavní směry, aby byl jednotný trh vnímán jako přínos z hlediska globalizace a aby skutečnost, že Evropa razí cestu k udržitelnému a spravedlivému obchodu, jednak poskytla příležitosti, ale také hmatatelné výsledky, jež mohou mít dopad na další hospodářské regiony.

2.2 Důležitým úspěchem bylo v roce 2019 zahájení kontroly účelnosti pravidel státní podpory, která podle všeho ani zdaleka nejsou prováděna a monitorována dokonale a svižně. Tyto procesy, včetně veřejných konzultací, musí být přesné a rychlejší. EHSV se domnívá, že je do tohoto procesu možno zapojit organizace občanské společnosti s cílem usnadnit kontakt s těmi nejvhodnějšími zúčastněnými stranami.

2.3 Díky internetovému nástroji „eLeniency“ je snadnější a méně zatěžující předkládat Komisi prohlášení a dokumenty, včetně žádostí o shovívavost v případech kartelů. Je třeba se v tomto ohledu poučit, aby bylo možné pochopit význam tohoto řízení z hlediska potřeby zajistit spravedlivé zapojení veřejnosti, snadno přístupné nástroje a postupy a rovněž referenční srovnání s ostatními nástroji.

2.4 EHSV sdílí obavu Komise, pokud jde o potřebu řešit rušivé vlivy zahraničních subvencí a veřejného vlastnictví, a má za to, že jsou zapotřebí další nástroje, aby bylo možné předcházet škodlivým dopadům. Ty je možné efektivně identifikovat jednak díky náležitému využívání Evropské sítě pro hospodářskou soutěž a jednak řešením selektivních systémů podpory.

2.5 EHSV se vyslovuje pro rozvoj a posílení služeb obecného zájmu v rámci EU jako účinného způsobu ochrany „evropského způsobu života“. Mají-li být služby obecného zájmu poskytovány řádně, je třeba připustit, že digitální infrastruktura je klíčovým faktorem digitalizace. Proto je nutné zavést patřičnou širokopásmovou infrastrukturu. EHSV se vyslovuje pro přijetí systému státní podpory, který by stimuloval investice do zavádění všech těchto nových technologií a současně nabídl řešení územních nerovností na vnitrostátní úrovni.

2.6 Projekty společného evropského zájmu hrají důležitou úlohu ve výzkumu a v technologickém rozvoji a při uplatňování inovací. Jejich rozvoj by měl být podporován s ohledem na jejich přidanou hodnotu. EHSV také doufá, že sdělení o významných projektech společného evropského zájmu může sloužit jako účinný nástroj pro jejich řádnou realizaci. Je důležité dohlížet na opravy uplatňování kritérií, podle kterých mohou členské státy podporovat nadnárodní projekty strategického významu pro EU.

2.7 EHSV se domnívá, že politika hospodářské soutěže EU by se měla řídit přístupem více orientovaným do budoucnosti, aby se dokázala přizpůsobit jak výzvě v podobě digitalizace, tak i konkurenci, jíž čelí v celosvětovém měřítku. EHSV proto vyzývá Komisi, aby z politiky v oblasti hospodářské soutěže učinila jednu z hlavních priorit pracovního programu platformy Fit pro budoucnost.

3. Konkrétní připomínky

3.1 Další zvýšení účinnosti politiky EU v oblasti hospodářské soutěže a prosazování práva

3.1.1 Politika EU v oblasti hospodářské soutěže by měla být koncipována a prováděna v komplexnějším rámci s ohledem na její úzké vazby na další klíčové oblasti politiky a na potřebu soudržného přístupu. Pravidla hospodářské soutěže EU by se měla vzájemně doplňovat s daňovými právními předpisy (s ohledem na spravedlivé zdanění, a to i v digitálním odvětví) a s právními předpisy v oblasti ochrany spotřebitele, sociální ochrany a s pracovněprávními předpisy. K dosažení hmatatelných výsledků je zapotřebí harmonizace v oblasti nekalé hospodářské soutěže.

3.1.2 V zájmu účinného boje proti nekalým konkurenčním praktikám navrhuje EHSV řešit otázku dominantního postavení na trhu pomocí nové metody: nikoliv pouze posuzováním chování dominantních podniků či zneužívání dominantního postavení, ale také monitorováním veškeré ekonomické přítomnosti zaměstnavatele napříč odvětvími, nikoliv pouze v rámci jednotlivých odvětví.

3.1.3 EU by se měla rovněž zaměřit na další praktiky narušující hospodářskou soutěž, mezi něž patří například agresivní rozšiřování podniků a monopolizace, tiché dohody a efekty „uzamčení“ (znemožňující pracovníkům působit v rámci několika platforem současně), které mohou ohrožovat rovnováhu trhu.

3.1.4 Malé a střední podniky jsou pilířem evropského hospodářství, a proto je třeba na ně brát větší ohled při navrhování a provádění politiky hospodářské soutěže. Státní podpora je užitečným nástrojem, ale ne všechny malé a střední podniky o ní vědí. EHSV doporučuje zlepšit komunikaci s malými a středními podniky, aby bylo možné lépe podporovat jejich činnost.

3.1.5 Komise musí i nadále věnovat zvýšenou pozornost odhalování a stíhání kartelů a zneužívání postavení na trhu. Dvě vyšetřování Komise mají zvláštní význam pro ochranu spotřebitelů, kteří byli značně poškozeni:

- a) probíhající vyšetřování kartelu týkající se společností BMW, Daimler a skupiny Volkswagen, v němž Komise zaslala prohlášení o námitkách obsahující její předběžná zjištění, že pravidla hospodářské soutěže EU byla v letech 2006 až 2014 porušována tajnými dohodami, jejichž cílem bylo obcházet tato pravidla při vývoji technologií ke snížení emisí automobilů s dieslovým a benzinovým motorem;
- b) rozhodnutí týkající se společnosti Mastercard, kterým Komise uložila společnosti vydávající karty pokutu za to, že obchodníkům bránila v přístupu ke službám placení kartou v přeshraničním kontextu, čímž porušovala pravidla hospodářské soutěže EU. Přeshraniční pravidla, která vedla k vyšším cenám pro obchodníky a spotřebitele, byla zrušena, čímž se odstranila omezení přeshraniční hospodářské soutěže a umělá segmentace trhu. V důsledku těchto a dalších kroků byl finanční sektor v rámci bankovní unie posílen, a to díky sérii rozhodnutí Komise.

3.2 Řešení nových výzev v digitální, telekomunikační a mediální oblasti

3.2.1 EHSV považuje digitální ekonomiku a zejména postavení skupiny GAFA za vážnou výzvu z pohledu právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže. Vzhledem k tomu, že tyto společnosti se neřídí stejnými pravidly jako společnosti evropské, je třeba navrhnout v aktualizovaných pravidlech EU v oblasti hospodářské soutěže nové, účinné nástroje, které tuto situaci zohlední.

3.2.2 Ačkoliv je ještě brzy, musíme bedlivě sledovat dopad uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150⁽²⁾ ze dne 20. června 2019, kterým byla zavedena nová pravidla EU týkající se transparentnosti pro podnikatelské uživatele on-line platform. Rozsáhlé využívání on-line platform na trhu s sebou nese příchod nových subjektů a nový kontext na vnitřním trhu, jehož důsledky stále nejsou zcela jasné. V zájmu větší bezpečnosti účastníků trhu a občanů, zejména během současné pandemie, musí být uplatňována řádná pravidla hospodářské soutěže, a pokud nejsou dostatečná, musí být navržena nová řešení.

⁽²⁾ Úř. věst. L 186, 11.7.2019, s. 57.

3.2.3 EHSV vítá skutečnost, že akt o digitálních službách nebude v rozporu s možným právním rámcem pro řešení otázky pracovních podmínek na on-line platformách.

3.2.4 Pravidla hospodářské soutěže určená pro tradiční podniky nejsou pro on-line platformy vhodná. Je naléhavě nutné přizpůsobit metodiky a cíle, aby tak bylo možné adaptovat se na měnící se podnikatelské prostředí.

3.2.5 EHSV je přesvědčen, že digitální trh a on-line platformy jsou součástí nové ekonomiky, která má pro Evropu klíčový význam, ale zároveň je zapotřebí stanovit jasná a spravedlivá pravidla. Oligopolní tržní struktury vykazují mnoho rysů, které rovněž charakterizují monopolizační praktiky a souhrnné účinky ekosystémů mobilizovaných on-line platformami i korporacemi s dominantním postavením. Typické rysy, jako je vertikální integrace, netransparentnost pro uživatele, efekt „uzamčení“ a síťový efekt ve spojení s častým spojováním podniků vedou ke strukturálním problémům týkajícím se hospodářské soutěže, které dopadají jak na spotřebitele, tak i na pracovníky.

3.2.6 Platformy mohou budovat své dominantní postavení na trhu na základě obsahu vytvářeného uživateli, ať už se jedná o údaje a chování spotřebitelů, nebo o služby poskytované jednotlivými poskytovateli pracovní síly. Uživatelé mají nedostatečný přístup k informacím a nemohou ovlivnit podmínky vztahující se na jejich činnost. Podobné netransparentní jsou na těchto platformách doporučení a hodnocení. Nespravedlivé a diskriminační postupy v oblasti srovnávacích hodnocení musí být považovány za nekalé konkurenční praktiky.

3.2.7 Hlavním faktorem dominantního postavení na trhu jsou u digitálních platform úspory z rozsahu. Mezní náklady na rozšíření podnikání se – ve srovnání s tradičními podniky – blíží nule, neboť tyto platformy poskytující služby s vysokým podílem lidské práce přesouvají prostřednictvím nekalých praktik značnou část nákladů a rizik na jednotlivé poskytovatele pracovní síly. Platformy někdy argumentují tím, že úspory z rozsahu jsou limitovány fyzickou kapacitou jednotlivých řidičů/(moto)cyklistů/pracovníků, nicméně „nábor“ (či „odpojení“) dodatečných poskytovatelů pracovní síly za účelem rozšíření trhu nevyžaduje žádné investice.

3.2.8 Stávající právní rámec EU v oblasti hospodářské soutěže dostatečně nezohledňuje problémy v oblasti hospodářské soutěže, které mají dopad na trh práce, jako je monopsonní postavení zaměstnavatelů. Ty snižují sociální normy, což má nepříznivé důsledky jak pro zaměstnavatele, kteří jsou vystaveni neudržitelnému konkurenčnímu tlaku, tak pro členské státy, které přicházejí o příjmy z daní a plateb sociálního zabezpečení⁽³⁾. Pravidla hospodářské soutěže by neměla být překážkou pro kolektivní vyjednávání ze strany všech pracovníků, včetně pracovníků platform, za účelem vyjednání inovativních nástrojů a dohod. Existují různé příklady na vnitrostátní úrovni.

3.2.9 Při posuzování tržní síly v digitální ekonomice se musí více zohledňovat souhrnné činnosti na různých trzích a jejich celkový dopad na příslušné on-line i off-line trhy. Podobně je třeba brát v potaz přístup k algoritmům pro získávání údajů o uživateli za účelem personalizace produktů, nabídek, reklamy a stanovování cen, a to s náležitým ohledem na základní práva subjektů údajů.

3.3 Politika hospodářské soutěže na podporu cílů EU v oblasti nízkouhlíkové energetiky a životního prostředí

3.3.1 EHSV se ztotožňuje se záměrem Komise zajistit dlouhodobou konkurenceschopnost Evropské unie prostřednictvím udržitelnosti a přechodu k bezpečné, klimaticky neutrální ekonomice účinněji využívající zdroje a díky podpoře a posilování oběhového hospodářství.

3.3.2 EHSV vyzývá k tomu, aby byla posílena Zelená dohoda, která je hlavní evropskou dohodou zaměřenou na dosažení cíle nulových emisí skleníkových plynů do roku 2050. Organizace občanské společnosti a sociální partneři mohou v tomto ohledu sehrát rozhodující úlohu. Aby mohla EU splnit své závazky, bylo by vhodné provést „kontrolu účelnosti“ směrnic v oblasti životního prostředí.

3.3.3 EHSV se vyslovuje pro to, aby byla podporována opatření státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s emisemi skleníkových plynů po roce 2012 (směrnice o ETS). Podporuje návrh přezkoumat tento systém státní podpory a přizpůsobit jej novému systému EU pro obchodování s emisemi na období 2021–2030, do něhož jsou vkládány značné naděje.

⁽³⁾ Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 173.

3.3.4 EHSV je toho názoru, že je třeba v EU usilovat o dodržování zásady nulového znečištění a přijmout a realizovat všechna plánovaná opatření v oblasti energetické účinnosti. Je třeba usnadnit udržitelné investice v EU. Za tímto účelem by měla být kritéria pro určení toho, zda je daná hospodářská činnost považována za udržitelnou z hlediska životního prostředí, uplatňována co nejdříve, aby bylo možné stanovit míru environmentální udržitelnosti investic ⁽⁴⁾.

3.3.5 Jak již uvedl ve svých předchozích stanoviscích, považuje EHSV podporu pro zavádění obnovitelné energie za nezbytnou. Při zaručení bezpečnosti dodávek by státní podpora měla být zaměřena na podporu energie z obnovitelných zdrojů a maximalizaci environmentálních, sociálních a hospodářských přínosů veřejných prostředků.

3.4 Ochrana hospodářské soutěže ve výrobním odvětví

3.4.1 Krize COVID-19 odhalila slabiny výrobního systému EU, zejména pokud jde o zdravotnictví, kde je EU závislá na dodávkách zdravotnických prostředků ze zemí mimo EU, včetně osobních ochranných prostředků, jako jsou roušky a dýchací přístroje a další výrobky se zásadním významem pro boj proti pandemii. EU potřebuje silné výrobní odvětví, v němž budou evropské společnosti zásobovat vnitřní trh, především v životně důležitých odvětvích. EHSV podporuje koordinovaná opatření zavedená Komisí, ale přeje si, aby EU šla ještě dále a navrhla trvalé řešení této otázky v úzké spolupráci s členskými státy. Dočasná opatření týkající se dodávek určitých výrobků pocházejících z trhů mimo EU musí být nahrazena trvalým řešením, zejména pokud jde o dovoz životně důležitého zdravotnického vybavení. Silné a odolné výrobní odvětví by mělo být jedním z pilířů politiky v oblasti hospodářské soutěže.

3.4.2 Pokud jde o hospodářskou soutěž s podniky ze zemí mimo EU, EHSV požaduje, aby byla zaručena stejná sociální a environmentální pravidla, a tím i rovné podmínky hospodářské soutěže.

3.5 Zajištění rovných podmínek v daňové oblasti

3.5.1 Pokud jde o daňové otázky, EHSV vítá opatření, která Komise přijala v roce 2019. Zároveň je důležité, aby i v této oblasti byla zajištěna spravedlivá hospodářská soutěž mezi různými zeměmi. Zejména je třeba věnovat větší pozornost daňovým rozhodnutím a nekalým konkurenčním výhodám získaným na základě dohod mezi některými zeměmi a „velkými hráči“. Takové chování může narušit volný trh, poškozuje malé a střední podniky a vytváří nekalou soutěž mezi zeměmi ⁽⁵⁾.

3.5.2 Klíčovou otázkou, na kterou by se Komise měla zaměřit, je regulace digitálních služeb.

3.5.3 Je zapotřebí změnit přístup ke skupině GAFA, aby bylo možné zajistit spravedlivé podmínky a prosazovat rovnoměrné rozdělení daňových příjmů plynoucích od těchto společností.

3.6 Zvýšení odolnosti finančního sektoru v rámci bankovní unie

V důsledku finanční krize z roku 2008 a s ohledem na její dopad na reálnou ekonomiku a důvěru trhů jsou postupy v bankovním sektoru podrobovány neustálé kontrole, neboť existují legitimní obavy, že se znovu objeví závažné problémy. Dočasná státní podpora zachránila finanční odvětví před kolapsem. S restrukturalizací tohoto odvětví zanikly některé instituce, ale došlo také k fúzím, které mohou vzbuzovat obavy, a to nejen z hlediska stability finančního sektoru v případě, že by znovu nastala podobná krize, ale zejména v souvislosti s možným narušováním hospodářské soutěže daným velikostí těchto nových skupin. EHSV vyzývá Komisi, aby byla pozorná a obezřetná, pokud jde o možné zneužívání dominantního postavení, jež může poškodit zájmy spotřebitelů a mít negativní důsledky pro financování podniků, zejména podniků malých a středních.

3.7 Zajištění spravedlivé hospodářské soutěže v potravinářském, spotřebitelském a zdravotnickém odvětví

3.7.1 V zemědělském a potravinářském odvětví je důležité chránit produkty s evropským označením původu. Odvětví osiv a pesticidů má pro zemědělce a spotřebitele zásadní význam, vyvolává však také obavy, které přesahují oblast ochrany spotřebitele, bezpečnosti potravin a zajištění dodržování norem v oblasti životního prostředí a klimatu.

3.7.2 Je třeba nalézt rovnováhu mezi ochranou spotřebitele a opatřeními na podporu a propagaci inovativních společností a malých a středních podniků, aniž by to nepříznivě ovlivnilo dynamickou hospodářskou soutěž na trhu. Toto je hlavní způsob, jakým lze vytvářet kvalitní pracovní místa a zajistit dynamickou udržitelnost výrobního systému.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 97, 24.3.2020, s. 62.

3.8 Doprava a poštovní služby

EHSV uznává význam dopravy a poštovních služeb a potřebu vytvořit rovné podmínky, tak aby tato odvětví mohla být přínosná pro obyvatele. Pokud jde o dopravu, doporučuje se, aby Komise prověřila, zda a do jaké míry může osvobození od daně z petroleje představovat neoprávněnou podporu leteckým společnostem na úkor železniční dopravy.

4. Spojení sil na podporu celosvětové kultury hospodářské soutěže

4.1 Při navrhování a prosazování pravidel by měl být klíčovým faktorem mezinárodní rozměr politiky hospodářské soutěže. Politika hospodářské soutěže se vyvíjí na mezinárodní scéně s velmi rozdílnými definicemi a zásadami právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže, což znevýhodňuje společnosti z EU.

4.2 Mnoho malých a středních podniků ve srovnání se svými mezinárodními konkurenty doplácí na neadekvátnost pravidel EU. Nekalá soutěž je problémem, který je třeba řešit v zájmu ochrany standardů EU. Řada evropských podniků má v tomto ohledu stížnosti (na nedostatečnou flexibilitu). V některých sektorech výrobního odvětví ve třetích zemích dochází v důsledku toho, že zde nejsou uplatňovány environmentální a sociální normy EU, k narušování trhu na úkor evropských podniků, zejména těch malých a středních. Evropa by tomu měla věnovat pozornost.

4.3 Model hospodářské soutěže EU je třeba propagovat na mezinárodní úrovni. EU musí jít příkladem svou kulturou globální hospodářské soutěže, systémem poskytujícím ochranu jak podnikům, tak pracovníkům. Je nutné důkladně prodiskutovat koncepci práva v oblasti hospodářské soutěže v Evropě ve srovnání s jinými hospodářskými oblastmi, konkrétně USA a Čínou, například v souvislosti s otázkami udržitelnosti a ochrany životního prostředí.

4.4 K dosažení rovnováhy mezi volným trhem a spojováním podniků nestačí odkazovat se na konkurenci dalších významných globálních aktérů, zejména pokud pocházejí ze zemí, které nejsou otevřeny konkurenci zahraničních podniků. Výbor zdůrazňuje, že je důležité, aby EU měla soudržný přístup, jehož cílem bude provázet v rámci obchodní činnosti po celém světě dodržování lidských a pracovních práv, naplňování cílů udržitelného rozvoje a prosazování environmentálních norem a udržitelných investic. Aby bylo možné vytvořit pro evropské podniky spravedlivé a rovné podmínky z hlediska hospodářské soutěže, měly by být revidovány preferenční obchodní a celní režimy poskytované různým třetím zemím a v revidované verzi by měly být více podmíněny účinným uplatňováním norem udržitelného rozvoje. V této souvislosti Výbor navrhuje, aby jako alternativa k fúzím společností, které oslabují hospodářskou soutěž, byla zavedena opatření na podporu podniků v rozvoji udržitelných investic na trzích třetích zemí. Tato opatření by mohla zahrnovat daňové pobídky pro výzkum a vývoj a mohla by stimulovat evropské výrobce k tomu, aby uzavírali dohody s cílem koordinovat vývozní strategie a strategie pro investice v zahraničí, jež by byly v souladu s hospodářskými, sociálními a environmentálními normami EU.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se zřizuje evropský společný podnik pro vysoce výkonnou výpočetní techniku

[COM(2020) 569 final – 2020/260 NLE]

(2021/C 123/02)

Zpravodajka: **Louise GRABO**

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 26. 10. 2020
Právní základ	článek 187 a čl. 188 první pododstavec Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	11. 12. 2020
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	240/0/5
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV potvrzuje význam této strategické iniciativy a přidanou hodnotu evropského společného podniku pro vysoce výkonnou výpočetní techniku (EuroHPC) coby konkrétního kroku v souladu se strategií Evropské unie v oblasti cloud computingu a nedílné součásti širší strategie EU (zahrnující mj. kybernetickou bezpečnost, jednotný digitální trh, evropskou gigabitovou společnost, otevřenou vědu, program „EU pro zdraví“ a systém rescEU).

1.2 EHSV se domnívá, že stávající investice, které EU vynaložila v posledních letech a dokonce i po vypuknutí pandemie COVID-19 na pořízení a provoz superpočítačů světové úrovně, ještě stále nejsou na optimální úrovni ve srovnání s investicemi konkurentů (USA, Čína a další). Jsou nezbytné další zdroje a investice, a to i ze strany členských států EU, zejména těch, které jsou v tomto oboru méně vyspělé a/nebo se v něm méně angažují. Je mimořádně důležité kombinovat tyto zdroje se soudržnými programy EU pro výzkum a inovace a s příštím VFR na období 2021–2027, včetně facility na podporu oživení a odolnosti, aby byla EU schopná obstát v oblasti aplikací vysoce výkonné výpočetní techniky (HPC) ve světové konkurenci.

1.3 EHSV podporuje průmyslově orientovaný přístup, který je uplatňován v rámci obnovené průmyslové strategie EU a do ní začleněné strategie pro malé a střední podniky a jehož cílem je vyvinout novou generaci mikročipů s nízkou spotřebou energie v Evropě, což sníží závislost EU na dovozu a zajistí přístup ke špičkovým technologiím a know-how v oblasti HPC.

1.4 EHSV vyzývá Komisi, aby znásobila své úsilí o vypracování „víceletého plánu“, který bude moci zaručit odpovědnost občanské společnosti v EU a praktickým způsobem přispívat k příslušným úrovním řízení společného podniku ve strategických odvětvích (systémy včasného varování v oblasti zdravotní prevence, připravenost, pilotní programy odborného vzdělávání v oblasti zmírňování rizika katastrof a kybernetická bezpečnost). Za tímto účelem je – vedle stávajících odborných středisek pro HPC a center pro digitální inovace – naléhavě nutné zohlednit přidanou hodnotu a multiplikační účinek neustálého dialogu s občanskou společností v rámci stávajících poradních skupin společného podniku. ESHV by ze své podstaty byl ideálním partnerem pro pořádání otevřeného výročního fóra pro dialog v rámci společného podniku EuroHPC, které by bylo doprovázeno vzdělávacími osvětovými kampaněmi s aktivním zapojením vědeckých a znalostních sítí, sociálních a hospodářských partnerů, organizací občanské společnosti a médií.

1.5 EHSV považuje za nutné shromažďovat zpětnou vazbu občanské společnosti EU, aby instituce EU a členské státy mohly lépe sledovat, vysvětlovat a podporovat krátkodobou a střednědobou přidanou hodnotu společného podniku EuroHPC a výhody a příležitosti pro jednotlivá odvětví, které tento podnik představuje coby právní a strategický nástroj. Společný podnik EuroHPC by měl být přínosem nejen pro vědecké/výzkumné komunity, ale měl by také zaručit větší „odpovědnost“ a zapojení zainteresovaných zprostředkujících subjektů, jako jsou veřejné instituce, sociální partneři EU a organizace občanské společnosti, organizace zastupující průmyslové a malé a střední podniky a aktéři hodnotových řetězců v oblasti vývoje softwarových aplikací, zajišťovat přístup k infrastruktuře, což je obzvláště důležité pro menší země, a zlepšovat poskytování věcných příspěvků do společného podniku EuroHPC.

1.6 EHSV vítá skutečnost, že dva z partnerů Komise ve smluvním partnerství veřejného a soukromého sektoru by se mohli stát prvními soukromými členy, což má zásadní význam pro to, aby do společného podniku byly od samého počátku zapojeny průmyslové podniky EU. Platí to zejména pro mikropodniky a malé a střední podniky, které nabízejí konkurenceschopná řešení/přizpůsobivost, ale hrozí jim, že budou vyloučeny nebo znevýhodněny při zadávání veřejných zakázek, pokud jejich účast nebude upravena zvláštními právními předpisy a/nebo stávajícími formami konsorcií. EHSV zdůrazňuje, že je důležité provést v tomto nařízení EU o společném podniku ⁽¹⁾, které se vztahuje nejen na klasické vysoce výkonné superpočítače a softwarové aplikace, ale také na pořízování kvantových počítačů a kvantových simulátorů, modernizaci, pokud jde o vymezení konkrétních postupů a kritérií pro zadávání veřejných zakázek, aby se tak usnadnila účast stávajících nebo nových klastrů malých a středních podniků.

1.7 EHSV se staví vstřícně k možnosti zapojení více partnerů, trvá však na tom, aby v případě jakýchkoli nových partnerů, zejména ze zemí mimo EU, byl splněn požadavek vzájemnosti.

1.8 EU by měla co nejlépe využít příležitosti, kterou nabízí vývoj technologií společného podniku EuroHPC, a rozvinout příslušná odvětví v evropském průmyslu, aby byla tato odvětví schopna pokrýt celý výrobní řetězec (koncipování, výroba, zavádění a využití).

1.9 EU by si měla jako střednědobý cíl stanovit dosažení schopnosti plánovat a vyrábět HPC pomocí evropských technologií.

2. Obecné připomínky

2.1 Dne 10. března 2020 přijala Evropská komise sdělení Nová průmyslová strategie pro Evropu, v němž stanovila ambiciózní průmyslovou strategii pro Evropu, kterou se bude řídit souběžná transformace směřující ke klimatické neutralitě a vedoucímu postavení v digitální sféře. Ve svém sdělení Komise zdůraznila potřebu posílit rozvoj klíčových základních technologií, jež mají strategický význam pro budoucnost evropského průmyslu, včetně vysoce výkonných počítačů a kvantových technologií. V dalším sdělení ze dne 27. května 2020 s názvem Chvilé pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci ⁽²⁾ byly aplikace HPC označeny za strategickou digitální kapacitu, která bude prioritou pro zdroje investic do oživení Evropy, mezi něž patří například facilita na podporu oživení a odolnosti, program InvestEU a facilita pro strategické investice.

2.2 Aplikace společného podniku EuroHPC využívající takzvané „superpočítače“ s extrémně vysokým výpočetním výkonem dokáží řešit velice složité a náročné problémy. V současnosti představují klíčový faktor pro globální vedoucí postavení, pokud jde o strategie v oblasti vědy, průmyslu, biologických rizik a rizik na poli (kybernetického) terorismu, a mají tedy zásadní význam z hlediska výzev v oblasti národní bezpečnosti, obrany a geopolitiky a obecněji pro digitální a ekologickou transformaci naší společnosti. Aplikace společného podniku EuroHPC také podporují ekonomiku založenou na datech a umožňují, aby byly v rámci klíčových technologií, jako jsou umělá inteligence, analýza dat a kybernetická bezpečnost, využívány obrovské možnosti nabízené daty velkého objemu.

2.3 Mimoto se HPC stává i nástrojem rostoucího významu na globální úrovni, který podporuje rozhodování veřejnosti prostřednictvím simulací scénářů a podpory společných globálních a regionálních sítí připravenosti a reakce a znalostních sítí v souvislosti s přírodními katastrofami (např. tsunami, povodně, požáry, zemětřesení atd.) i katastrofami vyvolanými lidskou činností (např. průmyslová rizika). V tomto rámci by systémy společného podniku EuroHPC mohly uplatnit a zvýšit svou přidanou hodnotu, pokud se objeví několik rizik současně, která by měla značný negativní dopad na společnost.

2.4 Společný podnik EuroHPC pracuje s několika průmyslovými odvětvími, aby mohl zavádět inovace a rozšiřovat svou činnost na produkty a služby vyšší hodnoty, které budou uváděny na vnitřní i globální trhy, a otevírat se novým průmyslovým aplikacím v kombinaci s dalšími pokročilými digitálními technologiemi.

2.5 Aplikace a infrastruktura HPC mají zásadní význam takřka ve všech oblastech výzkumu, od základní fyziky po biomedicínu, protože umožňují dosáhnout hlubšího vědeckého pochopení a průlomových objevů.

⁽¹⁾ Nařízení Rady (EU) 2018/1488 ze dne 28. září 2018, kterým se zřizuje evropský společný podnik pro vysoce výkonnou výpočetní techniku (Úř. věst. L 252, 8.10.2018, s. 1).

⁽²⁾ Chvilé pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci, COM(2020) 456 final.

2.6 HPC se využívá v souvislosti s pandemií COVID-19, často společně s umělou inteligencí, k urychlení vývoje nových léčivých přípravků, tvorbě prognóz ohledně šíření viru, plánování a distribuci nedostatkových zdravotnických prostředků a k odhadování účinnosti opatření proti šíření nákazy a scénářů pro období po epidemii.

2.7 HPC rovněž představuje zásadní nástroj pro výzkumné pracovníky a tvůrce politik k řešení významných společenských problémů, od změny klimatu přes migraci, inteligentní a ekologický rozvoj a udržitelné zemědělství po personalizovanou medicínu a řešení krizí v EU, společně se sousedními a třetími zeměmi.

2.8 Podle pracovního dokumentu útvarů Komise (SWD) ⁽³⁾ (...) Evropa byla a stále je světovým lídrem v oblasti aplikací HPC, její superpočítačová infrastruktura však ve světovém žebříčku zaostává.

2.9 Široce přijímaným hlavním ukazatelem regionální konkurenceschopnosti v oblasti HPC je počet systémů v žebříčku „10 nejlepších“ a „500 nejlepších“ světových superpočítačů v jednotlivých oblastech světa.

2.10 V souladu s posouzením dopadu společného podniku EuroHPC a studií EIB ⁽⁴⁾ je základním problémem uvedeným v posouzení dopadu (problém č. 1) to, že „EU nemá nejlepší superpočítače na světě (...). Žádný z 10 předních světových superpočítačů se dnes nenachází v EU. Ve srovnání s USA, Čínou a Japonskem vykazují EU a členské státy dohromady značný nedostatek investic do dodávek a infrastruktury technologií HPC.“

2.11 V následujících několika letech bude vedoucí úloha Evropy v rámci ekonomiky založené na datech, její vědecká excelence a její průmyslová konkurenceschopnost stále více záviset na její schopnosti vyvíjet klíčové technologie HPC, zajistit přístup k superpočítačovým a datovým infrastrukturám světové úrovně a udržet si stávající excelenci v oblasti aplikací HPC. K tomu je nezbytný celoevropský strategický přístup realizovaný prostřednictvím společných podniků.

2.12 V říjnu 2018 vznikl první společný podnik EuroHPC sloužící jako právní a finanční rámec a sdružující zdroje z EU, z 32 členských zemí a od dvou soukromých členů: Evropské technologické platformy pro vysoce výkonnou výpočetní techniku (ETP4HPC) a sdružení Big Data Value Association (Sdružení pro hodnotu dat velkého objemu, BDVA).

2.13 Tento společný podnik pro své strategické investice dosud využíval finanční prostředky z víceletého finančního rámce (VFR) na období 2014–2020. Po 20 měsících fungování podstatně navýšil celkové investice do HPC na evropské úrovni a začal plnit svůj úkol obnovit postavení Evropy jako přední velmoci v oblasti HPC. Do konce roku 2020 vybuduje superpočítačovou a datovou infrastrukturu světové úrovně dostupnou veřejným i soukromým uživatelům z celé Evropy. Jeho investice rovněž podporují odborná střediska pro HPC po celé Evropě, která zajišťují, aby byla HPC v Unii široce dostupná, a poskytují konkrétní služby a prostředky pro průmyslové inovace (včetně malých a středních podniků) a rozvoj dovedností v oblasti HPC, výzkumu a inovací kritických hardwarových i softwarových technologií a aplikací HPC. Tím se zvýší schopnost EU vyrábět inovativní technologie HPC.

2.14 Nařízení Rady z roku 2018 ⁽⁵⁾, kterým se zřizuje společný podnik EuroHPC, stanovilo cíl dosáhnout další hranice v oblasti superpočítačů, a sice exakapacitní výkonnosti. Viz právní východiska a odůvodnění, 12. bod odůvodnění: „Společný podnik by měl být zřízen a zahájit svou činnost nejpozději na počátku roku 2019, aby dosáhl cíle vybavit Unii do roku 2020 pre-exakapacitní infrastrukturou, a vyvinout technologie a aplikace nezbytné pro dosažení exakapacitních schopností okolo roku 2023 až 2025“. Tento nárůst výpočetního výkonu by mohl být rovněž zajištěn využitím kvantových počítačů a přechodem na post-exakapacitní technologie.

2.15 Toto navrhované nařízení je v zásadě pokračováním stávající iniciativy zřízené v rámci nařízení Rady (EU) 2018/1488, přičemž zavádí úpravy za účelem přizpůsobení nařízení z roku 2018 programům příštího víceletého finančního rámce (VFR), ale rovněž s cílem zohlednit priority Komise a umožnit, aby společný podnik využíval finanční prostředky z programů nového VFR na období 2021–2027.

2.16 Pracovní dokument útvarů Evropské komise (SWD(2020) 179 final) analyzuje vývoj hlavních sociálně-ekonomických a technologických hnacích sil a požadavků uživatelů ovlivňujících budoucí pokrok infrastruktury HPC a datové infrastruktury, technologií a aplikací v EU i po celém světě a současně zohledňuje politické priority EU na období 2020–2025.

⁽³⁾ *Equipping Europe for world-class High Performance Computing in the next decade*, SWD(2020) 179 final.

⁽⁴⁾ *Equipping Europe for world-class High Performance Computing in the next decade*, SWD(2020) 179 final.

⁽⁵⁾ Nařízení Rady (EU) 2018/1488.

2.17 HPC se využívá ve více než 800 aplikacích v oblasti vědy, průmyslu a veřejného sektoru, které hrají významnou roli při zvyšování inovačních schopností průmyslu, rozvoji vědy a zlepšování kvality života lidí. Evropa je dnes lídrem, pokud jde o aplikace HPC v celé řadě oblastí, jako je personalizovaná medicína, předpovídání počasí, navrhování nových letadel, automobilů, materiálů a léčivých přípravků, energetika, strojírenství a výroba.

2.18 Řízení a rozdělení hlasovacích práv v navrhovaném společném podniku zůstává stejné jako v nařízení Rady (EU) 2018/1488. Společný podnik EuroHPC bude nadále realizovat strategický plán v oblasti HPC, který je definován ve víceletých strategických programech výzkumu a inovací vypracovaných Poradní skupinou podniku EuroHPC pro výzkum a inovace (RIAG) a Poradní skupinou podniku EuroHPC pro infrastrukturu (INFRAG) a doplněn Strategickým programem výzkumu soukromých členů podniku EuroHPC, a to za účelem vytvoření ekosystému HPC. Finanční příspěvek Unie na společný podnik bude v rámci VFR na období 2021–2027 činit [XXX EUR, což doplní minimálně stejná částka celkových příspěvků zúčastněných států a soukromých členů společného podniku EuroHPC. Společný podnik tyto prostředky využije zejména k provádění svých činností v rámci pěti výše uvedených pilířů.

2.19 Mezi hlavní očekávané výsledky navrhovaného společného podniku EuroHPC v příštím desetiletí budou patřit:

- sjednocená, zabezpečená a maximálně propojená infrastruktura společného podniku EuroHPC a datová infrastruktura se superpočítači střední kategorie a minimálně dvěma špičkovými exakapacitními a dvěma špičkovými post-exakapacitními systémy (přičemž alespoň jeden z každé kategorie bude vybudován pomocí evropských technologií),
- hybridní výpočetní infrastruktury integrující pokročilé výpočetní systémy,
- kvantové simulátory a kvantové počítače v infrastrukturách HPC,
- zabezpečená cloudová infrastruktura HPC a datová infrastruktura pro evropské soukromé uživatele,
- kapacity a služby využívající HPC a založené na evropských veřejných datových prostorech pro vědce, průmysl a veřejný sektor,
- základní prvky technologií nové generace (hardware a software) a jejich začlenění do inovativních architektur HPC pro exakapacitní a post-exakapacitní systémy,
- střediska excelence v oblasti aplikací HPC a industrializace softwaru HPC s novými algoritmy, kódy a nástroji pro budoucí generace superpočítačů,
- velká průmyslová zařízení pro pilotní testování a platformy pro aplikace HPC a datové aplikace a služby v klíkových průmyslových odvětvích,
- vnitrostátní odborná střediska pro HPC zajišťující široké pokrytí HPC v EU a disponující konkrétními službami a prostředky pro průmyslové inovace (včetně malých a středních podniků),
- výrazné zvýšení dovedností a know-how v oblasti HPC u evropských pracovníků,
- posílená datová úložiště, kapacity pro zpracování dat a nové služby v oblastech veřejného zájmu ve všech členských státech.

2.20 Nejvýznamnější úspěchy společných podniků:

- Společný podnik EuroHPC podstatně zvýšil úroveň a kvalitu investic do HPC na evropské úrovni v jednotném a koordinovaném úsilí s členskými státy.
- Do konce roku 2020 společný podnik EuroHPC zajistí EU nejlepší superpočítače na světě.
- Společný podnik EuroHPC zajistí evropský zdroj klíčových technologií.
- Dodávky a trh evropských technologií HPC.
- Strategie společného podniku EuroHPC a její dopad na hodnotový řetězec HPC.

3. Vývoj na trhu a hlavní získané poznatky

3.1 Pracovní dokument útvarů Komise (SWD) uvádí nejnovější údaje o trhu společného podniku EuroHPC a nabízí přehled hlavních poznatků, které byly doposud při činnostech společného podniku získány.

3.2 Poznatky z řízení a správy společného podniku EuroHPC: společný podnik EuroHPC již dosáhl solidních pracovních zkušeností a proběhly rozsáhlé diskuze mezi zúčastněnými stranami ohledně správy, řízení a dalších provozních aspektů. Zde je několik příkladů:

- 13 zasedání správní rady společného podniku EuroHPC za pravidelné účasti delegátů z Evropské komise a 32 zúčastněných států,
- řada zasedání, která již uspořádaly poradní skupiny společného podniku (RIAG a INFRAG) a jež byla podpořena aktivním zapojením dvou soukromých členů (ETP4HPC a BDVA),
- výběr osmi hostitelských míst a zahájení zadávacího řízení na osm superpočítačů společného podniku EuroHPC a zahájení výzev společného podniku pro roky 2019 a 2020.

3.3 Existuje 22 prováděcích aspektů, podle nichž lze shrnout hlavní dosud získané poznatky:

- zjednodušení systému spolufinancování,
- kombinování prostředků EU a vnitrostátních prostředků u různých činností společného podniku EuroHPC je třeba zjednodušit a optimalizovat,
- doporučení zahrnují jeden soubor kritérií způsobilosti pro účast (místo 32 různých kritérií způsobilosti jednotlivých států),
- provádění centrálního řízení všech finančních příspěvků (s výjimkou řádně odůvodněných případů) v souladu s čl. 8 odst. 1 písm. c) navrhovaného nařízení, kterým se zavádí program Horizont Evropa, a pružnost při zavádění různých podílů financování z EU a od jednotlivých států na financování účastníků v rámci činností výzkumu a inovací,
- větší flexibilita v oblasti příspěvků soukromých členů a dalších soukromých subjektů na činnosti společného podniku EuroHPC, zejména zahrnutím nových forem spolupráce, například spolufinancování konkrétní infrastruktury HPC pro průmyslové použití.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Většina projektových partnerů pochází z výzkumných organizací (75 % celkového financování projektů v oblasti budoucích a vznikajících technologií), jejichž hlavní náplní není industrializace dosažených výsledků. Zvýšené a nepřetržité úsilí v oblasti odborného vzdělávání bude také významným faktorem při plném využívání nejen příštích pre-exakapacitních a exakapacitních superpočítačů financovaných společným podnikem EuroHPC, ale také budoucích generací výpočetní techniky. Zásadní výzvou je přechod od HPC zaměřené na simulace k integraci HPC do celkové infrastruktury IT, od edge computingu až po HPC. To by vyžadovalo vytvoření silného vztahu mezi komunitou HPC a dalšími ekosystémy, jako jsou data velkého objemu, umělá inteligence a internet věcí. Evropa v této oblasti může být světovým lídrem, pokud bude zachována dynamika vytvořená programem Horizont 2020.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

**Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k doporučení pro doporučení Rady
týkající se hospodářské politiky eurozóny**

[COM(2020) 746 final]

(2021/C 123/03)

Zpravodajka: **Judith VORBACH**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 27. 11. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato v sekci	14. 12. 2020
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	234/1/8
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EU vstoupila do nehlubší recese ve své historii. Převládá nejistota a je třeba počítat s vážnými riziky. Krize způsobená pandemií také pravděpodobně prohloubí nerovnováhu a nerovnost. V této souvislosti EHSV vítá doporučení Komise. EHSV rovněž podporuje přístup založený na hospodářské politice s cílem podpořit oživení, navýšit investice, dále integrovat jednotný trh, zajistit spravedlivé pracovní podmínky a prohloubit HMU. EHSV důrazně podporuje balíček *Next Generation EU* a vyzývá k tomu, aby bylo co nejdříve dosaženo nezbytných dohod.

1.2 Oživení bude úspěšné pouze tehdy, pokud bude doprovázeno restrukturalizací našeho hospodářství a společnosti. Obnovení důvěry je klíčové pro stabilizaci poptávky. Fiskální pravidla by měla být posunuta směrem ke správě ekonomických záležitostí více zaměřené na prosperitu, včetně zlatého pravidla, a neměla by být opětovně uvedena v platnost, dokud nedojde k výraznému poklesu nezaměstnanosti. Dopad krize na nerovnost a socioekonomickou nejistotu by měl být zvážen pečlivěji. Mělo by se zlepšit jak podnikatelské, tak sociální prostředí. Je požadováno lepší zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti do politiky v oblasti klimatu a národních plánů na podporu oživení a odolnosti, jakož i rozhodná reforma daňových politik s cílem řešit hospodářské, sociální a environmentální výzvy. Bankovní unie a unie kapitálových trhů musí být dokončeny, přičemž jako prioritu je třeba stanovit stabilitu finančního trhu.

2. Souvislosti návrhu

Komise doporučuje, aby členské státy eurozóny přijaly opatření s cílem:

2.1 zajistit politickou orientaci podporující oživení: fiskální politiky by měly zůstat příznivé po celý rok 2021. Až to podmínky dovolí, postupně ukončit podpůrná opatření, a to tak, aby se zmírnil sociální dopad krize a dopad krize na trh práce, a byla zajištěna udržitelnost dluhu. Zlepšit správu veřejných financí a zaměřit veřejné výdaje na potřeby v oblasti oživení a odolnosti;

2.2 provádět reformy, které posílí produktivitu a zaměstnanost, a zvýšit investice na podporu oživení v souladu se spravedlivou ekologickou a digitální transformací. Dále integrovat jednotný trh. Zajistit aktivní politiky na trhu práce, spravedlivé pracovní podmínky a zapojení sociálních partnerů do tvorby politik. Řešit daňové problémy vyplývající z digitalizace, bojovat proti agresivnímu daňovému plánování a podpořit stanovování cen uhlíku a ekologické zdanění;

2.3 posílit vnitrostátní institucionální rámce: upřednostňovat reformy v zájmu zajištění využívání finančních prostředků EU, posílit administrativní účinnost, snížit administrativní zátěž podniků a zavést účinné rámce pro boj proti podvodům, korupci a praní peněz. Zlepšit insolvenční rámce, a zajistit zlepšení v oblasti nevykonných expozic a alokace kapitálu;

2.4 zajistit makrofinanční stabilitu: zachovat úvěrové kanály pro ekonomiku a opatření na podporu životaschopných podniků. Udržovat zdravé rozvahy bankovního sektoru, včetně pokračujícího řešení úvěrů se selháním;

2.5 dosáhnout pokroku při prohlubování HMU s cílem zvýšit odolnost. To přispěje k mezinárodní úloze eura a podpoří hospodářské zájmy Evropy na celosvětové úrovni.

3. Obecné připomínky

3.1 Neutěšený výhled jarní hospodářské prognózy 2020, podle které v roce 2020 „upadla EU do nejhlubší hospodářské recese ve své historii“, byl potvrzen. Koronavirová krize vyvolala řadu otřesů na straně poptávky a nabídky, což se v roce 2020 dle očekávání promítlo do poklesu HDP o 7,8 %. Situace na trhu práce se rovněž zhoršila, ačkoli v důsledku ambiciózních politických opatření, jako jsou režimy zkrácené pracovní doby, se hospodářský propad plně neodráží v míře nezaměstnanosti. Stále však čelíme poklesu celkového počtu odpracovaných hodin a poklesu míry ekonomické aktivity, neboť odrazení pracovníci opustili trh práce.

3.2 Předpokládá se, že oživení v roce 2021 bude pomalejší, než se očekávalo. Vládní značná nejistota. EHSV zdůrazňuje, že je důležité předvídat řadu závažných rizik, včetně dvojí recese, masové nezaměstnanosti, úpadků, nestability finančního trhu, deflace a negativních dopadů nejistoty na spotřebu a samotné investice. Je rovněž pravděpodobné, že krize způsobená pandemií ještě zhorší stávající problémy, například nízkou úroveň investic, prohlubující se rozdíly mezi členskými státy a mezi regiony, nerovnosti v rámci společnosti a politické napětí. Vývoj v roce 2021 by navíc mohl vyústit v negativní dlouhodobé dopady, zatímco naléhavým problémem i dále zůstane řešení klimatické krize.

3.3 V této souvislosti EHSV vítá balíček doporučení Komise. Jsou v něm zohledněny mnohé z úvah, které byly vyjádřeny v dodatkovém stanovisku EHSV *Hospodářská politika eurozóny 2020* ⁽¹⁾. Oživení bude navíc úspěšné, pouze pokud bude doprovázeno restrukturalizací našeho hospodářství a společnosti s cílem dosáhnout integrovanější, demokratičtější a sociálně lépe rozvinuté Unie. V roce 2021 bude hlavní odpovědností tvůrců hospodářské politiky vytvořit prostředí příznivé pro udržitelný růst podporující začlenění. Je proto nezbytné obnovit důvěru.

3.4 EHSV důrazně podporuje rozhodnou reakci na úrovni EU – včetně facility na podporu oživení a odolnosti – s cílem bojovat proti krizi. Naléhavě nutná je solidarita, která umožní rychlé a účinné oživení. Evropské podniky, pracovníci a občanská společnost potřebují zdroje k překonání krize. Plán na podporu oživení by proto neměl být zpochybňován ani by nemělo dojít k prodlžení při jeho provádění. Všechny nezbytné dohody by mělo být dosaženo co nejdříve.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV vítá doporučení Komise, aby byla zajištěna politická orientace podporující oživení. Postupné ukončení podpůrných opatření příliš brzy by oslabilo účinky opatření EU pro boj proti krizi. Vlády by měly být schopny zavést nezbytná opatření bez ohledu na jejich aktuální zadlužení. Nejlepší způsob, jak dosáhnout udržitelných veřejných financí, je zajistit udržitelný růst podporující začlenění. Podpora produktivity by mohla v příštích letech urychlit snižování schodku ⁽²⁾. Aby se zabránilo návratu ke starým fiskálním pravidlům a zvládl se přechod na správu ekonomických záležitostí zaměřenou na prosperitu ⁽³⁾, EHSV požaduje, aby byl se v procesu přezkumu pokračovalo co nejdříve. Modernizovaná fiskální pravidla by v žádném případě neměla být uvedena v platnost, dokud nezaměstnanost výrazně neklesne.

4.2 EHSV vítá doporučení Komise zvýšit úroveň soukromých a veřejných investic. Pro dosažení krátkodobého oživení, posílení konkurenceschopnosti, zachování globální hospodářské síly a zabezpečení sociálního a ekologického základu pro blahobyt budoucích generací je naléhavě nutné přejít na udržitelné a ekologické investice, investice do infrastruktury a zdravotní péče nebo investice, které vytvářejí vyšší produktivitu. Za investici by měly být považovány i výdaje na rekvalifikaci pracovníků. EHSV poukazuje na své doporučení přijmout tzv. zlaté pravidlo.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 10, 11.1.2021, s. 79.

⁽²⁾ Belgická národní banka odhaduje, že jednorázový schodek v roce 2020 související s krizí má potenciální jednorázový účinek ve výši - 4,6 % HDP.

⁽³⁾ Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 227.

4.3 Pandemie prohlubuje nerovnost a sociální vyloučení. Tíha krize dopadá na mnoho žen, migrantů, osob se zdravotním postižením nebo mladých lidí. Nejvíce postiženy budou pravděpodobně osoby, které byly zranitelné již před krizí. Ale i mnoho zaměstnanců s vysoce kvalitními pracovními místy se cítí být ohroženo zhoršením pracovních podmínek, snížením příjmů nebo nezaměstnaností. EHSV požaduje, aby se boj proti nerovnosti stal prioritou ve všech plánovaných opatřeních na podporu oživení. Dopad krize na sociální vyloučení, ale také na rostoucí socioekonomickou nejistotu, která postihuje podstatnou část populace, je třeba zvážit pečlivěji. Přínosy oživení by měly být rozděleny rovnoměrně. To je také zásadní pro posílení důvěry a stabilizaci poptávky.

4.4 Hlavní prioritou by měla zůstat hlubší integrace jednotného trhu. To zahrnuje také provádění zásad evropského pilíře sociálních práv. Zlepšení podnikatelského a sociálního prostředí musí jít ruku v ruce. EHSV poukazuje na pracovní dokument Komise *Uskutečňování cílů udržitelného rozvoje OSN (Delivering on the UN's Sustainable Development Goals)*, který uvádí, že cíle udržitelného rozvoje budou i nadále směřovat EU, aby šla cestou udržitelného růstu, který respektuje možnosti naší planety, cestou blahobytu, začleňování a rovnosti. Tento přístup zohledňuje to, že hospodářství musí pracovat pro obyvatele a planetu.⁽⁴⁾ Iniciativy prosazující sociálněji Evropu zahrnují – vedle mnoha dalších – návrh směrnice o přiměřených minimálních mzdách a akční plán provádění evropského pilíře sociálních práv. EHSV rovněž přijal stanoviska k evropské rámcové směrnici o minimálním příjmu⁽⁵⁾ a k evropským minimálním standardům v oblasti pojištění v nezaměstnanosti⁽⁶⁾.

4.5 Vítána jsou také doporučení Komise týkající se trhu práce, včetně podpory spravedlivých pracovních podmínek, zajištění zapojení sociálních partnerů do tvorby politik a posílení sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání. EHSV požaduje vyšší standardy, pokud jde o zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti do politiky v oblasti klimatu. Strukturální změny k dosažení bezuhlíkového hospodářství by mohly být podpořeny sociálním dialogem mezi regiony a příslušnými sociálními partnery s cílem zabezpečit sociální aspekty. Bude rovněž zásadní zajistit zapojení občanské společnosti do vypracovávání a provádění národních plánů pro facilitu na podporu oživení a odolnosti, což má být taktéž sledováno v rámci procesu evropského semestru.

4.6 Jsou zapotřebí účinné rámce pro boj proti daňovým únikům, agresivnímu daňovému plánování, praní peněz a korupci. EHSV vyzývá k rozhodné reformě daňových politik s cílem řešit hospodářské, sociální a environmentální výzvy. To zahrnuje přesun od daňového zatížení práce k základům daně, jež jsou méně škodlivé pro nabídku práce, a to s přihlédnutím k souvisejícímu distribučnímu dopadu a tak, aby se zamezilo regresivním účinkům. EHSV rovněž požaduje naléhavé opatření týkající se hlasování kvalifikovanou většinou za podmínky doporučených v jeho předchozích stanoviscích⁽⁶⁾. Je třeba prozkoumat koncept minimálního účinného zdanění zisků právnických osob a jeho možné uplatnění. V neposlední řadě vyzývá EHSV k tomu, aby se výrazně pokročilo se zaváděním nových vlastních zdrojů, tak jak je uvedeno v plánu na podporu oživení.

4.7 EHSV souhlasí s Komisí, že by měly být dokončeny bankovní unie a unie kapitálových trhů, přičemž prioritou by měla být stabilita finančního trhu. V bankovním sektoru jsou nyní výplaty dividend omezené, a to zejména na dobrovolné bázi. V případě bank, které využívají řadu opatření veřejné podpory, by měla být zvážena možnost zachování těchto omezení a znovuzavedení úplného pozastavení vyplácení i během procesu oživení. Tím by se snížilo riziko nestability finančního trhu a mohly by se také zvýšit očekávané výnosy bank.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 190, 5.6.2019, s.1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 97, 24.3.2020, s. 32.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 353, 18.10.2019, s. 90, Úř. věst. C 364, 28.10.2020, s. 29.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o novém paktu o migraci a azylu

[COM(2020) 609 final]

(2021/C 123/04)

Zpravodaj: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Spoluzpravodaj: **Cristian PÎRVULESCU**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 11. 11. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	17. 12. 2020
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	203/0/19
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EU musí nalézt optimální rovnováhu mezi účinným a realistickým řízením migrace, jež je humánní a udržitelné, a zajištěním bezpečnosti a ochranou svých vnějších hranic. Kromě toho musí EU vyslat jasný signál Evropanům, že migraci lze lépe řídit společně.

1.2 EHSV bere na vědomí představení nového paktu o migraci a azylu, který podrobně popisuje pětileté pracovní plány v oblasti společného řízení přistěhovalců a azylu. V tomto smyslu se jedná spíše o pracovní program Komise, než o skutečný pakt. Návrhy doprovázející pakt o migraci a azylu jsou důležité, ale nedostatečné pro vytvoření společného evropského rámce pro řízení migrace, který by byl jak účinný, tak v souladu s hodnotami a cíli EU. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že nový pakt o migraci a azylu věnuje většinu svých návrhů správě vnějších hranic a navrácení, avšak nevěnuje náležitou pozornost legálním způsobům přistěhovalců, bezpečným cestám pro azyl nebo začleňování a integraci státních příslušníků zemí mimo EU do Unie.

1.3 EHSV lituje, že pakt o migraci a azylu nezmiňuje globální pakt OSN o bezpečné, řízené a legální migraci (2018) coby multilaterálního předchůdce návrhu na mezinárodní řízení migrace. Podporujeme posílení globálního multilaterálního systému založeného na pravidlech⁽¹⁾, včetně oblasti mobility a migrace, a vybízíme Komisi ke koordinaci nového programu s globálními politikami a nástroji⁽²⁾. Kromě toho vybízíme orgány EU a členské státy, aby začlenily migraci a mobilitu do širšího rámce OSN pro cíle udržitelného rozvoje.

1.4 Pakt o migraci a azylu správně zdůrazňuje nejednotnost azylových a návratových systémů členských států a poukazuje na to, že je třeba posílit solidaritu. Není však jasné, zda zásada dobrovolné a selektivní solidarity pomůže vyřešit hlavní problémy s koordinací. Nejsou zmíněny pobídky pro členské státy, které by podpořily jejich účast na tomto mechanismu, zejména poté, co některé z nich odmítly zapojit se do předchozího programu relokace. Pokud jsou motivovány k účasti, není to v oblasti relokace, která představuje nejpalčivější, nejobtížnější a nejnákladnější problém, ale v oblastech budování kapacit a navrácení.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 14, 15.1.2020, s. 24.

⁽²⁾ Pracovní program Komise na rok 2021 uvádí, že ve druhém čtvrtletí roku 2021 bude přijato společné sdělení o posílení příspěvku EU k multilateralismu založenému na pravidlech.

1.5 EHSV se domnívá, že plánovaný systém předvstupního prověřování a řízení na hranicích je nedostatečný. Zprvce tento systém předvstupního prověřování neposkytuje dostatečné procesní záruky dodržování základních práv osob, které do něj vstupují. V navrhované podobě klade větší tlak na země, aby co nejrychleji přijaly rozhodnutí, a nebraly tudíž náležitý ohled na práva jednotlivce zakotvená v Ženevské úmluvě z roku 1951, zejména na zásadu nenavracení. Zadruhé, stejně jako tomu bylo v případě přístupu založeného na hotspotech, podmínky přijímání jak migrantů, tak žadatelů o azyl vyvolávají vážné obavy, kterými je třeba se plně zabývat⁽³⁾.

1.6 EHSV se zájmem očekává strategii EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění, která snad přinese významný pokrok, pokud jde o rozhodná opatření zaměřená na opětovné začlenění, a opustí tedy přístup zaměřený zejména na policejní dohled. Navracení by mělo zahrnovat různé sociální, hospodářské a politické subjekty, které mohou vytvořit komplexnější a humánnější prostředí.

1.7 Výbor vítá iniciativy týkající se záchran na moři, které se skutečně snaží zachraňovat životy. EHSV považuje pátrací a záchranné operace na moři za mezinárodní právní povinnost, kterou musí členské státy plnit pomocí účinných a přiměřených veřejných mechanismů poskytnutých za tímto účelem. V souvislosti s tím se EHSV domnívá, že je nezbytné nepřetržitě úsilí s cílem zabránit kriminalizaci humanitárních subjektů, které provádějí tolik potřebné pátrací a záchranné operace.

1.8 EHSV vítá iniciativy, které mají zlepšit společnou odpovědnost a zajistit lepší řízení migračních toků se zeměmi mimo EU. Je však znepokojen využíváním mechanismů spolupráce, které by mohly vést k externalizaci řízení migrace ze strany EU nebo k tomu, že se z řízení migrace stane pro tyto země negativní pobídka, a rovněž pokusem podminit rozvojovou pomoc a spolupráci vytvořením politik v oblasti kontroly migrace a/nebo zpětného přebírání.

1.9 EHSV vítá vytvoření bezpečných a legálních cest na evropské území, zejména prostřednictvím programů přesídlování a komunitního sponzorství. Domnívá se však, že tyto způsoby splňují potřeby jen v případě jednotlivců se specifickým profilem a nezajišťují komplexní, účinná nebo bezpečná řešení s ohledem na nezbytnost legálních způsobů přistěhovalectví do EU. EHSV lituje, že opatření ke zlepšení cest pro legální vstup se omezují na přilákání talentů a na přezkum směrnic o modré kartě a o studentech a výzkumných pracovnících. Komplexní přístup k mobilitě je nezbytný za účelem poskytnutí alternativ, které přesáhnou rámec ochrany hranic a navracení.

1.10 EHSV by rád upozornil na pracovní a životní podmínky četných státních příslušníků třetích zemí, zejména v zemědělství. Členské státy a jejich specializované orgány musí čelit těmto případům zneužívání a vykořisťování a organizace občanské společnosti a odborové svazy musí být povzbuzovány k navazování dialogu se státními příslušníky třetích zemí, a to bez ohledu na jejich úroveň zaměstnání a mezd.

1.11 EHSV je znepokojen tím, že boj proti těmto sítím by mohl mít za následek porušování práv obětí obchodování a převaděčství. Jeho obavy souvisejí zejména se zapojením zemí z oblastí mimo EU, kde nejsou dodržována základní práva nebo důstojné životní podmínky těchto jednotlivců. Zaznamenali jsme také, jak je boj proti obchodování s lidmi využíván ve snaze kriminalizovat humanitární činnost.

1.12 EHSV se domnívá, že boj proti sítím zabývajícím se převaděčstvím osob a obchodováním s lidmi musí pokračovat, a plně uznává, že je třeba zvýšit účinnost směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům nelegálně zaměstnávajícím jiné osoby.

1.13 EHSV se zájmem očekává další vývoj akčního plánu pro integraci a začleňování na období 2021–2027⁽⁴⁾, který byl nedávno představen. EHSV je zklamán tím, že se této otázce, která je pro soužití v naší společnosti zásadní, dostává v paktu o migraci a azylu tak malé pozornosti. Ve sdělení není uveden rozsah a struktura podpory integračních opatření. EHSV má rozsáhlou zkušenost s otázkami souvisejícími s integrací a nový pakt o migraci a azylu ve své současné podobě bohužel postrádá ambice a přehlednost, pokud jde o nástroje a pobídky poskytované různým zúčastněným stranám.

2. Souvislosti stanoviska

2.1. Dne 23. září Evropská komise předložila svůj nový pracovní program v oblasti přistěhovalectví a azylu, *Nový pakt o migraci a azylu*. Tento dokument navazuje na pracovní programy, které byly v této oblasti vytvořeny od roku 1999, v chronologickém pořadí jde o: tamperický (1999), haagský (2004), stockholmský (2009) a evropský program pro migraci (2015).

⁽³⁾ EHSV aktivně navštěvoval hotspoty a spolupracoval se subjekty občanské společnosti zabývajícími se všemi aspekty migrace a integrace.

⁽⁴⁾ Viz COM(2020) 758 final.

2.2. Cílem nového paktu o migraci a azylu je poskytnout nový rámec pro provádění opatření za účelem zajištění svobody pohybu v schengenském prostoru, zaručení základních práv a dosažení účinné migrační politiky. Pakt o migraci a azylu byl připravován od prosince 2019 a součástí přípravy byla dvě kola konzultací se všemi členskými státy, Evropským parlamentem, vnitrostátními parlamenty, občanskou společností, sociálními partnery a podniky s cílem začlenit škálu různých pohledů. Tento pakt bude zanedlouho předložen Evropskému parlamentu a Radě.

2.3. Evropský program pro migraci z roku 2015 poskytl okamžitou reakci na krizovou situaci ve Středomoří, avšak pakt o migraci a azylu se snaží zajistit nový, trvalý evropský rámec, který umožní zabývat se různými problémy, jimž členské státy čelí, jak za běžné situace, tak za situací mimořádných nebo krizových, a to způsobem, který bude vždy odrážet evropské hodnoty.

2.4. Komise v paktu o migraci a azylu udává, že v roce 2019 žilo v Evropě 20,9 milionu státních příslušníků zemí mimo EU (4,7 % celkové populace) a že ve stejném roce vydaly členské státy okolo 3 milionů prvních povolení k pobytu. V roce 2019 žilo v zemích EU 2,6 milionu uprchlíků (0,6 % celkové populace EU) a v témže roce bylo podáno 698 000 nových žádostí o azyl. Komise také konstatuje, že v roce 2019 se 142 000 osob pokusilo vstoupit na území Evropské unie nelegálně a že pouze jedna třetina navrácení byla skutečně provedena.

2.5. Pakt o migraci a azylu reaguje na tento nový kontext, který se výrazně liší od období 2015–2016. Snaží se rovnoměrněji rozložit odpovědnost mezi členskými státy, zlepšit jejich vzájemnou solidaritu a dosáhnout pokroku v zájmu účinnějšího řízení migrace, azylu a hranic pomocí lepší správy a odstranění současných nedostatků.

2.6. Zaměřuje se na tři hlavní oblasti: 1) zlepšení spolupráce se zeměmi původu a tranzitu mimo EU za účelem zlepšení řízení migrace, 2) zlepšení správy vnějších hranic EU, posílení technické spolupráce a mechanismů identifikace a změnu a aktualizaci postupů s cílem zpřehlednit rozdělování odpovědnosti a 3) vytvoření nového trvalého mechanismu solidarity.

2.7. Konkrétně se tento pakt snaží podpořit spolehlivou a spravedlivou správu vnějších hranic, včetně ověřování totožnosti a zdravotních a bezpečnostních kontrol; spravedlivá a účinná azylová pravidla, zjednodušení postupů v oblasti azylu a navrácení; nový mechanismus solidarity pro pátrací a záchranné operace a naléhavé a krizové situace; větší prozíravost, lepší připravenost a reakci na krize; účinnou návratovou politiku a koordinovaný přístup EU k navrácení; komplexní správu na úrovni EU v zájmu lepšího řízení a provádění azylové a migrační politiky; vzájemně prospěšná partnerství s klíčovými třetími zeměmi původu a tranzitu; rozvoj udržitelných legálních způsobů migrace pro osoby, které potřebují ochranu, a za účelem přilákání talentovaných lidí do EU a účinné integrační politiky.

2.8. Představení paktu o migraci a azylu doplňují další nové dokumenty, které si zasluhují bližší posouzení, neboť stanoví podrobnosti k pracovnímu programu navrženému v paktu. Komise 1) předkládá návrh nařízení o řízení azylu a migrace, včetně nového mechanismu solidarity; předkládá návrh nového právního předpisu, kterým se stanoví postup prověřování na vnějších hranicích; 2) mění návrh nového nařízení o azylovém řízení tak, aby v něm bylo zahrnuto nové řízení na hranicích a zvýšila se účinnost azylových řízení; 3) mění návrh nařízení o Eurodacu tak, aby splňoval požadavky nového rámce EU pro řízení azylu a migrace, pokud jde o údaje; 4) stanoví novou strategii pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění; 5) přijímá doporučení o spolupráci mezi členskými státy v souvislosti s operacemi prováděnými plavidly vlastněnými nebo provozovanými soukromými subjekty; 6) předloží doporučení o legálních možnostech poskytování ochrany v EU, včetně přesídlení; 7) předkládá návrh legislativy, jež se týká řešení krizových situací a zásahů vyšší moci a kterou se ruší směrnice o poskytování dočasné ochrany, a 8) předkládá plán v oblasti připravenosti na migraci a řešení krizí.

3. Připomínky k představení nového paktu o migraci a azylu

3.1 EHSV bere na vědomí představení nového paktu o migraci a azylu, který podrobně popisuje pětileté pracovní plány v oblasti společného řízení přistěhovalectví a azylu. Návrhy doprovázející pakt o migraci a azylu jsou důležité, ale nedostatečné pro vytvoření společného evropského rámce pro řízení migrace, který musí být jak účinný, tak v souladu s hodnotami a cíli EU. EHSV tedy považuje za nezbytné prozkoumat je podrobněji.

a. Společný evropský rámec pro řízení migrace a azylu

3.2 Pakt o migraci a azylu správně zdůrazňuje nejednotnost azylových a návratových systémů členských států a poukazuje na to, že je třeba posílit solidaritu v rámci EU pomocí překonání nedostatků při provádění a zlepšit a posílit spolupráci se zeměmi mimo EU. Není však jasné, zda zásada dobrovolné a selektivní solidarity pomůže vyřešit hlavní problémy s koordinací z posledního desetiletí.

3.3 Pakt o migraci a azylu se snaží zlepšit postupy pro vstup usnadněním rychlé identifikace osob žádajících o azyl a prosazováním návratových řízení u těch, kteří se pokoušejí vstoupit na evropské území nelegálně. Návrh nových postupů předvstupního prověřování má usnadnit rychlé zpracování a umožnit navrácení do třetích zemí, které jsou bezpečné nebo jsou zemí původu, a současně zajistit, aby byly žádosti přezkoumávány případ od případu.

3.4 EHSV se domnívá, že mechanismy předvstupního prověřování jsou novým prvkem, který stojí za to zvážit, není si však jistý, jak proveditelné by byly v praxi. Nejenže by pětidenní období stanovené pro dokončení prověřování zřejmě nepomohlo zemím, které přijímají největší počet osob nelegálně vstupujících po moři, ale rovněž se zdá, že by tyto země byly pod větším tlakem, aby co nejrychleji přijaly rozhodnutí. Bylo by velmi obtížné učinit tak s nezbytnými zárukami a v souladu se zásadami bezpečnosti a ochrany práv v rámci mezinárodního azylového systému, jinými slovy náležitě respektovat práva jednotlivce zakotvená v Ženevské úmluvě z roku 1951. Nezdá se být jasné ani to, jak budou zlepšena návratová řízení, když většina z nich řádně nefunguje – jak uznává samotný pakt o migraci a azylu –, a to nejen z důvodu nedostatku technické kapacity v zemích EU, ale také kvůli absenci reakce ze strany hostitelských zemí.

3.5 Podle návrhu musí být žádosti o azyl podané na vnějších hranicích EU posouzeny v rámci azylového řízení EU, nepředstavují automatické právo na vstup do EU. Tento postup pravděpodobně vytvoří velké problémy v předvstupních areálech, které musí být připraveny přijmout významný počet jednotlivců, a další pobídka k rychlejšímu navrácení. Řízení na hranicích s sebou nese riziko, že se omezí záruky a zvýší počet případů zajištění či situací tomu podobných. Obzvláště problematické je využívání zásad informací o zemi původu a bezpečných zemí při organizaci předvstupního prověřování, neboť tyto zásady jdou proti koncepci posuzování každého jednotlivého případu⁽⁵⁾. Poskytnutí mezinárodní ochrany nezávisí na občanství, ale na ohrožení života jednotlivce a riziku, kterému je vystaven.

3.6 EHSV vítá skutečnost, že s ohledem na obtíže, které byly dosud zjištěny, se hledají alternativní přístupy k určení státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu. Klade si však otázku, o jaké alternativy půjde a v čem bude spočívat změna, jestliže návrh nového nařízení o řízení v oblasti mezinárodní ochrany, které má zahrnovat nové řízení na hranicích a zefektivnit azylová řízení, jednoduše stanoví tentýž přístup, jaký v současnosti platí v rámci dublinského nařízení.

3.7 Podle nového mechanismu solidarity by se členské státy mohly podílet na relokační nebo sponzorovaném navrácení osob s neoprávněným pobytem. EHSV má pochyby ohledně proveditelnosti takového mechanismu, který je kromě toho založen na hypotetické dobrovolné solidaritě. Nejsou zmíněny pobídky, které by členské státy potřebovaly k účasti na tomto mechanismu, zejména vzhledem k tomu, že se některé z nich odmítly zapojit do předchozího programu relokace⁽⁶⁾, či k neexistenci výslovné povinnosti – je třeba zdůraznit, že tento mechanismus „založený na solidaritě“ může mít rovněž opačný účinek v podobě relokace dotčeného jednotlivce do sponzorujícího členského státu, pokud navrácení není skutečně provedeno do osmi měsíců. Může to vést k mezerám v odpovědnosti, pokud jde o práva navrácených osob. V rámci navrhovaného nového mechanismu solidarity jsou členské státy navíc motivovány k tomu, aby se relokace – která je nejpalčivějším, nejobtížnějším a nejnákladnějším problémem – neúčastnily; namísto toho se mohou rozhodnout podílet se na navrácení⁽⁷⁾.

3.8 EHSV vítá zkrácení období pro získání dlouhodobého pobytu pro osoby požívající mezinárodní ochrany z pěti let na tři roky, pokud se rozhodnou zůstat v členském státě, který jim tuto ochranu poskytl. Cílem je zjevně usnadnit integraci do místních komunit, ačkoli by bylo možné to považovat za omezování mobility v rámci EU.

3.9 EHSV vítá opatření ke zlepšení koordinace mezi vnitrostátními strategiemi v oblasti azylové a návratové politiky, lituje však toho, že bylo předloženo více návrhů na koordinaci nástrojů navrácení než koordinaci azylových řízení a řízení pro přijímání uprchlíků.

3.10 EHSV rovněž vítá plánované zřízení Agentury Evropské unie pro azyl coby nezbytný krok vpřed směrem k vyšší míře konvergence a lepšímu provádění společných azylových předpisů.

⁽⁵⁾ Viz Úř. věst. C 71, 24.2.2016, s. 82.

⁽⁶⁾ Rozsudek ve spojených věcech Komise v. Polsko, C-715/17, Maďarsko, C-718/17, a Česká republika, C-719/17.

⁽⁷⁾ Neexistují bohužel záruky proti situacím, kdy se některé vlády rozhodnou stát se hlavními aktéry navrácení v rámci populistické mobilizace proti migrantům a uprchlíkům.

3.11 EHSV se domnívá, že je nezbytné dosáhnout pokroku ve věci poskytování ochrany a pomoci nejzranitelnějším skupinám, jako jsou nezletilí migranti, zejména pokud cestují bez rodiny⁽⁸⁾. Větší úlohu při ochraně těchto jedinců by měla hrát Evropská síť pro opatrovnictví a jejich integrace a začleňování v zemích EU by měly být zlepšeny díky tomu, že jim bude poskytnuta právní pomoc, ubytování, přístup ke vzdělávání atd.

3.12 EHSV vybízí Komisi a členské státy, aby zaujaly aktivnější postoj při identifikaci a ochraně žen a dívek, které se stávají oběťmi obchodování za účelem sexuálního vykořisťování nebo jiných forem genderově podmíněného násilí.

3.13 EHSV bere na vědomí obtíže, kterým čelí země EU při zajišťování úspěšných návratů, a ochotu Komise pokročit směrem ke společnému a účinnému evropskému systému EU pro navrácení. Návrh se opírá o zlepšení operativní podpory pro návraty a doporučuje, aby byli jmenováni národní koordinátoři v oblasti navrácení. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že nejsou náležitě identifikovány problémy ve fungování programů navrácení⁽⁹⁾, důsledkem čehož budou tito koordinátoři, jejichž pozice je považována za strategicky významnou, závislí na ochotě ke spolupráci ze strany zemí mimo EU, ať už zemí původu, nebo tranzitu.

3.14 EHSV se zájmem očekává strategii EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění, která snad přinese významný pokrok, pokud jde o rozhodná opatření zaměřená na opětovné začlenění, a opustí tedy přístup zaměřený zejména na policejní dohled. Pokud bude rozšířen mandát Frontexu za účelem zefektivnění návratových řízení, hrozí, že do jeho operací nebudou zapojeny různé sociální, hospodářské a politické subjekty, které mohou vytvořit komplexnější a humánnější prostředí pro navrácení.

3.15 EHSV se domnívá, že je nezbytné zlepšit mechanismy odpovědnosti v případě aktivit agentury FRONTEX, monitorovat její činnost a zajistit, aby chránila a zaručovala základní práva osob.

3.16 EHSV zdůrazňuje, že je důležité chránit osobní údaje zaznamenané v systému Eurodac a že je třeba odůvodňovat nezbytnost opatření a zaručit jejich přiměřenost, zejména v případě žadatelů o mezinárodní ochranu a důvěrných postupů⁽¹⁰⁾.

b. Spolehlivý systém připravenosti a reakce na migrační krize

3.17 EHSV vítá pokrok, kterého bylo dosaženo při zlepšování prevence a řízení migračních krizí, a navržená opatření, která by mohla být přijata s cílem zajistit solidaritu mezi členskými státy a ochranu základních práv osob, jež by takové krize mohly zasáhnout. EHSV nicméně lituje toho, že je tento přístup založen na koncepci „hotspotů“, které se ukázaly být místy porušování práv osob žádajících o mezinárodní ochranu v EU.

3.18 EHSV chápe, že je třeba zlepšit mechanismy pro řešení krizových situací, zpochybňuje však například význam přehodnocování směrnice o poskytování dočasné ochrany, když tato směrnice nebyla v posledních letech řádně prováděna. Jak již bylo uvedeno, EHSV naléhavě vyzývá Komisi a další orgány EU, aby nijak neomezovaly přístup k mezinárodní ochraně ani její obsah.

c. Integrovaný systém hranic

3.19 Správa vnějších hranic představuje povinnost, kterou sdílí EU a její členské státy. Zásadní význam má posouzení nástrojů pro její provádění. EHSV by rád zdůraznil, že využívání lidských nebo technologických zdrojů musí být vždy přiměřené skutečné situaci a musí brát bez výjimky náležitý ohled na základní práva a svobody jednotlivců.

3.20 Dosažení plné interoperability systémů IT je nezbytným krokem směrem k vybudování soudržné a účinné politiky pro celou EU. Plné interoperability je třeba dosáhnout rychle a s náležitým zohledněním ochrany osobních údajů a základních práv.

3.21 Výbor proto vítá iniciativy týkající se záchrany na moři, které se skutečně snaží zachraňovat životy, vyjadřuje však obavy ohledně zapojení soukromých společností, jejichž činnost ani dodržování rámce lidských práv nejsou důsledně monitorovány. EHSV považuje pátrání a záchranu na moři za mezinárodní právní povinnost, kterou musí členské státy plnit formou zajištění účinných a přiměřených veřejných mechanismů určených k tomuto účelu.

⁽⁸⁾ Viz Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 24.

⁽⁹⁾ Sdělení COM(2017) 200 final.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 144.

3.22 V souvislosti s tím se EHSV domnívá, že je nezbytné nepřetržité úsilí s cílem zabránit kriminalizaci humanitárních subjektů, které provádějí tolik potřebné pátrací a záchranné operace.

3.23 EHSV by rád vyjádřil své obavy ohledně rizika, že se soukromá plavidla s ohledem na pasivitu projevovanou některými členskými státy stanou zajišťovacími zařízeními pro žadatele o azyl.

3.24 EHSV vítá snahu zajistit normalizaci svobody pohybu v schengenském prostoru a se zájmem očekává brzké podrobnější informace o schengenském hodnotícím mechanismu. Se zájmem očekává rovněž plánovanou strategii pro budoucnost schengenského prostoru a doufá, že povede k jeho posílení a dokončení.

d. Posílení boje proti převaděčství osob

3.25 EHSV se domnívá, že boj proti sítím zabývajícím se převaděčstvím osob a obchodováním s lidmi musí pokračovat, a plně uznává, že je třeba zvýšit účinnost směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům nelegálně zaměstnávajícím jiné osoby. EHSV proto považuje za užitečné vytvořit mechanismy, které podpoří hlášení lidí nebo podniků zneužívajících oběti obchodování s lidmi, oběti převaděčství osob a osoby bez pracovního povolení ⁽¹¹⁾.

3.26 EHSV je znepokojen tím, že boj proti těmto sítím by mohl mít za následek porušování práv obětí obchodování a převaděčství. Jeho obavy souvisejí zejména se zapojením zemí z oblastí mimo EU, kde nejsou dodržována základní práva nebo důstojné životní podmínky těchto jednotlivců. Zaznamenali jsme také, jak je boj proti obchodování s lidmi využíván ve snaze kriminalizovat humanitární činnost.

e. Spolupráce s našimi mezinárodními partnery

3.27 EHSV vítá iniciativy, které mají zlepšit společnou odpovědnost a zajistit lepší řízení migračních toků se zeměmi mimo EU. Je však znepokojen využíváním mechanismů spolupráce, které by mohly vést k externalizaci řízení migrace ze strany EU nebo k tomu, že se z řízení migrace stane pro tyto země negativní pobídka, a rovněž pokusem podmínit rozvojovou pomoc a spolupráci vytvořením politik v oblasti kontroly migrace a/nebo zpětného přebírání. Je důležité připomenout, že migrační politika, politika v oblasti spolupráce a rozvojové pomoci a obchodní politika musí být ve vnější činnosti EU rozlišeny, přičemž všechny musí bez výjimky dodržovat lidská práva.

3.28 Podobně považuje EHSV za nezbytné posílit spolupráci se zeměmi, v nichž žije značný počet uprchlíků, pokud to nebude znamenat omezení příležitostí pro tyto jednotlivce získat přístup na evropské území a pokud se EU bude aktivně zajímat o jejich životní podmínky, včetně ochrany jejich práv v hostitelských zemích z oblastí mimo EU.

3.29 EHSV vítá veškeré společné iniciativy za účelem dosažení pokroku při budování soudržných společností v zemích z oblastí mimo EU, snížení chudoby a nerovností v těchto zemích a podpory demokracie, míru a bezpečnosti, nedomnívá se však, že by tyto otázky měly být spojovány se spoluprací v oblasti kontroly migračních toků ze strany dotčených zemí. Je správné pomáhat posilovat kapacity pro řízení migrace v zemích mimo EU, nemělo by to být ale spojováno s jejich úlohou při kontrole odchozích toků nebo s dohodami o zpětném přebírání osob.

3.30 EHSV bere na vědomí, že pakt o migraci a azylu přikládá značný význam spolupráci se zeměmi mimo EU v otázkách zpětného přebírání osob. Měl by ovšem také zohlednit rizika porušování práv, jímž mohou být navracené osoby vystaveny, a pobídky, které tyto země mohou požadovat jako podmínku přijetí spolupráce s EU.

3.31 EHSV vítá vytvoření bezpečných a legálních cest na evropské území, zejména prostřednictvím programů přesídlování a komunitního sponzorství. Domnívá se však, že tyto způsoby splňují potřeby jen v případě jednotlivců se specifickým profilem (osoby žádající o mezinárodní ochranu) a nezajišťují komplexní, účinná a bezpečná řešení s ohledem na nezbytnost legálních způsobů přistěhovalectví do EU.

⁽¹¹⁾ Například španělské právní předpisy zahrnují koncept „pracovního začlenění“, v jehož rámci – za určitých podmínek – platí, že pokud nelegální zahraniční pracovník nahlásí svého nelegálního zaměstnavatele, získá legální doklady. Podobně uplatňuje Portugalsko v určitých specifických situacích postup pro trvalou regularizaci pobytu, který zohledňuje každý jednotlivý případ.

f. Zatraktivnění EU pro talentované a kvalifikované lidi

3.32 Partnerství zaměřená na talenty jsou iniciativou s přidanou hodnotou, která nabízí legální cestu, a EHSV tuto iniciativu vítá ⁽¹²⁾, ačkoliv bude mít negativní důsledky pro země původu, zejména pokud jde o jejich schopnost realizovat udržitelný rozvoj. EHSV lituje, že opatření ke zlepšení cest pro legální vstup se omezují na přilákání talentů a na přezkum směrnic o modré kartě a o studentech a výzkumných pracovnících, neboť jejich rozsah působnosti je omezený. Komplexní přístup k mobilitě je nezbytný za účelem poskytnutí alternativ, které přesáhnou rámec ochrany hranic a navracení.

3.33 EHSV by se rád zapojil do veřejné konzultace o tom, jak evropský trh zatraktivnit pro kvalifikované, talentované osoby, připomíná však, že je celkově nezbytné zabývat se trhy práce i mimo tyto oblasti.

3.34 EHSV by rád upozornil na pracovní a životní podmínky četných státních příslušníků třetích zemí, zejména v zemědělství. Členské státy a jejich specializované orgány musí čelit těmto případům zneužívání a vykořisťování a organizace občanské společnosti a odborové svazy musí být povzbuzovány k navazování dialogu se státními příslušníky třetích zemí, a to bez ohledu na jejich úroveň zaměstnání a mezd.

g. Podpora integrace v zájmu inkluzivnějších společností

3.35 EHSV se domnívá, že začleňování a integrace státních příslušníků zemí mimo EU jsou klíčové pro zajištění sociální soudržnosti v EU a se zájmem posoudí akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027. EHSV je zklamán tím, že se této otázce, která je pro soužití v naší společnosti zásadní, dostává v paktu o migraci a azylu tak malé pozornosti.

3.36 Ve sdělení není uveden rozsah a struktura podpory integračních opatření. EHSV očekává, že se nový akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027 bude zabývat těmito nedostatky paktu o migraci a azylu. EHSV má rozsáhlou zkušenost s otázkami souvisejícími s integrací a současná podoba bohužel postrádá ambice a přehlednost, pokud jde o nástroje a pobídky poskytované různým zúčastněným stranám.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽¹²⁾ Viz Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 50 a Úř. věst. C 458, 19.12.2014, s. 7.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke „Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta ke klimaticky neutrálnímu hospodářství: Strategie EU pro integraci energetického systému“

(COM(2020) 299 final)

(2021/C 123/05)

Zpravodaj: **Lutz RIBBE**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 23.9.2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	14.7.2020
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	16.12.2020
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	242/3/10
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) podporuje záměr Komise oznámený v jejím sdělení: integrace elektroenergetického systému a systému vytápění a dopravy je nezbytným předpokladem pro dosažení trojice stanovených cílů – klimatické neutrality, bezpečnosti dodávek energie, jejíž součástí je také snížení dovozu energie, a přijatelných cen pro evropské spotřebitele a evropské hospodářství.

1.2 Bez ohledu na to musí EHSV konstatovat, že Komise ve svém sdělení ponechává otevřené některé body, které jsou pro úspěch evropské energetické transformace velmi důležité.

1.3 Komise neodpovídá na otázku, jak by chtěla dosáhnout bezpečnosti dodávek energie na základě nízkouhlíkových nebo bezuhlíkových zdrojů energie. Uvádí, že 84 % poptávky po elektřině má být pokryto z obnovitelných zdrojů energie, ale neříká však, z jakých zdrojů by se měla vyrábět zbývající elektřina. Vzhledem k zásadnímu významu bezpečnosti dodávek energie pro evropské hospodářství a spotřebitele je to nepřijatelné, zvláště pak proto, že lze předpokládat, že poptávka po elektřině v důsledku elektrifikace dodávek tepla a odvětví dopravy poroste, a to i navzdory pokrokům v účinnosti.

1.4 EHSV souhlasí s Komisí, že pro integraci systému je vážným problémem skutečnost, že v odvětví vytápění a dopravy nejsou stanoveny ceny uhlíku nebo nejsou stanoveny v dostatečné míře. Nestačí však problém pouze popsat. Je třeba předložit konkrétní návrhy řešení. Komise je v tomto bodě až příliš váhavá a neurčitá.

1.5 Integrace energetického systému vyžaduje v určitých oblastech modernizaci a renovaci, a v některých případech i výstavbu nové energetické infrastruktury. K tomu jsou nutné obrovské investice, které by případně mohly být usnadněny díky zvláštnímu evropskému finančnímu rámci přístupnému podnikům ve všech členských státech. Tyto investice mohou přinést důležité ekonomické stimuly k překonání recese vyvolané pandemií COVID-19 a měly by vytvořit kvalitní a spravedlivá pracovní místa. Je však důležité, aby investiční rozhodnutí byla přijímána tak, aby podporovala cíle politiky v oblasti energetiky a klimatu. Vzhledem k vysoké kapitálové náročnosti je rovněž nezbytné, aby byla co nejlépe využita stávající infrastruktura. Za tímto účelem je nutné upřednostňovat dostupné technologické možnosti, které umožní rychlou a účinnou integraci systému. Energetická účinnost, zejména v průmyslových procesech, by měla mít prioritu před všemi ostatními přístupy. V rámci těchto priorit je taktéž nutné určit, která technologie je pro tu kterou aplikaci umožňující integraci systému nejvhodnější. Na základě toho lze poté naplánovat vhodné investice do infrastruktury. Sdělení Komise je v tomto bodě příliš neurčitá.

1.6 Zvláštní důraz je v něm kladen na vodík a větrnou energii na moři. Jedná se o důležité technologie, ale měly by se používat pouze doplňkově – v oblastech, kde nelze vystačit s větrnou energií na pevnině, se solární energií a s krátkodobým skladováním energie např. v podobě baterií. Větrná energie na pevnině a solární energie představují totiž pro nejbližší dobu nejen nákladově nejefektivnější způsoby výroby energie, ale také nejlepší možnosti, pokud jde o dosažení důležitého strategického cíle energetické unie: decentralizace, která umožní vytvářet bezpečná a kvalitní pracovní místa a obecně využívat výhod, jež energetická transformace přináší pro sociální politiku a regionální hospodářství, posílit postavení spotřebitelů také v jejich funkci samovýrobců a učinit je středobodem energetického systému, bojovat proti energetické chudobě, zvýšit bezpečnost dodávek energie a zároveň podporovat regionální rozvoj a získat pro energetickou transformaci podporu veřejnosti. Zejména větrná energie na pevnině a fotovoltaika umožňují přímou integraci systému: například lokálním využíváním solární energie pro nabíjení elektromobilů nebo využíváním větrné energie pro aplikace využívající elektřinu k výrobě tepla. Komise ve svém sdělení tento velký potenciál větrné energie na pevnině a fotovoltaiky zcela opomíjí, což EHSV považuje za zcela zásadní nedostatek.

1.7 Integrace systému se může stát pro evropské hospodářství podnětem k inovacím, a může tak posílit jeho mezinárodní konkurenceschopnost. To se však podaří pouze tehdy, bude-li k integraci systému využít zejména potenciál digitalizace: umělá inteligence a strojové učení mohou mít pro zajištění dodávek energie pro odvětví elektroenergetiky, vytápění a dopravy přelomový význam. Jejich využívání však musí být pečlivě vyváženo s ohledem na jejich smysluplnost a možné etické problémy, zejména pokud jde o svrchanost v oblasti údajů, a mělo by být připraveno prostřednictvím iniciativy zaměřené na odbornou přípravu příslušných odborných pracovníků. Je nepochopitelné, že to Komise ve svém sdělení nedoceňuje.

1.8 Nezbytným předpokladem integrace systému jsou v neposlední řadě také úplně nově nastavené trhy s energií, které musejí být zaměřeny tak, aby podporovaly výrobu energie občany a posilovaly postavení spotřebitelů. Jen tehdy bude možné dosáhnout příslušných cílů směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ⁽¹⁾ o vnitřním trhu s elektřinou a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ⁽²⁾ o obnovitelných zdrojích energie. Integrace systému bude probíhat mnohem rychleji, budou-li mít spotřebitelé možnost uplatňovat svá práva – mimo jiné jako samovýrobci, výrobci energie a členové společenství pro obnovitelné zdroje. Současně je třeba věnovat pozornost úloze veřejných orgánů v oblasti bezpečnosti dodávek energie. Tyto aspekty ve sdělení zcela chybí.

1.9 EHSV podporuje záměr Komise uspořádat rozsáhlou veřejnou akci zaměřenou na integraci energetického systému a je připraven se na ní také aktivně podílet. V této souvislosti se chce zabývat otázkami vznesenými v tomto stanovisku, jímž se sdělení Komise dostatečně nevěnuje. Zejména je důležité vyzdvihnout význam aktivní účasti občanů pro integraci energetického systému. Právě v tomto ohledu je sdělení Komise zklamáním, neboť považuje občana jen za spotřebitele, kterému pouze chybí dostatečné informace.

2. Obecné připomínky k dokumentu Komise

2.1 Sdělení Komise je založeno na závazku Evropské rady dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality. Vzhledem k tomu, že energetický systém je zdrojem 75 % emisí skleníkových plynů, je nejdůležitějším krokem k naplnění tohoto cíle vytvoření energetického systému, který bude do značné míry bezemisní a neutrální z hlediska CO₂.

2.2 Rozhodující úloha připadá v tomto ohledu integraci či propojování různých – dosud jen velmi podmíněně provázaných – odvětví energetiky, tj. odvětví elektřiny, dopravy a vytápění (včetně chlazení a technologického tepla). Jde o aspekt, kterým se balíček „Čistá energie“ zabývá jen velmi povrchně, i když existují aplikace, jako například kogenerace, kde integrace systému probíhá už velmi dlouhou dobu.

2.3 Ve svém popisu současného stavu Komise zdůrazňuje, že energetický systém se až doposud vyznačoval různými paralelními vertikálními hodnotovými řetězci.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125.

⁽²⁾ Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82.

2.4 Proti tomu nyní stojí obecná koncepce integrace energetického systému. Komise tím rozumí koordinované plánování a koordinovaný provoz energetického systému jako „celku“, jehož energetické zdroje, infrastruktura i odvětví spotřeby mají být lépe propojeny. Ve sdělení jsou uvedeny různé výhody takové integrace systému: přínos k dosažení cílů v oblasti klimatu, účinnější využívání zdrojů energie, zvýšení flexibility v samotném energetickém systému, zlepšení postavení spotřebitelů, posílení odolnosti a zvýšení bezpečnosti dodávek energie, jakkoli je ovšem nejasné, zda se bezpečnost dodávek týká úrovně EU, nebo členských států. Toto hledisko je ovšem důležité, protože členské státy mají v tomto ohledu někdy velmi odlišné strategie a zčásti velmi odlišné podmínky z hlediska genericky dostupných zdrojů energie.

2.5 Za účelem dosažení tohoto cíle předkládá Komise ve svém sdělení plán, který stojí na šesti pilířích:

1. „oběhový“ energetický systém jednoznačně zaměřený na energetickou účinnost (příklady opatření: uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“; přehodnocení faktorů primární energie; podpora přístupů založených na využívání odpadu k výrobě energie);
2. rychlejší elektrifikace odvětví konečné spotřeby (příklady opatření: výstavba větrných elektráren na moři; povinné zohledňování možností využití energie z obnovitelných zdrojů při zadávání veřejných zakázek; podpora elektrifikace vytápění budov, výstavba dobíjecích stanic pro elektrická vozidla; revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie; nové emisní normy CO₂ pro osobní automobily a lehká užitková vozidla; přepracování směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva);
3. využívání biopaliv v určitých oblastech (příklady opatření: evropský systém certifikace pro obnovitelná, nízkouhlíková a udržitelná paliva, případně další opatření, jako jsou minimální podíly nebo kvóty v určitých odvětvích konečné spotřeby nebo rozšíření metod zachycování CO₂ do výroby syntetických paliv);
4. příprava trhů na dekarbonizaci a decentralizaci (příklady opatření: sjednocení neenergetických složek cen různých nosičů energie; harmonizace energetických daní; případně rozšíření obchodování s emisemi; rušení přímých dotací na fosilní paliva; revize právního rámce pro trh s plynem, informační kampaň o právech spotřebitelů, zlepšování kvality informací pro spotřebitele);
5. integrovaná energetická infrastruktura (příklady opatření: nová regulace transevropských sítí; posílení investic do inteligentních sítí dálkového vytápění a chlazení);
6. digitalizace energetického systému a rámec pro financování inovací (příklady opatření: kodexy sítě pro kybernetickou bezpečnost; prováděcí akty o požadavcích na interoperabilitu).

3. Obecné připomínky EHSV

3.1 Analýza problémů současného stavu je velmi přesná a základní přístup Komise je naprosto vítán: integraci energetického systému je nutné urychlit – zejména v souvislosti s nezbytným uspišením dekarbonizace evropského odvětví dopravy a vytápění/chlazení. Integrace systému je důležitá nejen pro dosažení klimatické neutrality, ale také pro trvalou bezpečnost dodávek energie a zajištění dostupných cen pro soukromé spotřebitele a hospodářství. EHSV proto Komisi v jejím plánu urychlit integraci odvětví elektřiny, vytápění a dopravy rozhodně podporuje. Je však třeba dbát na to, aby nebyl použit jako základ pro další liberalizaci služeb obecného zájmu dříve, než budou posouzeny účinky předchozí liberalizační iniciativy. Zároveň však Komisi vyzývá k propagování tohoto plánu i v zemích sousedících s Evropskou unií, zejména v zemích Východního partnerství, aby se jím tyto země řídily a učinily ho součástí své vlastní politiky. Je třeba prověřit, zda je s ohledem na tento účel užitečné zavádět uhlíkovou daň na hranicích.

3.2 Šest konceptů zmíněných v odstavci 2.5 představuje správné a účinné přístupy. Přesvědčivá je i většina jednotlivých opatření, jakkoli je místy nejasné, do jaké míry skutečně přispívají k integraci energetického systému.

3.3 Oproti tomu je třeba kriticky namítnout, že politické cíle strategie, její jednota a logická struktura nejdou dostatečně daleko. Také role, kterou hrají nebo by měli hrát občané/spotřebitelé, je téměř úplně opomenuta. To je na pováženou tím více, že v balíčku „Čistá energie“ Komise přislíbila, že občana učiní středobodem energetické transformace.

3.4 Komise nestanovila žádné jasné, ambiciózní a specifické dílčí cíle, které vyplývají ze zastřešujícího cíle, jímž je klimatická neutralita. Platí to zejména pro rozvoj energie z obnovitelných zdrojů, což je oblast, ve které naplňování cílů v mnoha členských státech vázne.

3.4.1 Komisi je ovšem třeba přiznat, že je velmi (sebe)kritická, pokud jde o šance na realizaci. Uvádí totiž: „Bez rozhodných politických opatření se bude energetický systém v roce 2030 více podobat systému z roku 2020 než systému potřebnému k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. [...] Kroky podniknuté v příštích pěti až deseti letech budou mít zásadní význam pro vybudování energetického systému, který v roce 2050 bude hnací silou Evropy směrem ke klimatické neutralitě.“

3.4.2 Sdělení však svědčí o tom, že Komisi chybí politická odvaha. Tvzení, že vzhledem k předvídatelnému významnému zvýšení podílu elektřiny na konečné spotřebě energie by měl být podíl 55–60 % energie z obnovitelných zdrojů ve skladbě elektřiny do roku 2030 a podíl 84 % této energie do roku 2050 dostatečný, totiž ponechává řadu otázek nezodpovězených. Nejdůležitější z těchto otázek zní: Jak dosáhnout trvalé bezpečnosti dodávek energie? K vyrovnání fluktuací větrné a solární energie lze využít bioplynu, biopaliv (včetně synteticky vyráběných biopaliv, jako například vodíku) a za určitých okolností vodní energie. Kromě toho existují dvě technologické možnosti, které by mohly chybějících 16 % pokrýt a které lze označit jako bezuhlíkové či nízkouhlíkové, a sice jaderná energie a plynové nebo uhelné elektrárny umožňující zachycování a ukládání CO₂. S nimi jsou však spojeny značné hospodářské, ekologické a společenské výzvy. Ačkoli je přesné stanovení skladby zdrojů energie záležitostí členských států, je nepochopitelné, že Komise nevysvětluje, jakým způsobem chce bezpečnosti dodávek bezuhlíkové energie docílit.

3.5 Nedostatek odvahy je patrný i v jiné oblasti. Jak Komise správně podotýká, hlavním důvodem pomalého postupu integrace energetického systému je skutečnost, že u fosilních paliv používaných v odvětví dopravě, ale především v odvětví vytápění, nejsou stanoveny ceny emisí CO₂. Další okolností jsou v mnoha členských státech i vysoké poplatky za elektřinu, třebaže se jedná o elektřinu získávanou z obnovitelných zdrojů. V řadě členských států jsou zjevným problémem i nepřiměřeně vysoké síťové poplatky. Toto narušení trhu má za následek například to, že v mnoha konstelacích je využití přebytečné elektřiny k výrobě tepla (Power-to-Heat), které je takřikajíc nejjednodušším způsobem integrace systému, hospodářsky nepředstavitelné.

3.6 Integrace energetického systému se tak může skutečně posunout dopředu teprve tehdy, až bude problém narušení trhu vyřešen. Oznámená opatření, která spočívají v tom, že se má „dále usilovat o postupné rušení přímých dotací na fosilní paliva“ a že má dojít k předložení „případného návrhu rozšíření systému obchodování s emisemi na nová odvětví“, jsou bezobsažná a nedostatečná. Jsou to jen prázdné fráze, které společnost slýchá od Komise už řadu let, aniž by se cokoli podstatného skutečně změnilo. Technologická podpora, kterou Komise popisuje především v prvních třech pilířích své strategie (viz části 3.1 až 3.3 sdělení), ztratí z velké části na účinnosti, pokud Komise neudělá vše pro to, aby odstranila uvedené způsoby narušení trhu.

3.7 Je sice třeba uvítat, že Komise navrhuje řadu technologických úkolů, v této souvislosti by však měla jasně říci, že stupněm své účinnosti nemůže spalování paliv nikdy konkurovat přímému energetickému využití fotovoltaické nebo větrné energie, nedochází-li k němu v kogeneračních zařízeních, ve kterých je teplo využíváno přímo v daném místě. Tento aspekt je velmi důležitý především pro dekarbonizaci dopravy, která je v určitých oblastech prostřednictvím elektrifikace nedosažitelná. Komise to v některých bodech svého sdělení stručně popisuje na příkladech. Jako hlavní kritérium hodnocení různých technologických možností však nechápe stupeň jejich účinnosti, což by bylo pro smysluplnou integraci energetického systému z technologického i ekonomického hlediska nezbytné.

3.8 Komise rovněž opomíjí zásadní význam infrastruktury. Hospodářsky efektivní podoby integrace systému lze docílit pouze tehdy, bude-li zohledněna stávající energetická infrastruktura jako důležitý základ pro plánování a provádění integrace systému a případně i dopady různých technologických možností na infrastrukturu. Na základě takového zohlednění by se ukázalo následující:

- a) pro nabíjení elektromobilů je vhodná především fotovoltaika (zejména střešní systémy), protože fotovoltaická zařízení obvykle dodávají elektřinu s nízkým napětím, která se používá pro nabíjení elektromobilů;
- b) pro aplikace využívající elektřinu k výrobě tepla, například prostřednictvím tepelných čerpadel nebo tepelných akumulátorů, jsou ideální větrné turbíny nebo větší solární parky, má-li být teplo dodáváno prostřednictvím sítě dálkového nebo místního vytápění. Provoz čerpadel nebo tepelných akumulátorů totiž vyžaduje větší množství elektřiny;
- c) pro dlouhodobé skladování přebytečné elektřiny ve formě vodíku se nabízejí především plynojemy.

3.9 Žádná z výše uvedených technologií přeměny elektřiny na jiný druh energie („power-to-x“) nutně nevyžaduje zcela novou infrastrukturu. Jde spíše o inteligentní využívání stávajících technologií a v případě potřeby o jejich modernizaci a renovaci^(?). V mnoha členských státech byla infrastruktura nepříznivě ovlivněna úspornými politikami. Při modernizaci a rozšiřování infrastruktury je nákladová efektivita důležitým aspektem, ale v úvahu je nutno brát i potřebu vytvářet kvalitní pracovní místa. V této souvislosti by Komise měla zvážit, zda by podpora aplikací pro přeměnu elektřiny na jiné druhy energie („power-to-x“) neměla být přinejmenším v krátkodobém až střednědobém horizontu podmíněna využitím stávající infrastruktury, aby byl nejprve zužitkován potenciál, kterého lze využít s minimálními náklady. Na pozadí toho, co bylo řečeno, je tedy jednostranné zaměření sdělení na větrné elektrárny na moři s otazníkem.

3.10 Sdělení zmiňuje digitalizaci, ale nepostihuje její skutečný potenciál. Inteligentní sítě, které účastníkům trhu vysílají konkrétní signály a vytvářejí tak inteligentní trhy, jsou pro zajištění účinných a bezpečných dodávek energie nezbytné. Budou-li účastníkům trhu prostřednictvím digitálních aplikací poskytovány správné informace, mohou elektromobily (zejména typu „vozidlo-sít“), tepelná čerpadla nebo vodíkové zásobníky poskytovat důležité systémové služby a snižovat zatížení sítě. Umělá inteligence, strojové učení a automatizace procesů spotřeby energie – ať už na úrovni domácností, nebo průmyslu – pozvednou možnosti přesouvání zátěže na novou úroveň a pomohou je integrovat do virtuálních elektráren.

3.11 Sdělení v neposlední řadě opomíjí mnoho aspektů, které byly pro Komisi důležité v předchozích sděleních, například ke strategickému rámci energetické unie, nebo které jako součást balíčku pro čistou energii již tvoří platné evropské právo. To se týká aktivního spotřebitele ve smyslu směrnice (EU) 2019/944 o vnitřním trhu s elektřinou, který by měl mít přístup na všechny relevantní trhy s elektřinou. Tato myšlenka nehraje ve sdělení žádnou roli – což platí i pro činnosti samovýrobců nebo občanských energetických společenství, které kodifikuje směrnice (EU) 2018/2001 o obnovitelných zdrojích energie. Výrok, že „ústředním bodem integrace systému jsou občané. Znamená to, že by se měli podílet na tom, jak bude vypadat provádění této strategie“, je planý, je-li jediným konkrétním opatřením informační kampaň.

3.12 EHSV již několikrát poukázal na to, že v mnoha členských státech existují značné překážky, které účast občanů fakticky znemožňují. Je o to nepochopitelnější, že sdělení tento problém opomíjí. Mezi další cíle, které byly na podobných místech zdůrazněny, a ve sdělení o nich není řeč, patří snížení závislosti na dovozu energie, posílení regionálních hospodářských oběhů, vytváření spravedlivých a kvalitních pracovních míst atd. To jsou kritéria, která je třeba při navrhování energetické integrace zohledňovat a která umožní ukázat, že určité technologické možnosti jsou výhodnější než jiné. Komise by měla rovněž usilovat o to, aby tyto aspekty zohledňovaly ve své energetické politice i třetí země. I v této souvislosti by mohly být tzv. daně na hranicích strategickou volbou.

(?) Jen jeden příklad: Ačkoli fosilní plyn bude hrát stále menší úlohu, stávající plynárenské sítě by mohly být využívány (také) pro „zelený plyn“, příp. vodík.

3.13 Existuje přitom nespočet možností, jak v rámci propojování odvětví proměnit občany v „hráče“, kteří budou moci být sami aktivní a vytvářet zisk. Jen jeden příklad za mnohé: Nejnovější větrné turbíny dodávají za průměrných podmínek dostatek elektřiny k pokrytí spotřeby energie přibližně 7 000 elektromobilů. Při investičních nákladech do 10 milionů eur má velký smysl propagovat „komunitní větrné turbíny jako regionální dobíjecí stanice“. Ale o přístupech tohoto druhu, které by výrazně přispěly k příznivému postoji občanů, a to i proto, že by jim zásadním způsobem snížily náklady a měly by pozitivní vliv na regionální ekonomiku, není v předloženém sdělení ani zmínka.

3.14 Má-li integrace systému přinášet lidem nějaký zisk, je třeba posílit práva spotřebitelů. Musí být posílena jak s ohledem na jejich roli samovýrobců, tak s ohledem na jejich klasickou roli spotřebitelů. Ve sdělení se občany rozumí pouze zákazníci, popř. spotřebitelé, kterým by měly být poskytovány pouze kvalifikovanější informace. To je pro EHSV, mj. s ohledem na sliby týkající se „evropské energetické unie“, velkým zklamáním.

3.15 Komise sice abstraktně uznává, že je třeba přijmout opatření, pokud jde o práva spotřebitelů v oblasti zemního plynu a dálkového vytápění, avšak jediným klíčovým opatřením, které oznámila, je posílení postavení odběratelů plynu na základě nového právního rámce pro odvětví zemního plynu v roce 2021. Neuvádí žádná konkrétní opatření pro místní a dálkové vytápění, ačkoli právě v této oblasti jsou práva spotřebitelů definována mnohem hůře než v oblasti elektřiny a plynu. V kontextu zachování stávající integrace systému by však mělo být upuštěno od dalších liberalizačních kroků v odvětví vytápění.

3.16 V této souvislosti EHSV připomíná svůj postoj, že je bezpodmínečně nutné předejít vzniku dvoutřídní energetické společnosti⁽⁴⁾. Nesmí dojít k tomu, že energetická transformace bude prospěšná pouze finančně a technicky dobře zajištěným domácnostem a že všechny ostatní domácnosti budou muset nést náklady. Naopak je třeba přijmout konkrétní opatření pro boj s energetickou chudobou, a to jak na vnitrostátní, tak na evropské úrovni. Patří mezi ně zajištění lepší přístupnosti dotací na tepelné renovace nebo výměnu topných systémů pro nízkoenergetické domácnosti, závazné modely základních dodávek a obecná ustanovení o ochraně spotřebitelů v energetickém sektoru, například před nepřiměřeně vysokými síťovými poplatky a zneužíváním monopolního postavení.

4. Konkrétní připomínky

K oběhovému energetickému systému

4.1 EHSV již představil koncepci oběhového energetického systému ve svém stanovisku z vlastní iniciativy TEN/660 a vítá, že Komise tuto koncepci přijala.

4.2 Tato koncepce by se však neměla vztahovat pouze na úsporu energie a energetickou účinnost, jak je tomu ve sdělení, ale také na energetické toky obecně. To je obzvláště důležité pro rychlou integraci energetického systému v místním měřítku, tj. v místě konečné spotřeby.

4.3 EHSV vítá oznámení Komise, že přezkoumá faktory primární energie. Již dnes je totiž zřejmé, že současná praxe v mnoha členských státech vytváří pro aplikace využívající elektřinu k výrobě tepla a pro biopaliva horší podmínky. Mělo by být rovněž zvaženo jednoznačné sladění faktorů primární energie s emisemi CO₂, které vznikají.

4.4 Prosazování zásady „energetická účinnost v první řadě“, která je zmíněna jako klíčové opatření v části 3.1 sdělení, by mohlo být cestou ke zvyšování cen energie. Zde je však třeba věnovat pozornost zranitelným spotřebitelům energie a zabránit zvětšování energetické chudoby. Výbor opakovaně vyzýval k vypracování strategií, které by toto zohledňovaly, a předložil rovněž konkrétní návrhy (viz například SC/53). Tento aspekt je důležitý především, ale nikoli výlučně, pro velký počet občanů ve východní Evropě a pro regiony procházející transformací. Nutnou podmínkou dosažení cílů vysoké energetické účinnosti je regionálně diferencovaný přístup.

K rychlejší elektrifikaci poptávky po energii

4.5 Přístup Komise je správný: elektrifikace odvětví vytápění a mobility je nejlepším přístupem k integraci systému. Má-li být v souladu s cílem klimatické neutrality, musí dojít k rychlému rozvoji energie z obnovitelných zdrojů, který bude zaměřený na poptávku a bude s ní ve shodě.

⁽⁴⁾ Viz Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 85.

4.6 Bylo by žádoucí, kdyby Komise lépe objasnila, co to konkrétně znamená pro výše uvedenou revizi směrnice (EU) 2018/2001 o obnovitelných zdrojích energie. EHSV se domnívá, že představené cíle rozvoje jsou příliš omezené.

4.7 Z části 3.2 sdělení vyplývá jasné zaměření na větrnou energii na moři. Fotovoltaika a větrná energie na pevnině nejsou vůbec zmíněny. To je nepochopitelné, protože v těchto oblastech, jak je uvedeno v odstavci 3.7 tohoto stanoviska, lze potenciálu pro integraci systému využít rychle a efektivně, zatímco větrná energie na moři pro výrobu vodíku vyžaduje obrovské investice do energetické infrastruktury. Komisi proto doporučujeme, aby se při určování priorit svých opatření řídila zásadou „začínat od začátku“.

K úloze vodíku

4.8 Názor, že vodík bude nepostradatelnou součástí klimaticky neutrální energetické skladby zdrojů energie, je správný. Vodík bude nepostradatelný zejména ve třech oblastech, kde přímá elektrifikace naráží na své meze:

- pro dlouhodobé skladování elektřiny za účelem překonání „hluchých období“, kdy není dostatek slunečního záření a větru,
- jako palivo v odvětví letecké a lodní dopravy a v několika zvláštních případech také v nákladní silniční dopravě, jakož i v několika málo specifických oblastech veřejné osobní dopravy;
- pro určité průmyslové procesy.

4.9 Výroba vodíku je však nákladná a je spojena s velkými energetickými ztrátami. Ve sdělení by proto mělo být objasněno, že vodík může být volbou pouze v případě, že přímé vytápění nebo elektrifikace nejsou technicky možné (nebo jsou možné pouze za výrazně vyšších nákladů).

K tržnímu modelu a otevřenosti trhů

4.10 Integraci energetického systému brání v mnoha případech výlučná orientace na centrální velkoobchodní trh, která je patrná v mnoha členských státech. Po technické (z hlediska snižování zatížení elektrické sítě) i ekonomické (z hlediska nákladové efektivity) strance může být například mnohem rozumnější využívat místně vyráběnou přebytečnou elektřinu pro mobilní aplikace nebo pro aplikace využívající elektřinu k výrobě tepla, což je zároveň způsob, jak stimulovat místní poptávku po elektřině. Centrální velkoobchodní trhy takovou přímou lokální integraci různých energetických odvětví – pokud možno při zapojení zavedených podniků veřejných a komunálních služeb a jejich udržitelných sítí – často znemožňují.

4.11 To, že Komise nebere v úvahu, že výlučné zaměření na několik centrálních velkoobchodních trhů s elektřinou brání integraci systému, udivuje o to více, že v platných legislativních textech jsou jiné formy obchodování již zmiňovány a uznávány. Například směrnice (EU) 2019/944 o vnitřním trhu s elektřinou přiznává aktivním spotřebitelům výslovně právo na vzájemné obchodování a sdílení energie v rámci občanských energetických společností. V obou případech se jedná o způsoby obchodování, které občanům, ale i malým a středním podnikům a obcím, umožňují provádět velmi efektivní místní integraci systému. Sdělení Komise je proto v tomto ohledu zklamáním. Nikde totiž není vysvětleno, jak by měl být vypadat trh, na kterém by spotřebitelé tuto roli mohli hrát.

K integraci energetické infrastruktury

4.12 Přijetí holistického přístupu k plánování infrastruktury je vítané, neboť lze očekávat značné investiční potřeby, které by případně bylo možné řešit prostřednictvím celoevropského rámce financování. Důležité je zde však to, aby součástí těchto plánů byla i stávající infrastruktura, její optimalizace a rozšíření s ohledem na možnosti výroby energie a struktury spotřeby, včetně zvýšení pružnosti spotřeby, a aby byly zohledněny obousměrné vazby mezi tržními a obchodními strukturami na straně jedné a infrastrukturami na straně druhé. Přístup Komise je v tomto ohledu nedostatečný.

4.13 Komise v tomto smyslu opomíjí skutečnost, že je to právě infrastruktura, co určuje, které technologie by se měly používat přednostně – totiž ty, které za jinak stejných okolností (*ceteris paribus*) nejlépe využívají stávající infrastrukturu.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu

[COM(2020) 301 final]

(2021/C 123/06)

Zpravodaj: **Pierre-Jean COULON**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 23. 9. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	14. 7. 2020
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	16. 12. 2020
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	229/4/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV se domnívá, že Evropská unie musí překonat krizi COVID-19 vybudováním nového modelu společnosti, díky němuž bude naše ekonomika ekologičtější, spravedlivější a odolnější vůči budoucím otřesům. Evropské finanční prostředky na podporu oživení musí umožnit podnikům, inovátorům, pracovníkům a investorům potvrdit svou celosvětovou vedoucí pozici na rostoucích trzích s čistou energií.

1.2 EHSV proto podporuje strategii Evropské komise na vytvoření příznivého prostředí pro zvýšení nabídky vodíku a poptávky po něm za účelem vybudování klimaticky neutrální ekonomiky. Klade důraz na to, že je třeba upřednostňovat čistý vodík jako jedinou možnost slučitelnou s cíli klimatické neutrality, a to i v rámci Evropské aliance pro čistý vodík.

1.3 EHSV zdůrazňuje, že vytvoření hospodářství založeného na využívání čistého vodíku v Evropě je pouze jednou částí strategie, jejímž cílem je lepší propojení různých energetických odvětví v EU. EHSV proto zdůrazňuje, že EU by si měla stanovit vyšší cíle v oblastech, jako jsou obnovitelné zdroje a energetická účinnost, a umožnit vytvoření systému čisté energie, aby tak evropským podnikům zajistila silný vnitřní trh, v jehož rámci lze bezpečně zavádět inovace, a integrovanou průmyslovou strategii zaměřenou na vývoz čistých energetických řešení do zbytku světa.

1.4 EHSV připomíná, že vzhledem k vysokým výrobním nákladům a nákladům na dopravu by měl být čistý vodík využíván pouze v případech, kdy není možné použít jiné stávající možnosti dekarbonizace, jako například v odvětvích, kde je obtížné snížit emise uhlíku ⁽¹⁾, nebo v některých velmi specifických aplikacích v odvětví dopravy a stavebnictví.

1.5 EHSV poukazuje na to, že aby se umožnil rozvoj čistého vodíku, neměla by se z finančních prostředků EU dotovat fosilní paliva, a vyzývá Komisi, aby na veškeré veřejné financování v rámci VFR+, InvestEU, fondu EU na podporu oživení a státní podpory uplatňovala zásadu „nepůsobit škodu“.

⁽¹⁾ Tato odvětví se též nazývají „Hard-to-abate sectors“ (např. ocelářský průmysl, petrochemický průmysl, odvětví výroby hliníku, cementu a hnojiv), což plyne z toho, že řešení týkající se dekarbonizace zde představují vyšší náklady na snížení emisí uhlíku než současné technologie s vyšším obsahem uhlíku.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že vytvoření „vodíkového hospodářství“ vyžaduje souhlas a zapojení evropských občanů, ať už v roli podnikatelů, pracovníků nebo spotřebitelů. EHSV lituje skutečnosti, že se dostatečně neuvažuje o provádění strategie v různých odvětvích, a požaduje větší zapojení občanů prostřednictvím přímé a reprezentativní konzultace a účasti. EHSV rovněž vyzývá Komisi, aby posoudila dopad rozvoje čistého vodíku na náklady domácností na energii.

1.7 EHSV upozorňuje na to, že úspěch transformace energetiky bude jen částečný, pokud bude mít na některé pracovníky negativní dopad nebo pokud se přínosy z ní nedostanou k nejzranitelnějším osobám. V souvislosti s obzvláště vysokou nezaměstnaností⁽²⁾, zejména mezi mladými lidmi, je nezbytné plně využít potenciál pro vytváření pracovních míst v nově vznikajících odvětvích, stejně jako je nesmírně důležité zabránit tomu, aby tato transformace nepřivedla regiony k hospodářskému úpadku, jenž může být příčinou strukturální nezaměstnanosti. EHSV proto vyzývá Evropskou komisi, aby provedla analýzu s cílem zjistit, které dovednosti pracovníků v upadajících odvětvích by mohly být využity na nových pracovních místech spojených s vodíkem.

1.8 EHSV zdůrazňuje klíčovou úlohu Evropské aliance pro čistý vodík při urychlování transformace evropského průmyslu⁽³⁾ a požaduje, aby byl do ní jako zástupce organizované občanské společnosti zapojen. EHSV rovněž doporučuje, aby Komise poskytla přesný popis přechodných období pro průmysl podle konkrétních potřeb jednotlivých odvětví. Je třeba podpořit ocelářský, cementářský a chemický průmysl, aby změnil výrobní metody. V opačném případě EHSV upozorňuje na riziko, že tato odvětví, která významně přispívají ke snižování emisí CO₂, by mohla v důsledku této transformace zaniknout.

1.9 EHSV vítá budoucí partnerství se zeměmi v sousedství EU. Vyzývá však Evropskou komisi, aby jasněji informovala o instalaci elektrolyzérů o výkonu 40 GW pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů v zemích v sousedství EU⁽⁴⁾, mezi něž v současné době patří i politicky nestabilní země, které mají velmi odlišné politiky energetické transformace a politiky rozvoje energie z obnovitelných zdrojů. EHSV rovněž zdůrazňuje, že Komise si ve své rámcové strategii pro odolnou energetickou unii⁽⁵⁾ klade za cíl snížit závislost EU na dovozu energie⁽⁶⁾.

1.10 EHSV dále připomíná, že konkurenceschopnost evropských podniků je založena na jejich schopnosti inovovat. Výzkum a inovace mají rovněž zásadní význam pro posílení odolnosti naší společnosti, na kterou těžce dolehla pandemie COVID-19. Za tímto účelem EHSV zdůrazňuje, že je třeba vyčlenit dostatečné rozpočtové zdroje na čistou energii v rámci programu Horizont Evropa a Evropské rady pro inovace (ERI).

2. Shrnutí sdělení Evropské komise

2.1 Komise potvrzuje svůj cíl urychlit v situaci, kdy je evropské hospodářství těžce zasaženo pandemií COVID-19, přechod k suverénnímu, konkurenceschopnému a klimaticky neutrálnímu hospodářství.⁽⁷⁾

2.2 Evropská komise zdůrazňuje klíčovou úlohu čistého vodíku při vytváření inteligentnějšího, integrovanějšího a optimalizovaného suverénního energetického systému, v němž by všechna odvětví mohla plně přispívat k dekarbonizaci. Čistý vodík a jeho hodnotový řetězec mohou hrát důležitou roli při vyrovnávání rozdílů v tocích obnovitelné energie a při zásobování odvětví, která nejsou vhodná pro elektrifikaci. Aby bylo možné tento potenciál využít, musí Evropa vytvořit vodíkové hospodářství.

2.3 Za tímto účelem Komise předkládá strategii do roku 2050 rozdělenou do tří fází:

- 2020–2024: elektrolyzéry pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů o výkonu alespoň 6 GW za účelem dekarbonizace současné výroby vodíku,
- 2025–2030: 40 GW v EU a 40 GW v sousedních zemích Evropy s vývozem do EU za účelem dekarbonizace nových možností použití, jako je výroba oceli a některé způsoby dopravy,

⁽²⁾ Podle údajů Eurostatu zveřejněných v srpnu 2020 způsobil koronavirus ve druhém čtvrtletí snížení zaměstnanosti v EU o 2,6 %.

⁽³⁾ To znamená vytváření zboží a služeb bez využívání uhlíku.

⁽⁴⁾ Včetně západního Balkánu, Ukrajiny a zemí jižního sousedství.

⁽⁵⁾ Viz COM(2015) 80.

⁽⁶⁾ Viz COM(2020) 299 – Cesta ke klimaticky neutrálnímu hospodářství: Strategie EU pro integraci energetického systému.

⁽⁷⁾ Podle statistického úřadu EU Eurostat došlo ve druhém čtvrtletí roku 2020 v EU ke snížení HDP o 11,9 %.

- 2030–2050: masivní rozšíření instalovaných kapacit pro dekarbonizaci všech odvětví pomocí vodíku, ve kterých je „snižování obtížné“⁽⁸⁾.

2.4 Komise se ve své strategii pro zvýšení konkurenceschopnosti vodíku z obnovitelných zdrojů v EU zabývá pěti klíčovými aspekty:

- investice v EU,
- podpora poptávky a zvyšování produkce,
- navržení kvalitních infrastruktur a tržních pravidel,
- podpora výzkumu a inovací,
- mezinárodní rozměr.

2.5 Komise odhaduje, že pro vytvoření tohoto ekosystému a k dosažení cílů vodíkové strategie do roku 2030 by během tohoto desetiletí byly zapotřebí investice ve výši přibližně 320 až 458 miliard EUR: 24 až 42 miliard EUR do elektrolyzérů, 220 až 340 miliard EUR k rozšíření kapacity pro výrobu solární a větrné energie (na úroveň 80 až 120 GW), přibližně 11 miliard EUR do modernizace stávajících zařízení pro zachycování a ukládání uhlíku a 65 miliard EUR na přepravu, distribuci a skladování vodíku a vodíkové čerpací stanice. Do roku 2050 by jen do výrobních kapacit v EU bylo třeba investovat 180 až 470 miliard EUR. Kromě toho budou zapotřebí také investice do adaptace odvětví konečné spotřeby, například 160 milionů až 200 milionů EUR na konvertování typické ocelárny v EU a 850 milionů až 1 miliarda EUR na postupné spuštění provozu 400 menších vodíkových čerpacích stanic.

2.6 V tomto rámci patří mezi hlavní strategické páky, které může EU použít ke stimulaci soukromých investic do čistého vodíku:

2.6.1 Rozvoj používání čistého vodíku v průmyslu a oblastech mobility umožní stimulovat poptávku. Strategie navrhuje za tímto účelem postupovat ve dvou odlišných fázích: za prvé bude vodík využíván k dekarbonizaci výroby oceli a mohl by se rozvíjet při využívání pro vlastní potřebu, jako např. pro městské autobusy nebo některé vlaky, kde není elektrifikace nákladově konkurenceschopná, a současně s elektrifikací pro těžká užitková vozidla. Očekává se, že chystaná strategie pro udržitelný rozvoj a *inteligentní mobilitu*, která bude zveřejněna do konce roku, by se měla zabývat úlohou vodíku v dopravě. V této souvislosti se bude uvažovat o podpůrných politikách na straně poptávky, které by mohly spočívat ve stanovení kvót vodíku z obnovitelných zdrojů nebo minimálních podílů v konkrétních odvětvích konečné spotřeby (například použití v chemickém průmyslu nebo v dopravě).

2.6.2 Komise zdůrazňuje, že ke zvýšení výroby potřebují investoři a průmysl jasnější podmínky a větší jistotu. Za tímto účelem Komise navrhne zavedení společné prahové normy pro nízký objem uhlíku s cílem podpořit zařízení na výrobu vodíku na základě jejich výsledků v oblasti přímých emisí skleníkových plynů. Mohla by rovněž navrhnout zavedení komplexní terminologie a celoevropských kritérií pro certifikaci vodíku z obnovitelných zdrojů, zejména na základě stávajících iniciativ, jako je CertifHy. Kromě toho by se při nadcházející revizi systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) měly zavést další mechanismy na podporu výroby vodíku z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového vodíku. Navíc by bylo možné uvažovat o rozdílové smlouvě o uhlíku (*Carbon Contract for Difference – CCfD*), což je výzva k předkládání dlouhodobých projektů zahrnující veřejnou protistranu, která by pokryla rozdíl mezi realizační cenou CO₂ (tj. 55–90 EUR/t CO₂) a skutečnou cenou. V neposlední řadě by bylo možné uvažovat o přímých a transparentních tržních režimech podpory pro vodík z obnovitelných zdrojů, které by byly přidělovány na základě nabídkových řízení.

2.6.3 Komise navrhuje zavádět infrastrukturu postupně jako doplněk k rozvíjení nabídky zařízení na čistý vodík. Poptávka po vodíku bude zpočátku uspokojena výrobou přímo na místě nebo v blízkosti. Následně se budou rozvíjet místní klastry („vodíková údolí“), což povede k rostoucí potřebě specializované infrastruktury, a to nejen pro průmyslové a dopravní aplikace a výkonovou rovnováhu v elektroenergetice, ale také pro dodávky tepla pro obytné a komerční budovy. Stávající plynárenská soustava by mohla být částečně přeorientována na přepravu vodíku z obnovitelných zdrojů na delší vzdálenosti, přičemž by muselo dojít k rozvoji rozsáhlejších zařízení pro skladování vodíku.

2.6.4 Komise za účelem podpory vzniku evropských špičkových podniků spouští „Evropskou alianci pro čistý vodík“ opírající se o spolupráci mezi orgány veřejné správy, průmyslem a občanskou společností. Jejím posláním bude 1) vypracovat investiční program a seznam konkrétních projektů, 2) usnadnit spolupráci v sítích regionálních, národních a evropských investičních projektů v rámci hodnotového řetězce vodíku, včetně významných projektů společného evropského zájmu, 3) zintenzivnit finanční podporu, a tak pomoci překlenout investiční mezeru. Aliance by měla poskytnout široké fórum pro koordinaci investic všech zúčastněných stran.

⁽⁸⁾ Ta jsou takto definována na základě toho, že náklady na snižování emisí jsou vysoké a pokrok ve snižování emisí byl pomalý a obtížný.

2.6.5 Komise hodlá podporovat strategické investice do čistého vodíku v rámci svého plánu na podporu oživení a odolnosti, zejména prostřednictvím oblasti strategických evropských investic programu *InvestEU* (od roku 2021).

2.6.6 Bude také podporovat výzkum a inovace prostřednictvím institucionalizovaného partnerství pro čistý vodík a také důležitá partnerství v oblasti dopravy a průmyslu, jako je *2Zero* nebo *Clean Steel*. Komise poskytne cílenou podporu kvalitním projektům v členských státech prostřednictvím specializovaných nástrojů (např. *InnovFin EDP*, *InvestEU*). V příštím rámcovém období bude z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) financován meziregionální investiční nástroj pro inovace s pilotní akcí v oblasti vodíku v regionech s vysokými emisemi uhlíku.

2.6.7 Za účelem aktivní podpory nových příležitostí pro spolupráci v oblasti čistého vodíku navrhuje strategie přehodnotit partnerství v oblasti energetiky se sousedními zeměmi a regiony (na východ od EU, zejména s Ukrajinou, a se zeměmi jižního sousedství) prostřednictvím příslušných mezinárodních fór, jako je Energetické společenství nebo zasedání ministrů věnované čisté energii. To bude doprovázeno podporou investic prostřednictvím investiční platformy sousedství a investičního rámce pro západní Balkán. Komise vypracuje referenční hodnotu pro transakce s vodíkem denominované v eurech, čímž přispěje ke konsolidaci úlohy eura při obchodování s energií z udržitelných zdrojů a začlení problematiku čistého vodíku do mezinárodního, regionálního a dvoustranného diplomatického úsilí EU v oblasti energetiky, klimatu, výzkumu, obchodu a mezinárodní spolupráce.

3. Obecné připomínky

3.1. Cíl Zelené dohody pro Evropu dosáhnout v Evropě do roku 2050 klimatické neutrality potřebuje pro svou realizaci přijetí konkrétních politik. Evropská unie se navíc v současné době potýká se zdravotní a hospodářskou krizí, kterou způsobila pandemie COVID-19. Evropská unie a členské státy proto musí koordinovat svou reakci na tyto krize, aby hospodářské oživení sloužilo jako odrazový můstek k čisté a odolné budoucnosti. Tato budoucnost vyžaduje posílení ekonomické svrchovanosti EU, částečně prostřednictvím rozvoje obnovitelné energie a souvisejících skladovacích kapacit.

3.2. EHSV proto podporuje strategii Evropské komise na vytvoření příznivého prostředí pro zvýšení nabídky vodíku a poptávky po něm za účelem vybudování klimaticky neutrální ekonomiky. Upozorňuje ovšem na to, že úspěch čistého vodíku závisí na značném zvýšení účinnosti našeho energetického systému a masivním nasazení obnovitelných zdrojů energie, aby se rozšířila elektrifikace našich způsobů používání.

3.3. I když EHSV vítá ambiciózní cíle stanovené ve strategii pro zavádění elektrolyzátorů pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, zdůrazňuje, že prioritou musí být zvýšení kapacity obnovitelných zdrojů instalované v Evropě, aby byla uspokojena rostoucí poptávka vyvolaná větším využíváním elektřiny pro konečné použití, k níž je třeba přičíst poptávku vyvolanou výrobou čistého vodíku. V současné době nezahrnuje směr rozvoje obnovitelné energie výrobu vodíku a jen asi třetinu spotřeby elektrické energie v EU pokryjí obnovitelné zdroje energie ⁽⁹⁾.

3.4. EHSV vítá, že Komise objasnila definici čistého vodíku jako výsledek elektrolyzy za použití elektřiny pocházející z obnovitelných zdrojů, tj. z větrné, solární a vodní energie, nebo prostřednictvím biochemické přeměny biomasy, a vítá skutečnost, že vodík je pro EU prioritou jako jediná možnost slučitelná s cíli klimatické neutrality.

3.5. EHSV však konstatuje, že strategie v krátkodobém a střednědobém horizontu nechává otevřené dveře dalším formám nízkouhlíkového vodíku, který se získává z fosilních paliv se zachycováním a ukládáním CO₂ (CCS) ⁽¹⁰⁾, což je technologie, která se teprve zavádí. EHSV připomíná, že vodík, jehož výroba vyžaduje zachycování a ukládání CO₂, nelze za žádných okolností považovat za ekologický zdroj energie, pokud je jeho využívání spojeno s přímou či nepřímou výrobou energie z fosilních paliv. EHSV zdůrazňuje, že je třeba mít nástroje pro analýzu uhlíku v celém hodnotovém řetězci vodíku s následným zachycováním a ukládáním CO₂, aby mohl být označen jako nízkouhlíkový spíše než bezuhlíkový ⁽¹¹⁾, a je nutné zabránit tomu, že úspory emisí nebudou pro splnění očekávaných dlouhodobých emisních cílů dostatečné.

⁽⁹⁾ Údaje Eurostatu, [nrg_ind_peh].

⁽¹⁰⁾ Nebo elektrolyzou s výrazně omezeným životním cyklem emisí skleníkových plynů.

⁽¹¹⁾ Umožňuje úsporu emisí během životního cyklu o 60–85 % v porovnání s použitím zemního plynu v kotlích.

3.6. EHSV navíc upozorňuje na to, že Evropský účetní dvůr dospěl na základě analýz k tomu, že financování EU, které má podpořit zachycování a ukládání CO₂, jako je program NER 300, nepřineslo „žádný úspěšný projekt na zachycování a ukládání uhlíku“⁽¹²⁾. Ohledně technologické proveditelnosti zachycování a ukládání CO₂ tudíž panuje značná nejistota. Pokud jde o veřejnou podporu zachycování a ukládání CO₂, existuje jen malá jistota.

3.7. EHSV bere na vědomí odhad Komise, že k tomu, aby byl vodík z fosilních zdrojů se zachycováním uhlíku konkurenceschopný vůči vodíku z fosilních paliv, by se měly ceny uhlíku pohybovat v rozmezí 55–90 EUR za tunu CO₂, a vyzývá Komisi, aby popsala finanční modelování investic, které k těmto kompenzačním nákladům vedou, zejména dopad nákladů kapitálu získaného ze soukromých investic, které zvyšují náklady na projekty. EHSV vyzývá Komisi, aby poskytla podrobnější informace o odhadovaných cenách čistého vodíku, které by umožnily zrušit dotace, a aby prozkoumala mechanismy potřebné k dosažení těchto cen, zejména během nadcházejícího přezkumu systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS).

3.8. EHSV také upozorňuje, že vodík z obnovitelných zdrojů sice bude muset být schopen konkurovat vodíku z fosilních paliv a vodíku z fosilních zdrojů se zachycováním uhlíku, ale bude muset být především schopen konkurovat fosilním palivům. To si vyžádá pokles nákladů pod 1 USD/kg⁽¹³⁾. Klíčovou otázkou je proto snížení kapitálových nákladů zeleného vodíku. EHSV výslovně požaduje, aby Evropská komise předložila scénáře cen vodíku ve vztahu k nákladům na finanční kapitál získaný na projekty zeleného vodíku.

3.9. EHSV rovněž připomíná, že předchozí pokusy o oživení „vodíkového hospodářství“ selhaly především proto, že nikdy nenastala poptávka po vodíku. EHSV proto vítá, že Komise jasně definovala odvětví konečné spotřeby, která budou muset vodík využívat: průmysl a některé druhy dopravy a také odvětví stacionárního skladování elektřiny jako doplněk ke skladování na bázi baterií.

3.10. Čistý vodík by proto měl být využíván pouze v případech, kdy nelze využít jiné stávající možnosti dekarbonizace, a EHSV vyzývá Komisi, aby zaměřila investice na využívání vodíku v odvětvích, kde může hrát významnou roli, jako je průmysl, mobilita (námořní, letecká) a skladování energie z obnovitelných zdrojů. Všude tam, kde jsou použitelné baterie – a zejména u osobních automobilů, taxíků, autobusových vozových parků, městských dodávek a nákladních automobilů zmíněných ve strategii –, bude vodík pravděpodobně představovat méně nákladově efektivní řešení. Mohl by být také jednou z možností, jak dekarbonizovat dálkovou silniční nákladní dopravu⁽¹⁴⁾.

3.11. Pandemie COVID-19 zhoršila a prohloubila nerovnosti v naší společnosti a zvýšila chudobu v Evropě. Je proto nezbytné, aby vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu nikoho neopomíjela. EHSV proto vyzývá Komisi, aby sledovala a hodnotila požadavky na restrukturalizaci pracovních míst související se strategií v oblasti vodíku.

4. Konkrétní připomínky

Sociální rozměr

4.1 V důsledku pandemie COVID-19 a následné krize se očekává, že nezaměstnanost v Evropské unii vzroste na 9 % a postihne zejména mladé lidi a pracovníky s nízkou kvalifikací. EHSV proto zdůrazňuje význam kvalitní odborné přípravy pracovníků a potřebu zatraktivnit odvětví energetiky pro mladé lidi v Evropě. Za tímto účelem může Evropská unie vytvořit evropská centra excelence pro učně v určitých oborech, jež jsou v rámci transformace energetiky zapotřebí (např. energetické audity, instalace tepelných čerpadel). Prostřednictvím udělování grantů a rozšíření programu ErasmusPro může EU zajistit, aby se z mladých lidí v Evropě stali stěžejní aktéři transformace energetiky zejména v oblasti čistého vodíku.

4.2 Podporovat tvorbu pracovních míst díky zavádění vodíku z obnovitelných zdrojů znamená podporovat evropské malé a střední podniky, které představují téměř dvě třetiny pracovních míst v evropském nefinančním soukromém sektoru⁽¹⁵⁾. EHSV vyzývá Komisi, aby vyvinula konkrétní finanční nástroje na jejich podporu⁽¹⁶⁾.

⁽¹²⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance – Čistá planeta pro všechny – Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky Úř. věst. C 282, 20.8.2019, s. 51.

⁽¹³⁾ Vodík vyrobený reformováním zemního plynu stojí zhruba 1 USD/kg. Zdroj: Platts Hydrogen Assessments.

⁽¹⁴⁾ Viz výroční zpráva T&E za rok 2019.

⁽¹⁵⁾ <https://www.touteleurope.eu/actualite/les-entreprises-dans-l-union-europeenne.html>.

⁽¹⁶⁾ To znamená územní investiční fondy, nástroje veřejných záruk pokrývající 60 % zeleného financování jejich rozvoje, pojistné systémy pokrývající jejich riziko v oblasti zeleného vodíku.

4.3 EHSV rovněž konstatuje, že ke zlepšení konkurenceschopnosti EU a posílení její odolnosti je nutné zachovat kontrolu nad aktivy a průmyslovými odvětvími EU a zamezit průmyslovému dumpingu z jiných světových oblastí.

4.4 EHSV vyzývá EU, aby plně využila nových, udržitelnějších obchodních modelů založených na dialogu mezi všemi zúčastněnými stranami, zejména prostřednictvím intenzivního zapojení pracovníků do strategie podniků ⁽¹⁷⁾.

Investiční potřeby v EU

4.5 EHSV poukazuje na to, že by se z finančních prostředků EU neměla podporovat fosilní paliva, a vyzývá Komisi, aby na veškeré veřejné financování v rámci VFR+, InvestEU, fondu EU na podporu oživení a státní podpory uplatňovala zásadu „nepůsobit škodu“. V každém případě nemůže být vodík vytvořený přímo či nepřímo procesem zachycování a ukládání uhlíku způsobit zelenou taxonomii evropského financování.

4.6 EHSV velmi vítá, že nový mechanismus na podporu oživení a odolnosti podporuje investice a reformy členských států, které jsou nezbytné pro udržitelné oživení, zejména v odvětví vodíku z obnovitelných zdrojů. EHSV vyzývá Komisi, aby zajistila, že vodíkem pro plány na podporu oživení a odolnosti členských států bude Zelená dohoda pro Evropu a vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Za tímto účelem musí zajistit, aby byl příspěvek k ekologické transformaci nezbytnou podmínkou při hodnocení projektů členských států.

4.7 Aliance pro čistý vodík bude hrát klíčovou roli při zavádění vodíku v Evropě, zejména prostřednictvím rozvoje investičního programu a sestavení souboru regionálních, národních a evropských projektů. EHSV proto zdůrazňuje, že je důležité, aby zde byly spravedlivě zastoupeny všechny zainteresované strany, včetně občanské společnosti ve všech jejích aspektech, pracovníků a nevládních organizací. V současné době tvoří drtivou většinu jejích členů soukromé subjekty ⁽¹⁸⁾. EHSV jako skutečný zástupce organizované občanské společnosti musí být z titulu své funkce zapojen do diskusí a konzultačních procesů.

Podpora poptávky a zvyšování produkce

4.8 EHSV je přesvědčen, že pro zajištění rychlého přechodu průmyslových procesů na vodík mají důležitou úlohu dražby v rámci rozdílových smluv o uhlíku (Carbon Contract for Difference – CCfD). Tyto rozdílové smlouvy mohou vyslat pozitivní signál směrem k investorům a průmyslu ⁽¹⁹⁾. EHSV si však přeje zdůraznit následující dva body.

4.8.1 Tím, že Komise vyzdvihuje význam rozdílových smluv o uhlíku, uznává, že stávající systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) není schopen vysílat dostatečně silné cenové signály, které by zajistily nesporně nezbytné investice pro dosažení klimatické neutrality. To je na jedné straně způsobeno tím, že fosilní suroviny jsou v EU i nadále značně dotovány. Podle zprávy Evropské komise o dotacích v energetice se dotace na zemní plyn, který se používá pro výrobu vodíku se zachycováním a ukládáním CO₂, ve skutečnosti zvýšily ⁽²⁰⁾. Dochází tedy k rozsáhlému narušení trhu, což brání investicím do technologií na ochranu klimatu, jako je např. zelený vodík, nebo jsou tyto investice z tohoto důvodu zbytečně nákladné. Navíc ani po tom, co byl systém EU ETS reformován, stále neodráží skutečnou cenu uhlíku. Pokud by fosilní suroviny nebyly dotovány a dále se zlepšil systém ETS, žádné rozdílové smlouvy o uhlíku by nebyly zapotřebí. Tyto dva úkoly by tedy měly být hlavní prioritou Komise.

4.8.2 Jelikož jsou však rozdílové smlouvy o uhlíku nutné, mělo by být nabídkové řízení navrženo tak, aby byla výroba vodíku elektrolýzou financována pouze tehdy, pokud by byla pro tento účel použita přebytková elektřina z obnovitelných zdrojů ⁽²¹⁾. EHSV proto zdůrazňuje, že je zásadně důležitý evropský systém financování a specifická nabídková řízení pro vodík z obnovitelných zdrojů, aby se zajistilo, že nebude zpomalen rozvoj výroby vodíku se zachycováním a ukládáním CO₂.

⁽¹⁷⁾ Usnesení EHSV ze dne 11. června 2020 k návrhům EHSV na rekonstrukci a oživení po krizi způsobené pandemií COVID-19 Úř. věst. C 311, 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ Viz seznam členů aliance pro čistý vodík.

⁽¹⁹⁾ Tyto dražby přispěly zejména k rozvoji větrné energie na moři ve Spojeném království, neboť umožnily zajistit nízké nabídky.

⁽²⁰⁾ Viz příloha 2 dokumentu COM(2020) 950 final.

⁽²¹⁾ Například pokud provozovatel elektrolýzérů prokáže, že elektřinu pro elektrolýzu získává přímo z nově vybudovaného zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů nebo má smlouvu o dodávkách elektřiny, která je aktivována pouze tehdy, jsou-li velkoobchodní tržní ceny záporné.

Mezinárodní rozměr

4.9 EHSV si klade otázku, o jaký druh budoucích partnerství v oblasti energetiky s cílem instalovat elektrolyzéry pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů o výkonu 40 GW v sousedství EU se bude jednat⁽²²⁾. V době, kdy vedoucí představitelé členských států požadují větší evropskou suverenitu, EHSV vyzývá Komisi, aby zajistila soudržný přístup.

4.10 EHSV rovněž zdůrazňuje, že je obtížné přilákat evropské investory do politicky nestabilních zemí. EHSV však doporučuje, aby byly do všech úvah a opatření k provádění vodíkové strategie zahrnuty země západního Balkánu zapojené do procesu přistoupení k EU.

4.11 EHSV dále vyzývá Komisi, aby poskytla více podrobností o schopnosti těchto zemí rozvíjet tato budoucí partnerství, neboť strategie v současné době zahrnuje tak různorodé země, jako je Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libye, Maroko, Palestina⁽²³⁾, Sýrie a Tunisko, s velmi odlišnými politikami v oblasti transformace energetiky a rozvoje obnovitelných zdrojů energie. V těchto zemích je rovněž třeba upřednostňovat mechanismy finanční podpory pro malé a střední podniky, které doporučuje EHSV, a to vzhledem k vysokému počtu malých a středních podniků v těchto zemích a silné závislosti na bankovním zprostředkování.

4.12 EHSV si není jistý schopností těchto zemí uvést do provozu dostatek elektrolyzérů pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, aby vedle domácí poptávky uspokojily i evropskou poptávku. V severní Africe a na Ukrajině by instalace elektrolyzérů o výkonu 40 GW vyžadovalo do roku 2030 celkem 76 GW energie z obnovitelných zdrojů, což by v těchto zemích znamenalo během 10 let ztrojnásobit kapacitu⁽²⁴⁾.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽²²⁾ Včetně západního Balkánu, Ukrajiny a zemí jižního sousedství.

⁽²³⁾ Toto označení se nesmí vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

⁽²⁴⁾ https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2020/May/SDG7Tracking_Energy_Progress_2020.pdf.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EHS) č. 95/93 s ohledem na dočasnou úlevu od pravidel využívání letištních časů na letištích Společenství z důvodu pandemie COVID-19“

[COM(2020) 818 final – 2020/0358 (COD)]

(2021/C 123/07)

Hlavní zpravodaj: **Thomas KROPP**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 18.1.2021 Rada, 21.1.2021
Právní základ	čl. 100 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	225/1/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropská komise navrhla dne 16. prosince nové pozměňující nařízení ⁽¹⁾ týkající se dočasné úlevy od pravidla „bez využití propadá“ („use-it-or-lose-it“) na období po 27. březnu 2021. Komise v podstatě navrhla, aby se pravidlo „bez využití propadá“ používalo znovu, ale na omezenou dobu by měl být limit pro využívání letištních časů stanoven na 40 % namísto 80 %. Evropská komise dále navrhla, aby na ni byly přeneseny pravomoci rozšířit úlevu od pravidel využívání letištních časů v souladu s řadou kritérií týkajících se doby trvání a intenzity krize.

1.2 EHSV oceňuje iniciativu Komise prodloužit dočasnou úlevu od pravidel stanovených v nařízení o letištních časech Evropského společenství a podporuje návrh pověřit Komisi, aby tento limit upravila až do zimního plánovacího období 2024/2025.

1.3 V zájmu vytvoření skutečně pružného mechanismu, který by umožnil tuto otázku řešit, by však návrh měl rovněž obsahovat možnost, aby letecké společnosti vrátily celou sérii letištních časů v kombinaci s variabilní mírou využívání.

1.4 Navrhované prodloužení je odůvodněné, neboť světová hospodářská krize, kterou zažíváme na počátku roku 2021, je horší, než se očekávalo před dvanácti měsíci, v prvním čtvrtletí roku 2020. Navzdory očekávání se stále nepodařilo omezit šíření pandemie COVID-19. Druhá vlna exponenciálního nárůstu počtu nakažených v druhé polovině roku 2020 měla dosud po celé Evropě ještě závažnější zdravotní, sociální, hospodářské a finanční dopady než první vlna. Doprava, obchod a cestovní ruch patří mezi nejhůře zasažená hospodářská odvětví. Kromě toho se v Evropě v současnosti šíří vysoce nakažlivá mutace viru. Spojené království nedávno zavedlo třetí omezení volného pohybu osob s cílem omezit šíření „třetí vlny“ nákazy.

1.5 EHSV vyzývá Komisi a spolunormotvůrce, aby přehodnotili návrh Komise s ohledem na doporučení, které vypracovala World Airline Slot Board (Světová rada pro letištní časy (WASB)), jež se skládá z leteckých společností, letišť a koordinátorů letištních časů a která dne 20. listopadu 2020 zveřejnila svá doporučení týkající se úlevy od pravidel využívání letištních časů pro letní plánovací období 2021 ⁽²⁾ (doporučení WASB podporuje i Mezinárodní sdružení leteckých dopravců (IATA), organizace Airlines for Europe (A4E), Mezinárodní rada letišť – Evropa (ACI-Europe) a Sdružení koordinátorů evropských letišť (EUACA)). Tato doporučení se sestávají z kombinace i) úplného výjimky z pravidla „bez

⁽¹⁾ COM(2020) 818 final.

⁽²⁾ Doporučení WASB, Airport slot alleviation measures for Northern Summer 2021 (Opatření týkající se zmírnění pravidel pro využívání letištních časů pro léto na severní polokouli v roce 2021): <https://www.iata.org/contentassets/4820c05b19f148e2855db91f2a579369/wasb-northern-summer-21-recommendation-for-slot-use-relief.pdf>.

využití propadá“ pro celé série letištních časů, které jsou vráceny do rezervy před začátkem daného období, a ii) stanovení míry využívání ve výši 50 % pro série letištních časů, které si letecké společnosti ponechají. Obsahuje rovněž určité podmínky a ustanovení týkající se odůvodněného nevyužívání letištních časů, které je specifické pro pandemii COVID-19.

1.6 EHSV se domnívá, že je naprosto nezbytné zachovat rovnováhu mezi potřebou vyhnout se opatřením, která mají negativní dopad na schopnost odvětví letecké dopravy zotavit se z této krize, dlouhodobým cílem leteckých společností zachovat na letištích nákladné letištní časy a potřebou zajistit odpovídající úroveň hospodářské soutěže pro tyto letištní časy, jichž není mnoho.

1.7 V neposlední řadě EHSV vyjadřuje politování nad tím, že jak se zdá, Evropská komise se soustředí na opatření týkající se úlevy od pravidel EU pro přidělování letištních časů, aniž by měla na paměti, že se tato opatření celkově odrazí i v jiných částech světa. Bylo by proto záhodné provádět změny, které jsou prakticky proveditelné a celosvětově dohodnuté, jako například doporučení WASB.

2. Obecné připomínky

2.1 Nařízení Rady (EHS) č. 95/93 ⁽³⁾, které bylo částečně pozměněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 793/2004 ⁽⁴⁾, stanovuje postupy a pravidla pro přidělování letištních časů na letištích EU. Článek 10 tohoto nařízení stanovuje, že letečtí dopravci musí využít alespoň 80 % svých přidělených letištních časů v daném plánovacím období řádu, aby si tyto časy udrželi i v příslušném plánovacím období v následujícím roce (tudíž tzv. pravidlo „bez využití propadá“).

2.2 Dne 30. března 2020 přijala Evropská unie změnu nařízení o letištních časech ⁽⁵⁾ s cílem zavést výjimku z pravidla „bez využití propadá“ během celého plánovacího období na léto 2020, které končilo dne 24. října 2020. Tato změna Komise také zmocnila k prodloužení období, jehož se výjimka z pravidla týká, do 4. dubna 2021. Dne 14. října 2020 Komise přijala akt v přenesené pravomoci ⁽⁶⁾ prodlužující období, ve kterém se upouští od pravidla „bez využití propadá“, do konce zimního plánovacího období 2020/2021, tedy do 27. března 2021.

2.3 EHSV podpořil navrhované pozastavení platnosti pravidel EU pro přidělování letištních časů ve svém pozičním dokumentu přijatém dne 25. března 2020. V této zprávě se vyslovil pro stabilitu plánování pro letecké společnosti a možnost rychle a pružně reagovat na vývoj na trhu, aniž by došlo ke ztrátě letištních časů nezbytných k opětovnému obnovení funkčních sítí.

2.4 S odvoláním na potřebu nalézt způsob, jak se vrátit k běžnému uplatňování pravidla „bez využití propadá“, Komise navrhla, aby se od letního plánovacího období v roce 2021 znovu uplatňovaly požadavky na využívání letištních časů podle nařízení o letištních časech, avšak limit pro využívání by měl být stanoven na 40 % namísto 80 %. Kromě toho by Komise měla přenesené pravomoci až do zimního plánovacího období 2024/2025 včetně, aby dále rozšířila úlevu od pravidel využívání letištních časů tím, že upraví míru využívání letištních časů na základě řady ukazatelů, jako jsou aktuální a předpokládané údaje o letovém provozu, ukazatel vytížení a využití letadlového parku. Návrh dále obsahuje určité podmínky týkající se mimo jiné vyloučení nově vyčleněných a vyměněných letištních časů, jakož i lhůty pro vrácení letištních časů.

2.5 Dne 20. listopadu 2020 oznámila WASB, jež se skládá z leteckých společností, letišť a koordinátorů letištních časů, že dosáhla dohody o doporučeních týkajících se úlevy od pravidel využívání letištních časů pro letní plánovací období 2021 ⁽⁷⁾. IATA, A4E ⁽⁸⁾, ACI-Europe a EUACA podporují doporučení WASB. WASB na rozdíl od návrhu Evropské komise

⁽³⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 95/93 ze dne 18. ledna 1993 o společných pravidlech pro přidělování letištních časů na letištích Společenství (Úř. věst. L 14, 22.1.1993, s. 1).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 793/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 95/93 o společných pravidlech pro přidělování letištních časů na letištích Společenství (Úř. věst. L 138, 30.4.2004, s. 50).

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/459 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 95/93 o společných pravidlech pro přidělování letištních časů na letištích Společenství (Úř. věst. L 99, 31.3.2020, s. 1).

⁽⁶⁾ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1477 ze dne 14. října 2020, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 95/93, pokud jde o dočasné prodloužení mimořádných opatření k řešení důsledků pandemie COVID-19 (Úř. věst. L 338, 15.10.2020, s. 4).

⁽⁷⁾ Doporučení WASB, Opatření týkající se zmírnění užívání letištních časů pro severní léto 2021: <https://www.iata.org/contentassets/4820c05b19f148e2855db91f2a579369/wasb-northern-summer-21-recommendation-for-slot-use-relief.pdf>.

⁽⁸⁾ Člen sdružení A4E Ryanair tento postoj nesdílí a své stanovisko sdělí samostatně.

doporučuje kombinaci i) úplného upuštění od pravidla „bez využití propadá“ pro celé série letištních časů, které jsou do rezervy vráceny dostatečně dlouho před začátkem daného období, a ii) míry využívání ve výši 50 % pro série letištních časů, které si letecké společnosti ponechají. Doporučení obsahuje rovněž určité podmínky a ustanovení týkající se odůvodněného nevyužívání letištních časů, které je specifické pro pandemii COVID-19.

2.6 EHSV podporuje prodloužení úlevy od pravidla EU pro využívání letištních časů „bez využití propadá“i pro letní plánovací období 2021. Domnívá se však, že návrh Evropské komise by měl kromě snížení míry využívání zahrnovat i možnost vrátit kompletní sérii letištních časů. Propojenost ve střednědobém až dlouhodobém horizontu je skutečně lépe zajištěna, pokud budou letecké společnosti podporovány v jejich úsilí o finanční oživení a budou schopny znovu vybudovat své sítě, jakmile bude letecká doprava obnovena. Kromě toho jsou výjimky z pravidla pro využívání letištních časů ve třetích zemích často podmíněna recipitou, což naznačuje potřebu globálně slučitelného přístupu.

2.7 EHSV podporuje podstatu doporučení WASB, která byla zveřejněna dne 20. listopadu 2020 a která obsahují možnost leteckých společností vrátit během krize celý řetězec letištních časů. Zdá se, že se Evropská komise soustředí na opatření týkající se úlevy od pravidel EU pro přidělování letištních časů, aniž by měla na paměti, že se tato opatření odrazí i ve všech dalších částech světa. Bylo by proto záhodné provádět změny, které jsou prakticky proveditelné a celosvětově dohodnuté. Výbor naléhavě vyzývá Evropskou komisi a spolunormotvůrce, aby návrh Komise posoudili s ohledem na doporučení WASB.

3. Konkrétní připomínky

3.1 V důsledku pandemie COVID-19 bylo do 31. prosince 2020 v evropském leteckém provozu v porovnání s předchozím rokem ⁽⁹⁾ zrušeno 6,1 milionu letů, což odpovídá 1,7 miliardy cestujících.

3.2 V zájmu omezení rychlosti šíření nákazy rozhodly vlády o zásadním omezení mezinárodní letecké dopravy a mobility svých občanů. Letečtí dopravci museli výrazně omezit své kapacity a rušit lety. V několika členských státech EU musely letecké společnosti dočasně zcela zastavit svou činnost.

3.3 Tato situace se nezměnila ani v roce 2021, v důsledku čehož se všechny zainteresované strany v oblasti letectví, a zejména sociální partneři, ocitly pod značným finančním tlakem a mají oprávněné obavy o budoucnost pracovních míst v tomto odvětví. Ačkoli byla nalezena vakcína a je v EU podávána od 27. prosince 2020, míra proočkování obyvatelstva dostatečná ke zrušení všeobecných omezení a opatření zaměřených na omezení počtu nakažených nebude dosažena do konce roku 2021, nebo dokonce 2022 ⁽¹⁰⁾. Nic nenásvědčuje tomu, že se poptávka v letní sezóně v roce 2021 vrátí alespoň přibližně na úroveň posledních let. Stávající nejistota přetrvává a může se dokonce ještě zvýšit v důsledku objevení nových, ještě nakažlivějších nebo smrtelnějších variant onemocnění COVID-19. Podle prognóz odvětví by doba k oživení mohlo dojít nejdříve v roce 2024 nebo 2025 ⁽¹¹⁾.

3.4 Letištní časy jsou nezbytné pro provoz letů s místem odletu či příletu na přetížených letištích a jsou důležité pro to, aby letečtí dopravci mohli využívat omezenou kapacitu letiště, a udrželi si tak své sítě a letecké spojení, které poskytují svým zákazníkům. Dopravcům trvalo řadu let, než vybudovali své sítě a získali potřebné letištní časy pro vnitroeurovský, mezikontinentální a přípojový provoz. V zájmu zachování letištních časů by byli letečtí dopravci vzhledem k neexistenci nařízení, které by pravidlo „bez využití propadá“ zbavilo platnosti, povinni i nadále provozovat lety s extrémně nízkou vytížeností, čímž by se zhoršily jejich finanční ztráty a vznikly zbytečné dopady na životní prostředí.

3.5 Všechna opatření zavedená v roce 2020 vycházela z předpokladu, že by mohla zajistit účinnou kontrolu dalšího šíření viru v krátkém, alespoň předvídatelném časovém období. Tato očekávání dosud nebyla naplněna. Ve skutečnosti tak stále není jasné, kdy se tuto bezprecedentní krizi podaří překonat.

⁽⁹⁾ Tamtéž.

⁽¹⁰⁾ Otázky a odpovědi: Očkování proti COVID-19 v EU, 21. prosince 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2467.

⁽¹¹⁾ Aviation Round Table Report on the Recovery of European Aviation (Zpráva kulatého stolu leteckého průmyslu o oživení evropského letectví), listopad 2019, <https://www.aci-europe.org/downloads/resources/Aviation%20Round%20Table%20DECLARATION%20FINAL%2016.11.2020.pdf>.

3.6 Poptávka po leteckých službách se od doby, kdy EU v březnu roku 2020 zavedla v reakci na pandemii COVID-19 původní výjimku, udržitelně nezlepšila. Zatímco během letních měsíců došlo k mírnému nárůstu dopravy na -51 % ve srovnání s předchozím rokem, po létě roku 2020 se provoz zpomalil, neboť přišla druhá vlna pandemie a členské státy zavedly nová opatření omezující volný pohyb osob. Organizace Eurocontrol dne 14. září 2020 výrazně snížila svou prognózu. I revidovaný scénář týkající se provozu se však ukazuje jako příliš optimistický. V listopadu byl provoz na úrovni -62 % a v prosinci -60 % oproti předchozímu roku, zatímco prognóza organizace Eurocontrol předpovídala -58 % a -54 %. Prognóza organizace Eurocontrol na leden 2021 je -60 % a na únor 2021 -50 % ⁽¹²⁾.

3.7 Vzhledem k pokračujícímu a opakovanému šíření viru a k závažnosti opatření, které vlády k jeho omezení přijaly, je poptávka po leteckých službách stále velmi nízká a letecké odvětví je i nadále vystaveno značnému, ne-li existenci ohrožujícímu finančnímu tlaku. EHSV se domnívá, že úleva od zátěže plynoucí z pravidla „bez využití propadá“ je proto odůvodněná a nezbytná.

3.8 EHSV vyjadřuje uznání zúčastněným stranám (leteckým společnostem, letištím a koordinátorům letištních časů) za to, že se spolu v rámci WASB dohodly na kompromisním řešení. EHSV si je vědom toho, že obecná regulace letištních časů je pro ně ožehavým tématem. Podle názoru EHSV se doporučení WASB odpovídajícím způsobem zabývá obecnými a konkrétními cíli, které sleduje Komise, jak je uvedeno v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k jejímu návrhu ⁽¹³⁾.

3.9 EHSV podporuje obecný cíl Komise, kterým je překonání některých nedostatků a problémů spojených s výjimkou na celou sezónu, stimulace propojenosti, podpora hospodářské soutěže a usnadnění postupného ukončení poskytování úlevy od pravidel využívání letištních časů. EHSV rovněž podporuje konkrétní cíle Komise, zejména minimalizovat škodlivé dopady na životní prostředí způsobené provozováním letů s velmi nízkou mírou vytíženosti.

3.10 Tím, že navrhuje vložit nový odstavec 2a do článku 10a Komise pouze stanoví, že pokud jde o sérii letištních časů přidělených na období od 28. března 2021 do 30. října 2021, budou mít letečtí dopravci v příštím příslušném plánovacím období nárok na stejnou sérii letištních časů, pokud v této sérii využili 40 % letištních časů. To znamená, že dopravci budou muset provozovat i neekonomické lety s extrémně nízkou mírou vytíženosti až do minimálně 40 %, namísto toho, aby mohli tyto letištní časy vrátit, aniž by hrozilo, že je ztratí. Motivovat letecké společnosti k létání s téměř prázdným letadlem není slučitelné s cílem Komise minimalizovat škodlivé dopady na životní prostředí. To by bylo možné vyřešit, pokud by letecké společnosti mohly vrátit celé série letištních časů, o nichž vědí, že poptávka po nich bude nízká (např. ve dnech s nízkou provozní vytížeností nebo mimo špičku).

3.11 Stejně tak návrh Evropské komise nesplňuje stanovený cíl, kterým je zajištění efektivního leteckého provozu a efektivní využívání kapacity letišť. Tím, že není umožněno vrátit celé série letištních časů, nejsou letecké společnosti motivovány k včasnému vrácení letištních časů, což by umožnilo optimální přerozdělení letištních časů a plánování pro letiště, letecké společnosti a spotřebitele. Schopnost vrátit celé série letištních časů umožňuje letištím lépe přizpůsobit svůj provoz. Především je možné letištní časy přerozdělit a využít ad hoc, například pro nákladní lety, v závislosti na změnách poptávky. Navrhované doplnění odstavce 7 do článku 10a nařízení, který stanoví třítydenní lhůtu pro vrácení letištních časů, nemůže mít obdobný účinek ⁽¹⁴⁾. Namísto toho existuje nebezpečí, že nižší míra využívání může sama o sobě vést k výrazně roztržitějším plánům, a to na úkor několika zbývajících zákazníků.

3.12 EHSV sice podporuje obecné cíle Komise, jimiž je podpora propojenosti, stimulace hospodářské soutěže a usnadnění postupného ukončení poskytování úlevy od pravidel využívání letištních časů, domnívá se však, že je třeba zachovat dlouhodobější perspektivu. Propojenosti a hospodářské soutěži (zejména s dopravci ze zemí mimo EU) lze ze střednědobého až dlouhodobého hlediska nejlépe napomoci tím, že se zajistí, aby jinak životaschopné podniky přežily současnou krizi, aniž by přišly o aktiva, která budou po obnovení dopravy potřebovat. Regulace však zároveň nesmí být

⁽¹²⁾ Eurocontrol, Think Paper No. 8: Impact of COVID-19 on European Aviation in 2020 and Outlook 2021 (jak COVID-19 změnil evropskou leteckou dopravu v roce 2020 a vyhlídky na rok 2021), 1. ledna 2021. <https://www.eurocontrol.int/publication/what-covid19-did-european-aviation-2020-outlook-2021>.

⁽¹³⁾ SWD(2020) 341 final.

⁽¹⁴⁾ Kromě toho je toto konkrétní ustanovení neúčinné, neboť jeho nedodržení nemá žádné následky. Přidělování letištních časů v následující sezóně závisí na tom, zda letecké společnosti dosáhnou limitu, bez ohledu na to, zda vrátí letištní časy ve lhůtě tří týdnů, či nikoli.

příliš ochranná, aby nedocházelo k nečinnosti a aby byla ochráněna hospodářská soutěž. Vzhledem k nejistému vývoji poptávky v letní sezóně a k tomu, že sama Komise předpokládá 50 % míru provozu ve srovnání s rokem 2019 ⁽¹⁵⁾, považuje EHSV opětovné uplatnění požadavků na využívání letištních časů podle nařízení o letištních časech, a to na úrovni 40 %, za příliš brzké. Zachování úplné výjimky by zároveň neumožnilo čelit výzvám a splnit cíle, které Komise správně stanovila. EHSV se domnívá, že doporučení WASB, které kombinuje zmírňující účinky úplné výjimky s kontrolními účinky limitu, představuje pevný základ pro návrat k běžnému uplatňování požadavků na využívání letištních časů.

3.13 Akt v přenesené pravomoci navržený v čl. 10a odst. 4 by měl zmocnit Komisi nejen ke změně procentních hodnot uvedených v čl. 10 odst. 2a, ale také k rozšíření možnosti vrátit celé série letištních časů na začátku příslušné sezóny. I když návrh Komise umožňuje úplnou výjimku z pravidel pro využívání letištních časů (tj. 0 %), nestanovuje možnost kombinovat tyto dva prvky. Pouze to bude představovat skutečně pružný způsob reakce.

3.14 Koordinace letištních časů je celosvětovým problémem. Nařízení EU o letištních časech proto musí být slučitelné s předpisy třetích zemí, které často vyžadují vzájemnost. S úplnou výjimkou by to nebyl problém, neboť se jedná o nejširší prostředek ke zmírnění podmínek pro využívání letištních časů. Podobně je pravděpodobné, že doporučení WASB dosáhne celosvětového uznání ⁽¹⁶⁾.

3.15 EHSV je toho názoru, že v zájmu odolnosti a inteligentní regulace by mělo být zvaženo zavedení ustanovení umožňujících zmírnění nařízení o užívání letištních časů podle nařízení (EHS) č. 95/93, a to nejen v případech týkajících se pandemie COVID-19, ale i v případě budoucích událostí, které budou mít významný dopad na letecký průmysl. Toto není poprvé, kdy je nezbytné změnit pravidla pro využívání letištních časů stanovená v nařízení (EHS) č. 95/93. Došlo k tomu již:

- v roce 2002 po teroristických útocích z 11. září (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 894/2002 ⁽¹⁷⁾),
- v roce 2003 po propuknutí nákazy těžkým akutním respiračním syndromem (SARS) (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1554/2003 ⁽¹⁸⁾) a
- v roce 2009 v době celosvětové finanční krize (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 545/2003 ⁽¹⁹⁾).

Tato opatření by měla umožnit reagovat rychle, aniž by bylo zapotřebí další regulace, a s možností pružné reakce, a to od zavedení úplných výjimek a upravených limitů až po kombinaci předčasných vracení letištních časů a limitů, jak navrhuje WASB pro letní plánovací období v roce 2021.

3.16 EHSV znovu potvrzuje svou připravenost podílet se na dalších diskusích o tom, jak nejlépe obnovit funkční a konkurenceschopné evropské odvětví letecké dopravy. Tento přístup by měl být komplexní a měl by zahrnovat diskuse se všemi zainteresovanými stranami, zejména se sociálními partnery, kteří jsou vážně zasaženi krizí způsobenou pandemií COVID-19. Komplexní přístup tohoto druhu by měl zahrnovat přezkum veškerých právních předpisů nebo opatření, jež pro odvětví letecké dopravy představují neúměrnou zátěž.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽¹⁵⁾ Viz poznámka pod čarou č. 7, 11. bod odůvodnění.

⁽¹⁶⁾ V době vypracování této zprávy již Nový Zéland, Malajsie a Kanada (Vancouver) přijaly návrh WASB pro léto 2021. Brazílie prodloužila stávající výjimku z pravidel pro letištní časy v zimním období 2020/2021. Federální letecký úřad (FAA) v USA zahájil konzultaci týkající se (pouze) těchto dvou možností: rozšíření stávající (plné) výjimky a návrhu WASB.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. L 142, 31.5.2002, s. 3.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. L 221, 4.9.2003, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. L 167, 29.6.2009, s. 24.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový přístup k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu – 2. akční plán pro oblast Atlantiku – Aktualizovaný akční plán pro udržitelnou, odolnou a konkurenceschopnou modrou ekonomiku v oblasti Atlantského oceánu v Evropské unii

[COM(2020) 329]

(2021/C 123/08)

Zpravodaj: **Carlos Manuel TRINDADE**

Žádost o vypracování stanoviska	Komise, 23. 9. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	11. 1. 2021
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	257/0/7
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV souhlasí s hodnocením Komise, že atlantický námořní prostor spadající do jurisdikce členských států EU je zásadním faktorem hospodářského a sociálního rozvoje těchto států, ale také EU jako celku. Podle nejnovějších dostupných údajů, jež jsou uvedeny ve sdělení Komise, vygenerovala modrá ekonomika v Atlantském oceánu v roce 2017 73,4 miliardy EUR hrubé přidané hodnoty a zaměstnávala 1,2 milionu osob⁽¹⁾.

1.2 EHSV rovněž zdůrazňuje, že pokud jde o environmentální udržitelnost, Evropa i OSN uznaly klíčovou úlohu oceánů v souvislosti se snižováním emisí uhlíku, produkcí kyslíku, výživou lidí a bojem proti změně klimatu a procesu okyselování prostředí.

1.3 V kontextu krize COVID-19 byl uznán rovněž rostoucí význam modré ekonomiky pro stimulaci evropského oživení a ochranu a tvorbu pracovních míst.

1.4 EHSV velmi vítá vypracování tohoto 2. akčního plánu pro oblast Atlantiku, neboť plán přispěje k hospodářskému oživení a zachování a vytváření pracovních míst a zároveň posílí ochranu pobřežních a mořských ekosystémů a podpoří zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně.

1.5 Provázání tohoto 2. akčního plánu se zásadami Zelené dohody pro Evropu zdůrazňuje ústřední úlohu modré ekonomiky při plnění cílů udržitelnosti.

1.6 EHSV rovněž velmi příznivě hodnotí přístup Komise k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu: úlohu přístavů v udržitelném rozvoji pobřežního cestovního ruchu, akvakultury, stavby lodí, obnovitelné energie z oceánů a inovací, rozvoj modrých dovedností díky zaměření na kvalitní oceánskou gramotnost, úlohu obnovitelných mořských zdrojů energie jakožto hybné síly energetické transformace a zaměření na zdravý oceán a odolná pobřeží.

1.7 EHSV však navrhuje komplexnější vizi, díky které bude možné realizovat projekty zajišťující přirozenou interakci mezi oblastmi spadajícími pod různé pilíře.

⁽¹⁾ Zpoždění při vytváření statistik komplikuje stanovování evropských politik tak, aby odpovídaly skutečné situaci v členských státech, a rovněž jejich monitorování. EHSV doporučuje zaměřit se na tyto otázky.

1.8 EHSV také doporučuje, aby byl kladen větší důraz na územní plánování a řízení námořních prostor, neboť bez řádně naplánovaného námořního prostoru bude obtížné zajistit udržitelný rozvoj modré ekonomiky, a to jak z hlediska životního prostředí, tak z hlediska investic do projektů. EHSV má za to, že správné územní plánování námořních prostor podporuje udržitelný růst námořních ekonomik a využívání mořských zdrojů díky efektivnějšímu řešení sporů a výraznějším synergiím mezi různými námořními aktivitami. To je v souladu s usnesením Evropského parlamentu schváleným dne 15. ledna 2020, v němž se vyzývá k tomu, aby byl Zelené dohodě pro Evropu dodán „modrý“ rozměr.

1.9 Ačkoli se předpokládá, že rozvoj modré ekonomiky má podporovat projekty v námořním prostoru v jurisdikci pobřežních států EU, EHSV se domnívá, že akční plán by měl stanovit hlavní směry pro partnerství v transatlantickém kontextu, neboť atlantická oblast má několik břehů a oceán nemá hranice.

1.10 EHSV vnímá negativně to, že plán neobsahuje cíle a opatření související s rybolovem a cestovním ruchem, a doporučuje Komisi, aby v plánu těmito činnostem přiřadila významnější úlohu.

1.11 Negativně posuzuje rovněž skutečnost, že Komise nestanovila specifická opatření a specifické cíle pro území náležící k souostrovím, vzhledem k tomu, že se jedná o nejvzdálenější regiony, v nichž má námořní hospodářství ještě větší váhu než ve zbývajících částech oblasti Atlantského oceánu, a doporučuje proto Komisi, aby je do plánu začlenila.

1.12 Pokud jde o partnerství mezi členskými státy a na mezinárodní úrovni, EHSV se domnívá, že by měly být jasně stanoveny jejich cíle a pravidla. EHSV má za to, že kromě pravidel mezi členskými státy by měl být kladen zvláštní důraz na rámec partnerství s evropskými třetími zeměmi, tedy Spojeným královstvím, Norskem a Islandem. Domnívá se, že zejména v případě Spojeného království je třeba věnovat zvláštní pozornost opatřením, která zabrání ztrátě informací nebo oslabení spolupráce.

1.13 EHSV zastává názor, že ve strategickém dokumentu, jakým je námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu, by v části věnované financování neměly být pouze uvedeny zdroje financování, ale rovněž stanoveny hlavní směry pro schvalování projektů.

1.14 EHSV navrhuje, aby se rozhodování o financování řídilo kritérii, jako jsou například inovace, vědecký výzkum, ekologická udržitelnost, přínosnost z hlediska společenského rozvoje a umístění v námořním prostoru podléhajícím řádnému územnímu plánování, a to na základě kritériální matice s dobře definovanými ukazateli.

1.15 EHSV důrazně doporučuje, aby byla vytvořena zvláštní rozpočtová položka pro projekty prováděné v rámci 2. akčního plánu, jako je tomu v případě jiných odvětví, která jsou financována z evropských veřejných prostředků, neboť jinak hrozí, že budou odsunuty na vedlejší kolej coby žádosti předkládané v rámci programů financování, v nichž tyto otázky nejsou stěžejním tématem.

1.16 EHSV má za to, že pokud budou zohledněna doporučení uvedená v tomto stanovisku, která se týkají hodnocení a financování projektů a jejich sledování a monitorování, přispěje to ke zvýšení kvality a rozsahu sociálních, hospodářských a environmentálních výsledků, jichž má být dosaženo prováděním 2. akčního plánu pro oblast Atlantiku.

1.17 A konečně EHSV zastává názor, že pokud budou zohledněna doporučení uvedená v jeho předchozích stanoviscích, zvýší se pravděpodobnost úspěšné realizace plánu, zejména co se týče vytvoření atlantického makroregionu a obnovení Atlantického fóra.

2. Historie a souvislosti

2.1 Námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu⁽²⁾ byla přijata v roce 2011 s cílem podpořit udržitelný rozvoj modré ekonomiky v členských státech EU ležících na pobřeží Atlantiku. V roce 2013 předložila Evropská komise za účelem její realizace akční plán pro oblast Atlantiku⁽³⁾.

⁽²⁾ COM(2011) 782 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>.

⁽³⁾ COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1395674057421&uri=CELEX:52013DC0279>.

2.2 EHSV oba tyto nástroje posoudil a vydal dvě stanoviska s příslušnými závěry a doporučeními v této věci ⁽⁴⁾ (z nichž některá mají strategický význam pro vlastní hospodářský, sociální a environmentální rozvoj Evropy, jako například návrh na případné vytvoření atlantického makroregionu, po vzoru těch, jaké existují v oblasti Baltského moře a Podunají), jež jsou i nadále aktuální a relevantní.

2.3 Od té doby byla vypracována řada odvětvových strategií, jež ovlivnily možnosti dosažení cílů strategie tím, že posílily realizaci souvisejícího akčního plánu, mj.: Zelená dohoda pro Evropu ⁽⁵⁾, přijatá Evropskou komisí v prosinci 2019, nová strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti ⁽⁶⁾ a strategie „od zemědělece ke spotřebiteli“ ⁽⁷⁾.

2.4 S ohledem na tento vývoj a v reakci na bezprecedentní sociální a hospodářskou krizi způsobenou pandemií COVID-19 považuje Evropská komise za nezbytné aktualizovat priority regionální spolupráce a dodat nový stimul udržitelné námořní ekonomice, která je schopná vytvářet nová pracovní místa.

2.5 Také za tímto účelem přijala Evropská komise opatření, která mají pomoci kompenzovat sociální a hospodářské škody, podpořit v Evropě oživení a chránit a vytvářet pracovní místa – v této souvislosti představila nový nástroj na podporu oživení nazvaný „Next Generation EU“ ⁽⁸⁾.

2.6 EHSV zdůrazňuje, že se úsilí EU zaměřuje na koncepci udržitelnosti s cílem učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent.

2.7 Nové odvětvové strategie potvrzují ústřední úlohu modré ekonomiky jakožto klíčové hnací síly udržitelného rozvoje EU a celé planety a rovněž zmírňování účinků změny klimatu.

2.8 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů předkládá Nový přístup k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu – 2. akční plán pro oblast Atlantiku. Jedná se o aktualizovaný akční plán pro udržitelnou, odolnou a konkurenceschopnou modrou ekonomiku v oblasti Atlantského oceánu v Evropské unii ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾.

2.9 Komise uvádí, že tento revidovaný akční plán vychází z hodnocení předchozího akčního plánu v polovině období ⁽¹¹⁾ a z konzultací se zainteresovanými stranami a členskými státy ležícími na atlantickém pobřeží. Z tohoto hodnocení vyplynulo, že se díky předchozímu akčnímu plánu uskutečnilo více než 1 200 námořních projektů a investovalo přibližně 6 miliard EUR, především z rozpočtu EU.

2.10 EHSV se zájmem konstatuje, že jedním ze závěrů tohoto hodnocení byla „[...] nutnost zlepšit tematické zaměření plánu a strukturu řízení a zavést rámec pro monitorování“ ⁽¹²⁾, což odpovídá doporučením z výše uvedených stanovisek EHSV.

3. Nový přístup k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu – 2. akční plán pro oblast Atlantiku

3.1 Evropská komise si jako hlavní cíl 2. akčního plánu pro oblast Atlantiku stanovila růst a uvolnění potenciálu modré ekonomiky v oblasti Atlantiku – s tím, že zde existuje vysoký potenciál pro vytváření pracovních míst v pobřežních komunitách – a zároveň zachování mořských ekosystémů, což napomůže zmírňování účinků změny klimatu, v souladu s globálními závazky v oblasti udržitelného rozvoje a politickými prioritami na období 2019–2024, zejména pak Zelenou dohodou pro Evropu.

3.2 2. akční plán je rozdělený do čtyř tematických pilířů a má ambici splnit sedm cílů prostřednictvím konkrétních opatření mobilizujících všechny zúčastněné strany v oblasti Atlantiku.

3.3 **Pilíř I** se zaměřuje na podporu atlantických přístavů jako bran a uzlů pro modrou ekonomiku.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV Rozvoj námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu (Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 24) a stanovisko EHSV k Akčnímu plánu pro námořní strategii v oblasti Atlantiku (Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 77).

⁽⁵⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 381 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 456 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 329 final.

⁽¹⁰⁾ SWD(2020) 140 final.

⁽¹¹⁾ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf.

⁽¹²⁾ Tamtéž.

3.3.1 Tento pilíř vychází z toho, že přístavy a jejich provozovatelé hrají významnou úlohu v udržitelném rozvoji ústředních činností modré ekonomiky: pobřežního cestovního ruchu, akvakultury, stavby lodí a nových oblastí činnosti, např. výroby energie z obnovitelných zdrojů z oceánů, přičemž mohou působit jako katalyzátory pro inovace u těchto a dalších „modrých činností“.

3.3.2 Předpokládá se, že přístavy ve vzájemné interakci mohou mobilizovat prostředky k financování inteligentní infrastruktury a přispět k dekarbonizaci mořských zdrojů.

3.3.3 Plán stanoví, že prostřednictvím uvedených konkrétních opatření se budou plnit dva specifické cíle: „přístavy jako brány pro obchod v Atlantiku“ a „přístavy jako katalyzátor podnikání“.

3.4 **Pilíř II** se soustředí na vytvoření správného souboru modrých dovedností potřebných do budoucna a zaměřených na oceánskou gramotnost, jež má do modré ekonomiky přilákat mladé talenty a také zvýšit její konkurenceschopnost.

3.4.1 Středobodem tohoto pilíře je potřeba vychovat kvalifikovanější a lépe informované generace.

3.4.2 V tomto smyslu definuje 2. akční plán specifickými cíli tohoto pilíře „kvalitní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení“ a upevnění „oceánské gramotnosti“.

3.5 **Pilíř III** se týká energie z obnovitelných mořských zdrojů coby stěžejního prvku přechodu na uhlíkově neutrální ekonomiku.

3.5.1 Ve sdělení se uvádí, že oblast Atlantského oceánu v EU zaujímá přední místo v rozvoji a testování nových obnovitelných mořských zdrojů energie a že „aby se dosáhlo dalšího stupně rozvoje, konkrétně komerční vyspělosti úspěšných prototypů, je nezbytné zachovat vedoucí postavení v oblasti technologií, udržet talenty a poskytovat cenově dostupnou čistou energii a zároveň zohlednit možné dopady na mořské prostředí a způsob, jak je zmírnit“.

3.5.2 2. akční plán stanoví, že prostřednictvím identifikovaných konkrétních opatření se má dosáhnout specifického cíle: „podpory uhlíkové neutrality díky energii z obnovitelných mořských zdrojů“.

3.6 **Pilíř IV** se zaměřuje na zdravý oceán a odolná pobřeží.

3.6.1 Pobřeží Atlantského oceánu v EU je vzhledem k široké škále lidských činností v této oblasti zranitelné.

3.6.2 K tomu se přidávají negativní účinky silných bouří, záplav, eroze a neustálého a zrychlujícího se zvyšování hladiny moře, které mají tendenci se prohlubovat v důsledku změny klimatu způsobující nárůst extrémních povětrnostních jevů.

3.6.3 Hluk a znečištění moří, zejména plasty, je velmi vysoké, což ohrožuje přírodní kapitál i ekonomické činnosti.

3.6.4 Akční plán považuje za nezbytná opatření k řízení klimatických rizik a přizpůsobování se jim, jakož i podporu oběhového hospodářství, nulového znečištění, energetické účinnosti a zachování biologické rozmanitosti jakožto hlavních zásad v oblasti rozvoje a zaměstnanosti.

3.6.5 V rámci tohoto přístupu stanoví plán specifickými cíli tohoto pilíře vytvoření „odolnějších pobřeží“ a „boj proti znečišťování moře“.

3.7 Co se týče **řízení tohoto akčního plánu**, stanoví se opatření pro řízení, provádění a podávání zpráv a pro mobilizaci finančních prostředků a financování.

3.7.1 Pokud jde o **koordinaci**, existují dvě úrovně: za koordinaci politickou odpovídají ministři, kteří jsou v členských státech z oblasti Atlantiku pověřeni námořními záležitostmi, zatímco operační koordinaci zajišťuje Výbor strategie pro oblast Atlantského oceánu, do něhož mohou být zapojeni zástupci pobřežních regionů a další osoby.

3.7.2 Pokud jde o **provádění a poskytování zpráv**, jsou stanovena pravidla pro vyjasnění postupů.

3.7.2.1 Plán definuje soubor klíčových podmínek pro provádění akčního plánu a pro mechanismus monitorování a poskytování informací, a to pro zúčastněné subjekty z veřejného i soukromého sektoru, přičemž je zdůrazněna sdílená odpovědnost EU a zúčastněných členských států.

3.7.2.2 Cílem mechanismu pro monitorování a hodnocení je sledovat a posuzovat míru plnění cílů akčního plánu, jež bude určovat budoucí změny akčního plánu.

3.7.3 Co se týče **mobilizace finančních prostředků a financování**, je třeba vyzdvihnout několik aspektů.

3.7.3.1 Zdůrazňuje se, že na akční plán pro oblast Atlantiku nebyly v rozpočtu EU vyčleněny žádné finanční prostředky. Plán bude využívat především unijní a vnitrostátní finanční prostředky a finanční nástroje, které je možné mobilizovat.

3.7.3.2 Plán obsahuje výčet fondů, programů a mechanismů, které mohou členské státy EU a jejich pobřežní regiony využívat.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV považuje předložení aktualizovaného akčního plánu pro oblast Atlantiku se zahrnutím nedávno přijatých odvětvových strategií za přínosné.

4.2 EHSV vítá skutečnost, že Komise do tohoto revidovaného plánu začlenila připomínky a doporučení, které EHSV uvedl ve svých stanoviscích k námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu a k předchozímu akčnímu plánu, zejména pokud jde o tematické zaměření, strukturu řízení a monitorovací rámec.

4.3 EHSV vítá strukturovanější přístup 2. akčního plánu založený na tematickém přístupu ke stanovení opatření, jež mají být provedena, který byl vyvozen z hodnocení v polovině období a konzultací vedených zdola.

4.4 EHSV poukazuje na to, že tematické oblasti respektují evropské cíle udržitelnosti – to se týká rozvoje činností modré ekonomiky, vytváření kvalifikovaných pracovních míst a oceánské gramotnosti, podpory snižování emisí uhlíku a přechodu na čistou energii a rovněž obnovy a ochrany přírodního kapitálu a pobřežních ekosystémů.

4.5 Pokud jde o vytváření modrých dovedností, EHSV doporučuje, aby byla zavedena opatření, která by posílila využívání odborných zkušeností při definování učebních osnov pro námořní profese.

4.6 EHSV však vnímá negativně to, že plán neobsahuje cíle a opatření související s rybolovem a cestovním ruchem, neboť se jedná o dvě činnosti v rámci modré ekonomiky, které mají nejvyšší přínos z hlediska hrubé přidané hodnoty a tvorby pracovních míst, jakož i z hlediska dopadu na mořský ekosystém v zónách nacházejících se přímo v oblasti Atlantského oceánu. Doporučuje proto Komisi, aby těmto činnostem v rámci plánu přiřadila významnější úlohu, a odstranila tak uvedené nedostatky v podobě chybějících cílů a opatření.

4.7 Negativně posuzuje rovněž skutečnost, že Komise nestanovila specifická opatření a specifické cíle pro území náležící k souostrovím, vzhledem k tomu, že se jedná o nejvzdálenější regiony, v nichž má námořní hospodářství ještě větší váhu než ve zbývajících částech oblasti Atlantského oceánu, a doporučuje proto Komisi, aby je do plánu začlenila.

4.8 EHSV zdůrazňuje zvýšení kvality a transparentnosti v důsledku zavedení monitorovacího rámce, který umožní přizpůsobit budoucí změny plánu jeho skutečnému provádění a míře plnění cílů.

4.9 EHSV vyjadřuje politování nad tím, že Komise nezohlednila doporučení z předchozích stanovisek EHSV týkající se vytvoření atlantického makroregionu po vzoru těch, jaké existují v oblasti Podunají a Baltského moře, a zachování Atlantického fóra.

5. Konkrétní připomínky

5.1 EHSV považuje za nezbytné posoudit, zda je 2. akční plán v souladu s evropskou strategií pro námořní záležitosti, tedy s **integrovanou námořní politikou** EU ⁽¹³⁾.

5.2 Cílem integrované námořní politiky je podporovat udržitelný rozvoj všech námořních činností a pobřežních oblastí díky zlepšení koordinace politik týkajících se oceánů, moří, ostrovů, pobřežních a nejvzdálenějších regionů a námořních odvětví a rozvoji průřezových nástrojů.

5.3 Hlavními cíli a oblastmi činnosti v rámci této politiky jsou: posílení udržitelného využívání moří a oceánů, vytvoření znalostní a inovační základny pro námořní politiku, zlepšení kvality života v pobřežních oblastech, podpora vedoucího postavení EU v mezinárodních námořních záležitostech prostřednictvím posílené spolupráce v oblasti mezinárodní správy oceánů a – na evropské úrovni – prostřednictvím evropské politiky sousedství a zviditelnění námořních aspektů Evropy.

5.4 Integrovaná námořní politika zahrnuje tyto konvergenční oblasti politiky: modrý růst ⁽¹⁴⁾, znalosti a údaje o mořích ⁽¹⁵⁾, územní plánování námořních prostor a integrovaný námořní dohled.

5.5 EHSV doporučuje, aby informace, údaje a znalosti získané v této oblasti byly bezplatné a volně přístupné pro organizace, pro vědecké a vzdělávací účely a pro projekty související s mořskými záležitostmi, ovšem v případě potřeby v důvěrném režimu či s možnými výhradami. V této souvislosti EHSV doporučuje větší koordinaci mezi různými monitorovacími orgány činnými v oblasti Atlantiku s cílem vytvořit efektivní, přístupné a interoperabilní databáze.

5.6 EHSV se domnívá, že strategický dokument, jako je námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu, musí být – pokud jde o cíle a navrhovaný způsob jejich dosažení – srozumitelný a stručný. Za tímto účelem EHSV doporučuje, aby byl dokument dále rozpracován s ohledem na otázky, které se pro takový strategický dokument jeví jako klíčové.

5.7 EHSV má za to, že 2. akční plán vyzdvihuje a oceňuje modrou ekonomiku a znalosti, což je pozitivní. Doporučuje nicméně, aby byl řádně doceněn význam územního plánování a řízení námořních prostor a mezinárodních partnerství.

5.8 Pokud jde o **územní plánování a řízení námořních prostor**, zvýšený dopad lidské činnosti na oceány spolu s rychlým nárůstem poptávky po námořním prostoru za různými účely, jako je rybolov, zařízení na výrobu energie z obnovitelných mořských zdrojů umístěná na volném moři a zachování ekosystémů, a související konkurence podtrhují urgentní potřebu integrovaného řízení oceánů a stanovení rámce pro územní plánování námořních prostor ⁽¹⁶⁾.

5.8.1 EHSV má za to, že správné územní plánování námořních prostor podporuje udržitelný růst námořních ekonomik a využívání mořských zdrojů díky efektivnějšímu řešení sporů a výraznějším synergiím mezi různými námořními aktivitami. To je v souladu s usnesením Evropského parlamentu schváleným dne 15. ledna 2020, v němž se vyzývá k tomu, aby byl Zelené dohodě pro Evropu dodán „modrý“ rozměr.

5.8.2 Vytvoření společného evropského rámce pro územní plánování námořních prostor má různé pozitivní důsledky: vzniká díky němu méně sporů mezi odvětvími a vytvářejí se synergie mezi různými aktivitami, jsou stimulovány investice díky zvýšené předvídatelnosti, transparentnosti a jasným pravidlům, posiluje se přeshraniční spolupráce mezi členskými státy v oblasti rozvoje sítí a plošin pro výrobu energie, námořních cest, ropovodů, podmořských kabelů a dalších aktivit a rovněž rozvoje soudržných sítí chráněných oblastí a je chráněno životní prostředí díky včasné identifikaci dopadu a příležitostí k využívání prostoru pro několik účelů současně.

5.8.3 Podpora definování územních plánů námořních prostor a posílení územního plánování námořních prostor při současném splnění lhůty stanovené na rok 2021 pro jejich zřízení, jakož i jejich koordinace mezi různými členskými státy přispívá ke splnění všech cílů v oblasti environmentální, sociální a hospodářské udržitelnosti námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu a integrované námořní politiky.

⁽¹³⁾ COM(2007) 575.

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 494, COM(2014) 254, COM(2008) 768, COM(2013) 229, COM(2014) 008, COM(2014) 086, strategický plán „Building Energy efficiency for Europe“ (Budování energetické účinnosti pro Evropu).

⁽¹⁵⁾ Plán doplňující strategii Znalosti v námořní oblasti 2020 (SWD(2014) 0149).

⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/89/EU (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 135).

5.8.4 V této souvislosti se EHSV domnívá, že 2. akční plán pro námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu bude muset zohlednit tyto otázky, neboť v opačném případě se těžko podaří dosáhnout udržitelného rozvoje modré ekonomiky, ať už z environmentálního a sociálního hlediska, nebo z hlediska investic do projektů.

5.8.5 EHSV doporučuje, aby 2. akční plán kladl větší důraz na význam územního plánování námořních prostor pro rozvoj modré ekonomiky, zejména pokud jde o pilíře I, II a IV.

5.8.6 EHSV rovněž doporučuje, aby se plánované monitorování a hodnocení provádělo v rámci územního plánování námořních prostor v souladu s příslušnými ukazateli, přičemž zásadní podmínkou pro přístup k finančním prostředkům by mělo být to, aby se jednalo o projekty umístěné v řádně naplánovaném námořním prostoru.

5.9 Pokud jde o **partnerství mezi členskými státy a na mezinárodní úrovni**, EHSV se domnívá, že by měly být jasně stanoveny cíle a pravidla.

5.9.1 Oblast Atlantského oceánu má několik břehů a oceán nemá hranice. EHSV se proto domnívá, že v rámci čtyř pilířů 2. akčního plánu by měla být vyvážena sociální, environmentální a ekonomická partnerství, jakož i partnerství v oblasti inovací a vědeckého výzkumu.

5.9.2 EHSV má za to, že kromě pravidel mezi členskými státy by měl být kladen zvláštní důraz na rámec partnerství s evropskými třetími zeměmi, tedy Spojeným královstvím, Norskem a Islandem. Domnívá se, že zejména v případě Spojeného království je třeba věnovat zvláštní pozornost opatřením, která zabrání ztrátě informací nebo oslabení spolupráce.

5.9.3 EHSV doporučuje, aby – i když se má za to, že rozvoj modré ekonomiky má podporovat projekty v námořním prostoru v jurisdikci pobřežních států EU – akční plán pro námořní strategii pro oblast Atlantského oceánu obsahoval definici hlavních směrů pro transatlantická partnerství, a to jak pro vytváření partnerství s pobřežními státy na atlantických pobřežích Ameriky, tak s africkými zeměmi⁽¹⁷⁾.

5.10 Pokud jde o **mobilizaci finančních prostředků a financování**, EHSV doporučuje, aby 2. akční plán jasně a jednoznačně vymezil zdroje financování, pravidla pro přidělování finančních prostředků a způsob monitorování a hodnocení výkonnosti projektů.

5.10.1 EHSV považuje za pozitivní, že – jak je uvedeno ve sdělení Evropské komise – úspěšné provádění opatření stanovených v akčním plánu bude vyžadovat kombinaci veřejných investic z rozpočtů členských států i EU se soukromými prostředky.

5.10.2 Za tímto účelem obsahuje sdělení seznam fondů a programů, které mohou členské státy a jejich pobřežní regiony využívat. EHSV doporučuje, aby byl tento seznam taxativní a zahrnoval další mechanismy financování, jako je např. mechanismus EEA Grants⁽¹⁸⁾, který může být obzvláště užitečný v případě partnerství, jež budou uzavírána se třetími zeměmi.

5.10.3 EHSV se domnívá, že ve strategickém dokumentu, jakým je tato strategie, by vedle pouhého uvedení zdrojů financování měly být rovněž stanoveny hlavní směry pro schvalování projektů.

5.10.4 EHSV doporučuje vytvořit kritériální matici pro monitorování a hodnocení s dobře definovanými ukazateli zohledňujícími zejména inovace, vědecký výzkum, ekologickou udržitelnost, přínosnost z hlediska sociálního rozvoje a umístění v námořním prostoru podléhajícímu řádnému územnímu plánování. Z této matice se bude vycházet při rozhodování o financování.

⁽¹⁷⁾ Příkladem osvědčeného postupu je panel na vysoké úrovni pro udržitelnou oceánskou ekonomiku (High Level Panel for a Sustainable Ocean Economy) tvořený čtrnácti zeměmi, z nichž dvě jsou evropské: Portugalsko a Norsko.

⁽¹⁸⁾ EEA Grants – dotace od EHP a Norska vznikly díky zapojení Islandu, Lichtenštejnska a Norska do vnitřního trhu v oblastech, na něž se vztahuje Dohoda o EHP.

5.10.5 EHSV důrazně doporučuje, aby byla vytvořena zvláštní rozpočtová položka, jako je tomu v případě jiných evropských geografických oblastí a dalších odvětví činnosti, do nichž plynou evropské veřejné finanční prostředky. Provádění akčního plánu pro oblast Atlantiku totiž není hlavním cílem žádného z uvedených fondů a programů, což oslabuje možnosti jeho provádění.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

PŘÍLOHA I

OBLAST ATLANTSKÉHO OCEÁNU⁽¹⁾

⁽¹⁾ ECO/306 – CESE 1298/2012.

OBLAST ATLANTSKÉHO OCEÁNU – nejvzdálenější regiony

PŘÍLOHA II

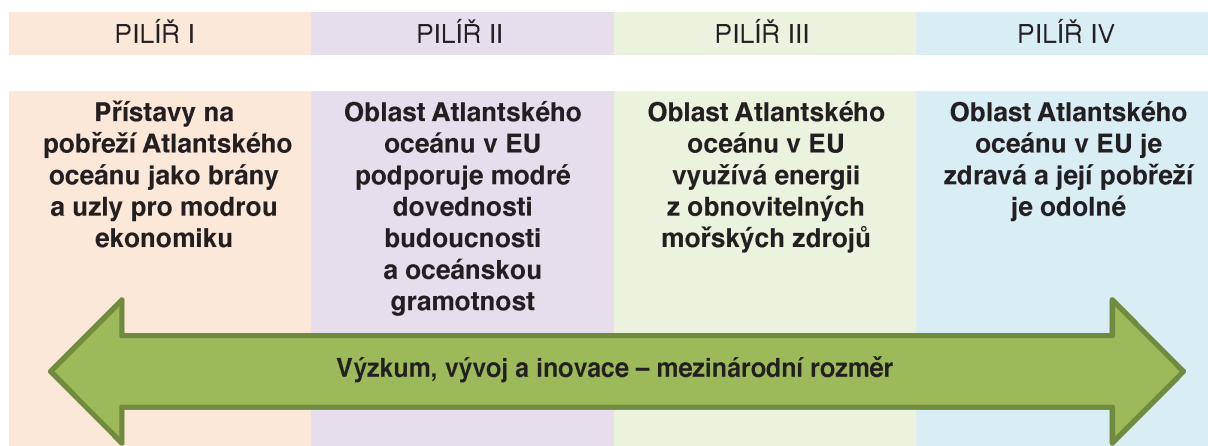
REGIONÁLNÍ (NUTS 2) HDP NA OBYVATELE
PPS, EU-28

REGION	2009	2017
PORTUGALSKO		
Sever	63,6	65
Algarve	84,6	83
Střed	66,5	67
Lisabon	112,4	100
Alentejo	72,2	72
Autonomní oblast Azory	75,2	68
Autonomní oblast Madeira	104,9	73
ŠPANĚLSKO		
Kanárské ostrovy	87,3	75
Andalusie	79,1	68
Galicie	92,7	82
Asturie	95,8	82
Kantábrie	100,0	83
Baskicko	134,4	121
FRANCIE		
Akvitánie	96,3	91
Poitou-Charentes	86,4	83
Pays de la Loire	96,4	94
Bretaň	90,5	88
Dolní Normandie	84,1	81
Horní Normandie	93,0	88
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ		
Cornwall a ostrovy Scilly	71,9	68
Devon	86,5	77

REGION	2009	2017
Hampshire a ostrov Wight	110,3	104
Dorset a Somerset	93,5	81
Východní Wales	99,3	94
Západní Wales a oblast The Valleys	68,4	66
Gloucestershire, Wiltshire a oblast Bristol/Bath	114,1	106
Merseyside	79,2	79
Lancashire	83,4	84
Cheshire	113,1	128
Cumbria	87,6	89
Jihozápadní Skotsko	99,9	
Vysočina a ostrovy	84,4	93
Severní Irsko	83,0	81
IRSKO		
Border, Midland a Western	88,6	
Southern a Eastern	142,0	

Zdroj: Eurostat HDP na obyvatele 2009, 2017.

PŘÍLOHA III

2. AKČNÍ PLÁN – TEMATICKÉ PILÍŘE ⁽¹⁾⁽¹⁾ COM(2020) 329 final.

PŘÍLOHA IV

2. AKČNÍ PLÁN – CÍLE A OPATŘENÍ

PILÍŘ I: PŘÍSTAVY NA POBŘEŽÍ ATLANTSKÉHO OCEÁNU JAKO BRÁNY A UZLY PRO MODROU EKONOMIKU

Pilíř zahrnuje **dva specifické cíle** a soubor opatření:

Cíl 1: Přístavy jako brány pro obchod v Atlantiku*Opatření*

- Rozvíjet mořské dálnice TEN-T v Atlantiku
- Vytvořit do roku 2025 síť zelených přístavů
- Posílit spojení pobřežní námořní dopravy na krátké vzdálenosti v oblasti Atlantiku s cílem lépe integrovat Irsko
- Zahájit atlantickou strategii pro zkapalněný zemní plyn
- Rozvíjet systémy ekologických pobídek za účelem modernizace přístavní infrastruktury
- Společně rozvíjet plány pro nakládání s odpady v přístavech Atlantiku

Cíl 2: Přístavy jako katalyzátor podnikání*Opatření*

- Rozvíjet režim „Blue Accelerator“ pro přístavy v oblasti Atlantiku s cílem umožnit expanzi inovativních podniků
- Sdílet osvědčené postupy, vyměňovat si názory a řešit problémy společně
- Rozšířit sběr údajů nad rámec tradičních (logistických) údajů
- Zlepšit komunikaci a dostupnost údajů o hospodářském potenciálu přístavů

PILÍŘ II: MODRÉ DOVEDNOSTI BUDOUCNOSTI A OCEÁNSKÁ GRAMOTNOST

Pilíř zahrnuje **dva specifické cíle** a soubor opatření:

Cíl 3: Kvalitní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení*Opatření*

- Zjistit nedostatky, pokud jde o modré dovednosti v oblasti Atlantského oceánu v EU
- Harmonizovat sběr údajů v oblasti modrých pracovních míst
- Vytvořit systém business intelligence a podporovat styčná centra pro zlepšenou spolupráci mezi podniky a poskytovateli odborné přípravy

- Prostřednictvím vzájemného učení určovat osvědčené postupy pro navazování kontaktů mezi zaměstnavateli a uchazeči o zaměstnání, které slouží jako inspirace
- Využít stávajících informačních platforem pro pracovní příležitosti a převést jejich potenciál na modrá pracovní místa

Cíl 4: Oceánská gramotnost

Opatření

- Zahájení pilotních školních osnov týkajících se gramotnosti v oblasti Atlantského oceánu
- Do roku 2025 vytvořit 25 atlantských „modrých škol“
- Provádět složku oceánská gramotnost (resp. její šíření) v rámci jednotlivých projektů
- Využívat Celoatlantické fórum mládeže
- Zapojit občany do činností souvisejících s oceány v oblasti Atlantského oceánu v EU
- Zapojit občany do činností organizovaných v rámci Evropského námořního dne, Mezinárodního dne oceánů a v rámci budoucí platformy EU4Ocean

PILÍŘ III: ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH MOŘSKÝCH ZDROJŮ

Pilíř zahrnuje **jeden specifický cíl** a soubor opatření:

Cíl 5: Podpora uhlíkové neutrality díky energii z obnovitelných mořských zdrojů

Opatření

- Stanovit specifické cíle pro využívání energie z obnovitelných mořských zdrojů v regionech na pobřeží Atlantského oceánu s přihlédnutím k jejich dopadům na životní prostředí
- Definovat nejlepší místa pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných mořských zdrojů (včetně větrné energie na moři) a přilehlé přístavy v Atlantském oceánu a zároveň zohlednit jejich možný dopad na mořské prostředí
- Zavést pobídky k využívání inovativních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů
- Sdružovat různé iniciativy v oblasti energie z obnovitelných mořských zdrojů, které se týkají oblasti Atlantského oceánu v EU, a to na základě filozofie a prosazování cílů Evropského strategického plánu pro energetické technologie (plán SET)
- Rozvíjet informovanost veřejnosti pomocí vhodných komunikačních nástrojů o energii z obnovitelných mořských zdrojů v Atlantiku
- Posilovat spolupráci v Evropském společenství pro energii oceánů
- Rozvíjet specifický rámec pro energii oceánů zaměřený na ostrovy EU v Atlantiku

PILÍŘ IV: ZDRAVÝ OCEÁN A ODOLNÁ POBŘEŽÍ

Pilíř zahrnuje **dva specifické cíle** a soubor opatření:

Cíl 6: Odolnější pobřeží*Opatření*

- Doložit komplexní systém varování a sledování, pokud jde o prudké bouře a záplavy v důsledku změny klimatu
- Rozvíjet synergie mezi stávajícími infrastrukturami EU pro pozorování a ochranu pobřeží, jakož i pro varování a monitorování, a zvýšit rozvoj středisek pro sledování oceánů na místě
- Vytvořit zkušební prostory a pilotní oblasti s cílem vyzkoušet metody ochrany pobřeží a prosazovat řešení inspirovaná přírodou
- Podporovat udržitelné postupy v pobřežním a námořním cestovním ruchu
- Sestavit přehled národních a regionálních strategií a opatření pro přizpůsobení pobřežních oblastí změně klimatu, které budou navázány na posuzování rizik a plány řízení rizik, sdílet osvědčené postupy
- Vytvořit informační kampaně pro komunity na pobřeží Atlantiku
- Vzdělávat mladé lidi a obyvatele pobřežních komunit o vývoji pobřeží a způsobech, jak se přizpůsobit zvyšování hladiny moří
- Sdílet osvědčené postupy, pokud jde o uplatňování územního plánování námořních prostor na přizpůsobení a odolnost pobřeží a o příslušné posuzování vlivů na životní prostředí (EIA ⁽¹⁾, SEA ⁽²⁾, AA ⁽³⁾).
- Zmapovat pobřežní mokřady pro účely konzervace a sledovat jejich úlohu jakožto úložiště uhlíku

Cíl 7: Boj proti znečišťování moře*Opatření*

- Vytvořit pilotní projekt pobřežních komunit „bez odpadků“
- Využívat nástroje, které jsou k dispozici k identifikaci hlavních zdrojů odpadu v mořích, způsobů znečišťování a míst s největší koncentrací odpadu, jakož i náhodného nebo záměrného znečišťování
- Podporovat podnikatelské činnosti založené na oběhovém hospodářství, vytvářet pobídky a systémy ekologické certifikace

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU (Úř. věst. L 124, 25.4.2014, s. 1).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽³⁾ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7), ve znění směrnice Rady 97/62/ES (Úř. věst. L 305, 8.11.1997, s. 42), nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Úř. věst. L 284, 31.10.2003, s. 1), směrnice Rady 2006/105/ES (Úř. věst. L 363, 20.12.2006, s. 368), směrnice Rady 2013/17/EU (Úř. věst. L 158, 10.6.2013, s. 193).

- Zahájit společné akce na podporu veřejného vnímání tohoto problému, např. „dny na plážích“, kdy se členové komunity setkávají s cílem vyčistit pláž od odpadků
 - Podporovat opatření týkající se „lovu odpadků“ s cílem vyzvat všechny rybáře k tomu, aby v rámci svých běžných rybolovných operací vylodili odpad zachycený v sítích
 - V rámci úmluvy OSPAR se zavázat k provádění společných akcí vyplývajících z regionálního akčního plánu na zamezení znečišťování moře
 - Podporovat koordinované a účinné provádění opatření proti znečišťování moří a podmořskému hluku, které členskými státy EU ukládá rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí
 - Podporovat činnosti v rámci mechanismu civilní ochrany Unie a Bonnské a Lisabonské dohody v zájmu účinné prevence záměrného a náhodného znečištění, připravenosti a reakce na ně
 - Podporovat meziodvětvovou spolupráci za účelem koordinované reakce na moři a na pobřeží
-

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů

[COM(2020) 562 final]

(2021/C 123/09)

Zpravodaj: **Arnold PUECH D'ALISSAC (FR-I)**

Spoluzpravodaj: **Jan DIRX (NL-III)**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropská komise, 11. 11. 2020
Právní základ	článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	11. 1. 2021
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	216/6/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV jednoznačně vítá sdělení Komise Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů. Rozhodnutí Komise zvýšit cíl snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 na 55 % je z velké části v souladu s dřívějším stanoviskem Výboru Evropský právní rámec pro klima.

1.2 Směřovat již od průběžných cílů k nulovým čistým emisím je možné pouze pod podmínkou, že bude zaručena integrita systému, včetně přesného výpočtu emisí a absorpce uhlíku.

1.3 EHSV se domnívá, že je velmi důležité, aby občané a sociální partneři věděli, jak lze cílů v oblasti emisí dosáhnout a co to bude znamenat pro jejich práci a život. Má to zásadní význam pro to, aby se všechna opatření, jež mají být přijata, setkala s podporou. Proto by měla být přijata opatření, která zajistí stejnoměrné rozložení rizik i příležitostí, a tím i jistotu a stabilitu.

1.4 Výbor souhlasí s Komisí, že výdaje na oživení po krizi COVID-19 musí být kombinovány s ambiciózními opatřeními v oblasti klimatu, aby se předešlo plýtvání penězi a uvěznění aktivům, které by později vedly k potřebě dodatečných zdrojů. Je třeba zajistit, aby tyto investice byly skutečně použity v duchu udržitelné politiky v oblasti klimatu, která staví občany do středu pozornosti.

1.5 Komise plánuje předložit nezbytné podrobné legislativní návrhy do června 2021. EHSV žádá spolunormotvůrce, aby tuto lhůtu nepřekročili a legislativní postup dokončili do prosince 2021, protože jinak bude časový rámec pro dosažení cíle do roku 2030 příliš krátký.

1.6 EHSV doporučuje, aby se Komise přednostně zaměřila na aktualizaci evropských právních předpisů týkajících se přechodu na obnovitelná paliva.

1.7 EHSV navrhuje, aby nové klimatické cíle v zemědělství v rámci fondu na podporu oživení Next Generation EU byly povinně zohledněny v aktu v přenesené pravomoci vydaném na základě nařízení o taxonomii, aby se tím zajistila škálovatelná transformace. V aktuálně navržené podobě poskytuje akt v přenesené pravomoci přechodné nástroje pouze pro specializovanou produkci. Udržitelné odvětví potravinářství v budoucnu zajistí pouze celostní přechod na zemědělství šetrné ke klimatu. V rámci potravinového řetězce se musí navýšit udržitelné investice a podpořit transformace.

1.8 EHSV požaduje vytvoření zvláštního programu EU pro biohospodářství, který usnadní investice a vytvoří dodavatelské řetězce opírající se o místní komunity a zemědělské podniky.

1.9 EHSV zdůrazňuje závěr obsažený v posouzení dopadů, že dosažení 55 % snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 by EU nejen pevně nasměrovalo k dosažení klimatické neutrality, ale vedlo by také k tomu, že by se podniky a průmysl v EU staly celosvětovými průkopníky. EU při tom musí zajistit, aby její obchodní politika a obchodní dohody byly v souladu s jejími ambicemi v oblasti klimatu. Doporučujeme rovněž, aby Komise věnovala zvláštní pozornost možným důsledkům pro občany třetích zemí s nízkými příjmy.

1.10 EHSV rozhodně podporuje prohlášení Komise, že občané jsou „klíčovými partnery v boji proti změně klimatu“, neboť jsme přesvědčeni, že aktivní účast „všech složek společnosti“ je nezbytnou podmínkou úspěchu politiky v oblasti klimatu v EU. Proto rovněž znovu připomínáme náš návrh na zřízení evropské platformy zainteresovaných stran pro evropský klimatický pakt.

1.11 EHSV rovněž vyzývá členské státy, aby usilovaly o zavedení společných kritérií a společných ukazatelů na evropské úrovni, které budou prvním krokem k lepšímu měření energetické chudoby v souladu s doporučením Komise ze dne 14. října 2020 týkajícím se energetické chudoby (C(2020) 9600 final).

1.12 EHSV vyjadřuje uznání Komisi, která oprávněně požaduje, aby potřeba transformace našeho hospodářství byla doprovázena investicemi do rekvalifikací a další odborné přípravy a trvalého vzdělávání mnoha profesních skupin. Dále je třeba přijmout opatření k zajištění toho, aby nové pracovní příležitosti vedly k růstu pracovních míst s důstojnými mzdami a dobrými pracovními podmínkami.

2. Obecné připomínky

2.1 EHSV jednoznačně vítá sdělení Komise Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů. Rozhodnutí Komise zvýšit cíl snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 na 55 % je z velké části v souladu s dřívějším stanoviskem Výboru Evropský právní rámec pro klima⁽¹⁾.

2.2 Na rozdíl od toho, co Komise nyní poprvé navrhuje ohledně cíle snížení emisí do roku 2030, stanovisko EHSV neobsahovalo čistý cíl jejich snížení o 55 %, zatímco návrh Komise ano. To znamená, že cíl navrhovaný Komisí je nižší než cíl, který jsme doporučili.

2.3 EHSV se domnívá, že jelikož Komise v rámci evropského právního rámce pro klima uplatňuje čistý cíl snížení emisí do roku 2050, je třeba v konečném důsledku plně zohlednit propady uhlíku. V zájmu dosažení tohoto cíle je logické směřovat již od průběžných cílů k nulovým čistým emisím. Nicméně toto je možné pouze pod podmínkou, že bude zaručena integrita systému, včetně přesného výpočtu emisí a absorpce uhlíku.

2.4 Výbor podporuje závěr Komise, že zvýšit cíl EU, který se týká snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030, na 55 %, je nezbytné. Snížení emisí skleníkových plynů může zlepšit životní podmínky a zdraví, vytvořit pracovní místa a snížit účty za energii za předpokladu, že bude možné uskutečnit a také budou uskutečněny nezbytné soukromé i veřejné investice odpovídajícím udržitelným způsobem. EU zvýšením ambic v oblasti klimatu zároveň prokazuje svoji globální odpovědnost. Myslíme si však, že je důležité a nutné v krátkodobém horizontu vyjasnit, jak lze nového cíle v tomto relativně krátkém období do roku 2030 dosáhnout.

2.5 Jsme si vědomi také toho, že není v žádném případě úplně jasné, jaký bude mít plnění stávajícího a nového cíle pro rok 2030 sociální a hospodářský dopad na jednotlivé evropské občany a podniky. EHSV se domnívá, že je velmi důležité, aby občané a sociální partneři věděli, jak lze těchto cílů dosáhnout a co to bude znamenat pro jejich práci a život. To je zásadní pro to, aby se všechna opatření, která mají být přijata, setkala s podporou, jelikož budou mít odlišný dopad na evropské občany v různých členských státech a regionech. Proto by měla být přijata opatření, která zajistí stejnoměrné rozložení rizik i příležitostí souvisejících s tímto procesem, a tím i jistotu a stabilitu.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 364, 28.10.2020, s. 143.

2.6 Doporučujeme Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost možným důsledkům pro občany třetích zemí s nízkými příjmy. EU by měla usilovat o zmírnění případných negativních důsledků. EU by měla podporovat směřování těchto zemí ke klimatické neutralitě, přičemž je třeba mít na paměti, že v souladu s Pařížskou dohodou jsou rozvojové země oprávněny v rozumné míře zvýšit emise skleníkových plynů.

2.7 Výbor souhlasí s Komisí, že pandemie, které v současné době čelíme, není argumentem k tomu, aby bylo řešení problému změny klimatu odloženo. Právě naopak, jak také uvádí Komise, „nebývalá ekonomická reakce Evropy na krizi COVID-19 nabízí jedinečnou příležitost ke zrychlení přechodu ke klimaticky neutrální ekonomice“. Aby bylo v této situaci možné rozvíjet politiku co nejúčinněji, měla by Komise dle Výboru důkladně prozkoumat fungování mechanismu rezervy tržní stability a přístupu založeného na sdílení úsilí, pokud jde o současný pokles emisí skleníkových plynů, s cílem do určité míry omezit nevyužité právní možnosti v oblasti emisí.

2.8 Budeme-li nyní energicky usilovat o dosažení zvýšeného cíle snížení emisí do roku 2030, usnadní to budoucím generacím skutečné dosažení stanoveného cíle klimatické neutrality do roku 2050. Protože čím méně opatření přijme EU v příštích deseti letech, tím strmější a náročnější bude cesta snižování emisí po roce 2030. Výbor proto se zájmem očekává návrhy na dosažení cíle 55 % do roku 2030, které Komise předloží nejpozději do června 2021. Doporučujeme uplatnit přístup kombinující rozmanité nástroje, který bude kromě legislativy zahrnovat i finanční nástroje, jako je nařízení o referenčních hodnotách a nařízení o taxonomii. Je důležité pečlivě posoudit dopad těchto nových přístupů.

2.9 Výbor souhlasí s Komisí, že „musíme kombinovat výdaje na oživení s ambiciózními opatřeními v oblasti klimatu, abychom se vyhnuli plýtvání penězi a uvízlým aktivům, což by později vedlo k dalším potřebám zdrojů.“ Je třeba zajistit, aby tyto investice byly skutečně použity v duchu udržitelné politiky v oblasti klimatu, která staví občany do středu pozornosti. Výbor se tímto již podrobně zabýval ve svém usnesení, v němž formuloval návrhy týkající se rekonstrukce a oživení po krizi způsobené pandemií COVID-19 ⁽²⁾.

2.10 Jako jednu z výhod transformace energetiky uvádí Komise snížení závislosti na dovozu fosilních paliv (s. 6). Výbor si však přeje, aby byl tento aspekt mezinárodního obchodu posouzen v plném rozsahu. Mezinárodní obchodní dohody a hodnotové řetězce musí splňovat požadavky ekologického a udržitelného rozvoje a musí společně ukládat závaznou povinnost náležitě péče, tedy jak Evropská rada uvedla na svém nedávném prosincovém zasedání, „EU zajistí, aby její obchodní politika a obchodní dohody byly v souladu s jejími ambicemi v oblasti klimatu“. Domníváme se, že je velmi žádoucí tuto otázku důkladně prozkoumat.

2.11 Při posuzování dopadů je důležité si uvědomit, že krize způsobená onemocněním COVID-19 má bezprecedentní hospodářské, sociální a environmentální důsledky, které následně zase ovlivňují to, jaký dopad mají opatření přijímaná za účelem zmírňování změny klimatu.

2.12 EHSV zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité, aby bylo zvýšení cíle snižování emisí skleníkových plynů stanoveno ve spojení s náležitě financovaným Fondem pro spravedlivou transformaci na evropské úrovni a opatřeními na podporu občanů, pracovníků a podniků s cílem přizpůsobit se nadcházejícím změnám. EHSV vyjadřuje své pochybnosti, zda bude 7,5 miliardy EUR z VFR a 10 miliard z fondu na podporu oživení Next Generation EU stačit.

3. Právní předpisy

3.1 Komise plánuje předložit nezbytné podrobné legislativní návrhy do června 2021. EHSV žádá spolunormotvůrce, aby tuto lhůtu nepřekročili a legislativní postup dokončili do prosince 2021, protože jinak bude časový rámec pro dosažení cíle do roku 2030 příliš krátký. V úvahu přicházejí relativně jednoduché změny předpisů, jako je zvýšení lineárního redukčního koeficientu v rámci EU ETS a snížení procentního podílu emisních povolenek na členský stát v rámci nařízení o „sdílení úsilí“.

3.2 S ohledem na zásady spravedlivé transformace EHSV doporučuje, aby se Komise přednostně zaměřila na aktualizaci evropských právních předpisů týkajících se přechodu na obnovitelná paliva. K urychlení rozvoje udržitelných zdrojů energie by měly být použity výdaje na přímé anebo nepřímé dotování fosilních paliv, například prostřednictvím osvobození od daní anebo jejich snížení. Neboli jak uvádí článek 2 Pařížské dohody prostřednictvím „sladění finančních toků s nízkemisním rozvojem odolným vůči změně klimatu.“ Trváme však na tom, že tato opatření nesmí jít na úkor produkce potravin, jak rovněž uvádí Pařížská dohoda (čl. 2 odst. 1 písm. b)).

⁽²⁾ Úř. věst. C 311, 18.9.2020, s. 1.

3.3 Výbor podporuje záměr Komise zahrnout do EU ETS všechny emise ze spalování fosilních paliv, pokud tím nebude ohrožena spolehlivost systému (monitorování, vykazování a ověřování). Je však nutné zvážit, o kolik je třeba snížit počet emisních povolenek (snížení stropu), protože teprve poté bude EU ETS účinný.

3.4 EHSV vítá výchozí předpoklad, kterým je nepůsobit škodu (s. 5). Tento přístup prosazuje Komise také ve svém návrhu osmého všeobecného akčního programu Unie pro životní prostředí (COM(2020) 652 final), v němž stanoví za cíl, „aby veškeré iniciativy EU dostály ekologickému motto „neškodit“. Smyslem tohoto motto je „posílení integrovaného přístupu k rozvoji a provádění politiky, zejména začleněním udržitelnosti do všech relevantních iniciativ a projektů na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU“. Podporujeme význam začleňování a integrace pro zvýšení cílů v oblasti klimatu do roku 2030, ale klademe si otázku, jakými opatřeními toho chce Komise dosáhnout. Zajímalo by nás také, proč je tento přístup označován jako „zásada“ (zatímco v jiných dokumentech Komise je označován jako motto) a jak se tato případná „zásada“ vztahuje k článku 11 SFEU a k zásadám stanoveným v článku 191 SFEU.

3.5 Jelikož EU zvyšuje své cíle v oblasti klimatu, podporuje Výbor Komisi v jejím záměru zavést jako jeden z nástrojů – v případě, že naši partneři nepřikročí ke srovnatelnému zvýšení cílů – mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích s cílem zabránit úniku uhlíku, a to spolu s vytvořením trhu pro nízkouhlíkové produkty, dostupnými cenově konkurenceschopnými zdroji uhlíkově neutrální energie a programy financování. Je důležité věnovat pozornost účinnosti a robustnosti tohoto mechanismu a dopadům jeho uplatňování na rozvojové země. Pokud by tato opatření vedla ke zbrzdění hospodářského rozvoje určitých zemí, je žádoucí zavést kompenzační opatření, jako je přenos technologií.

3.6 Výbor doporučuje Komisi, aby poskytla aktuální informace o míře dodržování platných právních předpisů EU v oblasti klimatu a energetiky a o krocích, které podnikla v této oblasti v rámci řízení o nesplnění povinnosti. Rovněž Komisi doporučujeme, aby na svých webových stránkách poskytovala jasné informace o tom, jak členské státy plní směrnice o obnovitelných zdrojích energie a energetické účinnosti. Mohla by Komise, za pomoci Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), každoročně vypracovávat komplexní aktuální zprávu o účinnosti (všech) současných právních předpisů v oblasti klimatu a energetiky, včetně uvedení problémů s jejich nedodržováním?

3.7 V posouzení dopadů je třeba prozkoumat možnosti zvětšení objemu propadů skleníkových plynů v zemědělské půdě, lesích a biomateriálech. Měl by být formulován postoj Evropského parlamentu k systémům uhlíkových kreditů tak, aby bylo možné zvýšit pohlcování uhlíku. Příležitost vytvořit nové obchodní modely prostřednictvím tržních opatření týkajících se uhlíkových farem a soukromě financovaných systémů uhlíkových kreditů umožňuje udržitelným způsobem zvyšovat produktivitu v souladu s cíli v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti a úrodnosti půdy a snižovat riziko dezertifikace. Rovněž se domníváme, že vlastnictví propadu a uhlíkového kreditu by mělo připadnout těm, kdo uskutečnili nezbytné investice, což mohou být jak soukromé, tak veřejné subjekty.

4. Zemědělství

4.1 Mělo by se podpořit přizpůsobování se změně klimatu, přičemž EU by měla vypracovat a provádět adaptační strategie. V adaptačních opatřeních musí být zohledněna zranitelnost lesnických, zemědělských a potravinových systémů vůči nepříznivým dopadům změny klimatu.

4.2 Zelená dohoda pro Evropu, strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ i právní rámec pro klima se zaměřují na cíl klimatické neutrality do roku 2050, jak bylo schváleno Evropským parlamentem, Komisí a Radou. K jeho naplnění je však nezbytné, aby byly k dispozici dostatečné zdroje ve VFR, rozpočtu SZP a fondu na podporu oživení Next Generation EU. V opačném případě nelze od zemědělců očekávat, že učiní vše, co je nezbytné k dosažení stanovených cílů. Nebude-li možné dát k dispozici finanční prostředky, musí hodnotu nízkouhlíkových produktů vytvořit trhy s uhlíkem. Zemědělci se na řešení tohoto problému podílejí a v případě potřeby budou žádat o vyšší finanční příspěvky.

4.3 Současná krize COVID-19 ukazuje, že potravinové zabezpečení nelze v EU považovat za samozřejmost a v rámci cílů v oblasti klimatu do roku 2030 je třeba věnovat zvláštní pozornost produkci potravin. V našem výše zmíněném usnesení k období po krizi způsobené pandemií COVID-19 jsme uvedli, že je nutné zvýšit odolnost a udržitelnost našeho potravinového systému tím, že se opět přejde k diverzifikovanějším modelům zemědělské produkce, podpoří se lokální centra pro distribuci potravin a kratší dodavatelské řetězce a drobným zemědělcům, rybářům, jejichž činnost má malý dopad, a producentům v oblasti akvakultury se poskytne lepší přístup na trh. Udržitelné zemědělsko-potravinářské řetězce jsou současně nezbytné pro zlepšení globálního zabezpečení potravin pro rostoucí světovou populaci.

4.4 EHSV navrhuje, aby nové klimatické cíle v zemědělství v rámci fondu na podporu oživení Next Generation EU byly povinně zohledněny v aktu v přenesené pravomoci vydaném na základě nařízení o taxonomii, aby se tím zajistila škálovatelná transformace. V aktuálně navržené podobě poskytuje akt v přenesené pravomoci přechodné nástroje pouze pro specializovanou produkci. Udržitelné odvětví potravinářství v budoucnu zajistí pouze celostní přechod na zemědělství šetrné ke klimatu. V rámci potravinového řetězce se musí navýšit udržitelné investice a podpořit transformace. Pro dosažení klimatických cílů je zásadně důležité zavést opatření, která jsou jednoduchá, nákladově efektivní a dostupná, jako jsou zařízení na výrobu bioplynu, vodní hospodářství a systémy uhlíkových kreditů (živé ploty, ukládání CO₂ do půdy).

4.5 EHSV podporuje rámec EU pro systémy uhlíkových kreditů, které lze využít k řízenému dosažení cílů v oblasti klimatu, jak je stanoveno ve zprávě Evropského parlamentu o právním rámci pro klima. Uhlík musí mít svou cenu také v rámci biohospodářství. Dále by měl být podporován výzkum a inovace, aby bylo možné najít co nejvíce technických a udržitelných řešení ke snížení emisí skleníkových plynů a podpořit pohlcování uhlíku v zemědělství.

4.6 Způsob, jakým je v současnosti evidován methan, neodráží aktuální vědecké poznatky. Je nezbytné používat při posuzování dopadu potravin na klima nejnovější vědecké metody. Při dosahování nulových čistých emisí v roce 2050 se musí zohlednit klimatický účinek methanu jako skleníkového plynu s krátkým životním cyklem, jehož čisté emise se nemusí snižovat na nulu, aby bylo možné dosáhnout klimatické neutrality nebo nezpůsobit další oteplování.

4.7 Prioritou v odvětví zemědělství musí být odpovídající financování výzkumu a inovací v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování. Je nutné podporovat a podněcovat investice do inovativních postupů a nákladově efektivních udržitelných výrobních technologií a metod, aby se snížily emise skleníkových plynů a zároveň se zachoval prostor pro zlepšení, pokud jde o potenciál živočišné výroby v EU, která by zajistila vyvážené stravování populace. V budoucnu bude ještě více zapotřebí vodního hospodářství a zavlažování orné půdy. Měly by být podporovány nové investice do účinnějších systémů, které předcházejí znečišťování vody.

4.8 Má-li být dosaženo klimatických cílů, je třeba počítat s novými technologiemi a inovacemi. Potravinový řetězec EU je již klimaticky konkurenceschopný v celosvětovém měřítku. Přizpůsobením tohoto odvětví změně klimatu a podporou jeho odolnosti vůči jejím negativním dopadům se zajistí, že uhlíková stopa produkce potravin v EU bude i nadále klesat. V tomto ohledu má pro zajištění odolnosti potravinového systému EU klíčový význam např. využívání nových šlechtitelských postupů, přechod od produkce živočišných k rostlinným bílkovinám a inteligentní a digitální zemědělské technologie a inovace.

4.9 EHSV požaduje vytvoření zvláštního programu EU pro biohospodářství, který usnadní investice a vytvoří dodavatelské řetězce opírající se o místní komunity a zemědělské podniky. Podpora součinnosti mezi obnovitelnou energií z výroby bioplynu a hospodaření se statkovými hnojivy má zásadní význam pro decentralizovanou výrobu energie z obnovitelných zdrojů, která zároveň podporuje možnosti obživy na venkově.

5. Průmysl, suroviny, energetika a doprava

5.1 EHSV vítá závěr obsažený v posouzení dopadů, že dosažení 55 % snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 by EU nejen pevně nasměrovalo k dosažení klimatické neutrality, ale vedlo by také k tomu, že by se podniky a průmysl v EU staly celosvětovými průkopníky. Patří sem udržitelná výroba oceli pomocí vodíku místo uhlí, přičemž vodík se vyrábí za využití udržitelné elektrické energie. První zkušební továrna tohoto druhu byla nedávno otevřena ve Švédsku.

5.2 Jak již bylo uvedeno v předchozích stanoviscích, například v nedávném stanovisku Mezi transevropskou supersítí a místními energetickými ostrovy, EHSV poukázal na to, jak je důležité připustit, že transformace energetiky není pouze technologickou záležitostí, ale do značné míry rovněž sociální a politickou výzvou. Do této transformace musí být zapojeny nejen podniky, ale i zaměstnanci, odbory a spotřebitelé, jak to přislíbili političtí činitelé a jak důrazně požaduje EHSV. Místo toho, abychom se dočkali jasných odpovědí, však Komise a členské státy ponechávají i v tomto případě řadu otázek otevřených. Nyní probíhající iniciativy v oblasti energetické politiky dokonce spíše brání široké účasti občanů, než aby ji podpořily. Nezbytnou podmínkou transformace evropské energetiky je totiž především bezpečnost investic, a to jak pro veřejné, tak i pro soukromé subjekty. A té lze dosáhnout jen na základě jasných zásadních rozhodnutí.

5.3 EHSV podporuje záměr Komise oznámený v jejím sdělení Strategie EU pro integraci energetického systému, tj. že integrace elektroenergetického systému a systému vytápění a dopravy je nezbytným předpokladem pro dosažení stanovených cílů – klimatické neutrality, bezpečnosti dodávek energie, jejíž součástí je také snížení dovozu energie, a přijatelných cen pro evropské spotřebitele a evropské hospodářství. Rozumí se samo sebou, že v příštích letech bude nutné zpřístupnit dostatečné množství veřejných a soukromých finančních zdrojů, aby bylo možné provádět nezbytné investice.

5.4 Pokud jde o hospodářské a sociální důsledky, opakuje EHSV svůj postoj, že decentralizované energetické systémy mohou být zdrojem důležitých impulsů pro regionální rozvoj a vytváření nových a kvalitních pracovních míst pro kvalifikovanou práci v regionech.

5.5 Plně souhlasíme s Komisí, že odvětví stavebnictví, které se v současné době podílí 40 % na konečné spotřebě energie a v němž vzniká 36 % emisí skleníkových plynů v EU, má velký nákladově efektivní potenciál ke snižování emisí. Touto otázkou se budeme podrobněji zabývat v našem stanovisku Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň.

5.6 EHSV vítá postoj Komise (s. 16), že se na odvětví letecké a námořní dopravy vztahují opatření na úrovni celého hospodářství, kterými je nezbytné se v souladu s Pařížskou dohodou zabývat. Tyto druhy globální dopravy patří spolu s některými průmyslovými emisemi k těm, jež jsou momentálně nejvíce vzdálené využívání nových nákladově efektivních nefosilních paliv, ačkoli probíhají slibné testy. Letectví a námořní doprava se rovněž obtížně regulují pomocí vnitrostátních či dokonce evropských právních předpisů a značná část jejich emisí je vytvářena mimo území EU. Jelikož mezinárodní emise z námořní dopravy a letectví v EU vzrostly od roku 1990 o více než 50 %, podporujeme zaměření Komise na nalezení konstruktivních způsobů, jak letectví a námořní dopravu zahrnout do politiky EU v oblasti klimatu. Letecká doprava v rámci členských států EU a mezi nimi je již zahrnuta do systému EU pro obchodování s emisemi a Komise v současnosti posuzuje, zda by do tohoto systému mohla být stejným způsobem zahrnuta i námořní doprava. Pokud jde o emise mimo území EU, podporujeme záměr Komise vystupovat proaktivně v činnosti organizací OSN, jako jsou IMO a ICAO, s cílem najít účinné a závazné celosvětové systémy snižování emisí.

5.7 Výbor podporuje Komisi nedávno zveřejněnou strategii pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, protože odvětví dopravy při snižování emisí stále zaostává. V odvětví silniční dopravy se od roku 1990 navzdory vozidlům s větší účinností a zavedení paliv a motorů s nízkými emisemi zvýšily emise o více než čtvrtinu, především kvůli rostoucí poptávce po dopravě. Strategie obsahuje širokou škálu opatření a iniciativ, jichž je zapotřebí k urychlení přechodu od závislosti na fosilních palivech k udržitelné mobilitě. K provedení inteligentní transformace je nezbytné zapojit občany, jelikož automobily byly a stále jsou hlavním symbolem svobody.

5.8 U bioenergie a biomateriálu je nutné vzít plně v úvahu snížení emisí skleníkových plynů v zemědělství a lesnictví, ke kterým došlo díky biogenním zdrojům, aby bylo možné uznat úplný propad uhlíku. Nahrazení fosilních paliv a materiálů může vést ke snížení emisí o více než 100 % v závislosti na účincích náhrady fosilního CO₂ a jiných plynů než CO₂.

6. Účast veřejnosti, občané a spotřebitelé

6.1 EHSV rozhodně podporuje prohlášení Komise, že občané jsou „klíčovými partnery v boji proti změně klimatu a mohou jej podpořit politickou angažovaností a spotřebitelskými rozhodnutími“, neboť jsme přesvědčeni, že aktivní účast „všech složek společnosti“ je nezbytnou podmínkou úspěchu politiky v oblasti klimatu v EU, přičemž právě subjekty občanské společnosti (podniky, pracovníci, spotřebitelé a občané a jejich sdružení) uskutečňují klimatické cíle v praxi.

6.2 EHSV proto vítá, že Evropská komise zahájila dne 29. října veřejné konzultace s cílem vyslechnout názory na přezkum politik nezbytných ke zvýšení cíle snížení emisí do roku 2030.

6.3 Z tohoto důvodu také připomínáme náš návrh, aby byla zřízena platforma zainteresovaných stran pro evropský klimatický pakt, jak se uvádí v našem stanovisku ke klimatickému paktu, jejímž cílem by bylo organizovat a usnadňovat aktivní účast všech složek společnosti⁽³⁾.

⁽³⁾ Úř. věst. C 364, 28.10.2020, s. 67.

6.4 EHSV se domnívá, že zvláštní pozornost by měla být věnována občanům s nižšími příjmy. Ti mají vůči transformacím energetiky často nedůvěru, jelikož se obávají, že se tím zvýší jejich životní náklady. Proto je zásadní, co k tomu dodává Komise: „Aby se zabránilo negativním dopadům na zranitelné spotřebitele, je důležité, aby se sociální politiky a politiky v oblasti energetické účinnosti zaměřily na renovaci jejich domů a aby regulovaly dopad na jejich účty za vytápění a elektřinu.“ Touto otázkou se budeme podrobněji zabývat v našem stanovisku Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň ⁽⁴⁾.

6.5 EHSV rovněž vyzývá k zavedení společných kritérií pro jejich vymezení a společných ukazatelů na evropské úrovni, které budou prvním krokem k lepšímu měření energetické chudoby v souladu s doporučením Komise ze dne 14. října 2020 týkajícím se energetické chudoby (C(2020) 9600 final ⁽⁵⁾). Členské státy musí vyvinout více statistických nástrojů, které umožní účinné určení ohrožených domácností, s cílem přizpůsobit tuto definici podmínkám v jednotlivých členských státech.

6.6 Výbor souhlasí s Komisí, že obnovitelné zdroje energie povedou k vysokému stupni decentralizace, což poskytne příležitost spotřebitelům k tomu, aby se zapojili, prozumentům k tomu, aby sami vyráběli, využívali a sdíleli energii, a místním a zejména venkovským komunitám k podpoře místních investic do obnovitelných zdrojů energie. Podnítí to rovněž vznik nových pracovních míst na místní úrovni. Chtěli bychom však upozornit na to, že je třeba věnovat pozornost oprávněným obavám občanů, například o poškození krajiny nebo snížení kvality jejich života. Tyto obavy může zmírnit aktivní účast a přímý prospěch z finančního či energetického užítu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, která mají být vybudována. Dále je třeba přijmout opatření k zajištění toho, aby nové pracovní příležitosti vedly k růstu pracovních míst s důstojnými mzdami a dobrými pracovními podmínkami.

6.7 Komise oprávněně požaduje, aby potřeba transformace našeho hospodářství byla doprovázena investicemi do rekvalifikací a další odborné přípravy a trvalého vzdělávání mnoha profesních skupin. EHSV by rád zdůraznil, že je žádoucí, aby se mladí lidé znovu odvážili zvolit si povolání zemědělce, protože stárnutí v zemědělství představuje dlouhodobou hrozbu pro udržitelné zásobování potravinami. Je nezbytné vytvořit k tomu na evropské a vnitrostátní úrovni dobré předpoklady a vyčlenit finanční zdroje.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ COM(2020) 662 final.

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2020/CS/C-2020-9600-F1-CS-MAIN-PART-1.PDF>

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství

[COM(2020) 642 final – 2020/0289 (COD)]

(2021/C 123/10)

Zpravodaj: **Arnaud SCHWARTZ**

Spoluzpravodajka: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 19. 10. 2020
	Rada, 20. 10. 2020
Právní základ	čl. 192 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí předsednictva	28. 10. 2020
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	11. 1. 2021
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	254/2/7
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá návrh Komise ⁽¹⁾ posílit mechanismus vnitřního přezkumu stanovený v Aarhuském nařízení ⁽²⁾ a oceňuje jeho potenciál v tomto směru.

1.2 EHSV podporuje zavedení prioritních opatření ve čtyřech oblastech uvedených ve sdělení Komise, a sice povinnost pro členské státy úplně a správně provést požadavky na přístup k právní ochraně, jež vyplývají ze sekundárního práva EU; potřebu, aby spolunormotvůrci začlenili ustanovení o přístupu k právní ochraně do nových a revidovaných právních předpisů EU týkajících se životního prostředí; členské státy by měly provést přezkum svých vnitrostátních právních a regulačních ustanovení, která brání v přístupu k právní ochraně nebo tento přístup omezují, a povinnost vnitrostátních soudů zaručit jednotlivcům a nevládním organizacím právo na účinnou právní ochranu podle práva EU.

1.3 EHSV však Komisi upozorňuje, že její návrh má určité mezery, které by mohly orgány využít k tomu, aby se vyhnuly odpovědnosti.

1.4 EHSV proto například nesouhlasí s návrhem Komise vyloučit akty EU, které vyžadují přijetí „vnitrostátních prováděcích opatření“, neboť existuje reálná možnost, že v důsledku tohoto vyloučení by mohlo dojít ke zneplatnění návrhu Komise, nebo ke snížení jeho účinnosti.

1.5 EHSV je rovněž znepokojen tím, že by organizace občanské společnosti měly možnost provádět přezkum až poté, co byla přijata prováděcí opatření, neboť v tom případě by byla z interního přezkumu vyloučena celá řada, ne-li většina, aktů a případů nečinnosti EU.

1.6 EHSV navzdory argumentům Komise poukazuje na to, že právně nezávazné akty EU mohou mít významný dopad jak na provádění právních předpisů EU, tak i na jejich výklad Soudním dvorem Evropské unie (SDEU).

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0642&from=EN>

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství (Úř. věst. L 264, 25.9.2006, s. 13).

1.7 Sociální partneři zastávají důležitou úlohu v souvislosti s otázkami životního prostředí, a EHSV proto naléhavě žádá, aby byli výslovně uznáni, co se týče přístupu k právní ochraně.

1.8 EHSV zdůrazňuje, že nové nařízení by mělo umožnit vnitřní přezkum rozhodnutí Komise o státní podpoře.

1.9 EHSV se domnívá, že aby byl soudní přezkum přístupný v praxi, je zapotřebí náležitě chránit organizace občanské společnosti před další zátěží (jako jsou dodatečné náklady a byrokratická opatření), a to jak na vnitrostátní úrovni, tak i na úrovni EU.

2. Souvislosti

2.1 Úvod do Aarhuské úmluvy a legislativního návrhu Komise

2.1.1 Úmluva Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (dále jen „Aarhuská úmluva“) byla přijata dne 25. června 1998 ⁽³⁾. Tato úmluva stanoví řadu práv pro veřejnost (pro jednotlivce a jejich sdružení) v oblasti životního prostředí. Je založena na třech pilířích:

- **Právo každého na informace o životním prostředí**, které mají k dispozici orgány veřejné moci („přístup k informacím o životním prostředí“). To může zahrnovat informace o stavu životního prostředí, ale také o přijatých politikách či opatřeních nebo o stavu lidského zdraví a bezpečnosti, pokud je může ovlivnit stav životního prostředí. Žadatelé jsou oprávněni obdržet tyto informace do jednoho měsíce od podání své žádosti a bez toho, aniž by museli uvést důvod, proč je požadují. Orgány veřejné moci jsou podle úmluvy navíc povinny aktivně šířit informace o životním prostředí, které mají k dispozici;
- **Právo účastnit se rozhodování v záležitostech životního prostředí**. Orgány veřejné moci musí přijmou opatření, která umožní veřejnosti a nevládním organizacím působícím v oblasti životního prostředí vyjádřit se například k návrhům projektů, které mají vliv na životní prostředí, nebo k plánům a programům, jež se týkají životního prostředí, náležitě tyto připomínky zohlednit při rozhodování a poskytnou informace o konečných rozhodnutích a důvodech, jež k nim vedly („účast veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí“);
- **Právo na přezkum** umožňující napadnout veřejná rozhodnutí, která byla učiněna, aniž by byla dodržena obě výše uvedená práva nebo právní předpisy v oblasti životního prostředí obecně („přístup k právní ochraně“).

2.1.2 EU je smluvní stranou Aarhuské úmluvy. Aarhuské nařízení přijaté v roce 2006 ⁽⁴⁾ přispívá k plnění závazků, jež z úmluvy vyplývají pro orgány a instituce EU.

2.1.3 Ve sdělení Zelená dohoda pro Evropu ⁽⁵⁾ se Komise zavázala, že „zváží revizi Aarhuského nařízení, aby se zlepšil přístup občanů a nevládních organizací, majících pochyby ohledně zákonnosti rozhodnutí s účinky na životní prostředí, ke správnímu a soudnímu přezkumu na úrovni EU“ a „prijme opatření ke zlepšení jejich přístupu ke spravedlnosti před vnitrostátními soudy ve všech členských státech“.

2.1.4 Evropská komise přijala dne 14. října 2020 legislativní návrh, kterým se mění Aarhuské nařízení ⁽⁶⁾, přičemž uvedla, že cílem je „zlepšit provádění Aarhuské úmluvy“ prostřednictvím revize mechanismu vnitřního přezkumu „ve prospěch nevládních organizací, pokud jde o správní akty a opomenutí orgánů a institucí EU“.

2.1.5 Evropská komise zdůrazňuje ve svém návrhu na základě rozsudků Soudního dvora Evropské unie týkajících se významu Aarhuské úmluvy v právním řádu EU, že na soudní a správní řízení týkající se přístupu k právní ochraně v rámci práva životního prostředí se „v zásadě“ vztahuje právo členských států. Jakékoli zlepšení přístupu ke správnímu a soudnímu přezkumu na úrovni EU tedy doplňuje přístup k právní ochraně v unijních záležitostech životního prostředí u vnitrostátních soudů členských států.

⁽³⁾ Znění Aarhuské úmluvy: <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/documents/cep43e.pdf>.

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006.

⁽⁵⁾ Sdělení Komise *Zelená dohoda pro Evropu* – COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 642 final – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0642&from=EN>

2.1.6 Vnitrostátní soudy mají povinnost poskytnout přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí podle čl. 9 odst. 2 a čl. 9 odst. 3 úmluvy, a to i při provádění unijního práva životního prostředí. Pokud však dotčené nevládní organizace odhalí nedostatky ve správních postupech přijatých na vnitrostátní úrovni, měly by se nejdříve domáhat nápravy u příslušného vnitrostátního soudu členského státu. Následně získají přístup k Soudnímu dvoru Evropské unie v rámci řízení o předběžné otázce podle článku 267 SFEU. Toto řízení se může týkat rovněž platnosti aktů orgánů EU.

2.2 Shrnutí dokumentu Evropské komise

2.2.1 Změny, které navrhuje Komise, mají zejména zlepšit možnosti nevládních organizací působících v oblasti životního prostředí požádat orgány EU, aby přezkoumaly akty, u nichž se nevládní organizace domnívají, že mohou být v rozporu s právem životního prostředí EU.

2.2.2 To by mělo podpořit otevřenost a odpovědnost, pokud jde o ochranu životního prostředí, přispět k větší transparentnosti a účinnějšímu naplňování environmentálních cílů EU, a napomoci tak k dosažení systémových společenských změn, které vyžaduje Zelená dohoda pro Evropu.

2.2.3 Tímto návrhem se mění nařízení (ES) č. 1367/2006, které Evropský parlament a Rada přijaly v roce 2006 poté, co EU v roce 2005 ratifikovala Aarhuskou úmluvu.

2.2.4 Výbor pro dohled nad dodržováním úmluvy dospěl v roce 2017 k závěru, že EU nesplnila své povinnosti týkající se přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Komise to chce svým legislativním návrhem napravit.

2.2.5 Legislativní návrh doprovází sdělení Komise⁽⁷⁾, jehož cílem je usnadnit jednotlivcům a nevládním organizacím v členských státech EU přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

2.2.6 Celostátní a místní orgány přijímají při uplatňování práva životního prostředí EU mnoho důležitých rozhodnutí, například při udělování povolení projektům v oblasti infrastruktury nebo průmyslovým zařízením, jež by mohly znečišťovat přírodu a půdu, ovzduší nebo vodu.

2.2.7 Je důležité zlepšit veřejnou kontrolu i těchto rozhodnutí. Komise přijme opatření, která členským státům pomohou zlepšit jejich systémy odborné přípravy, sdílení informací a budování kapacit, ale je rovněž připravena podniknout právní kroky v případě porušení práva EU.

2.3 Další postup

2.3.1 Nyní je na Evropském parlamentu a Radě, aby návrh Komise projednaly a přijaly. Komise bude s oběma orgány konstruktivně spolupracovat, aby tak usnadnila přijetí revidovaného Aarhuského nařízení před zasedáním smluvních stran Aarhuské úmluvy v říjnu 2021.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV připomíná závěry, k nimž dospěl ve svém předchozím stanovisku *Přístup k právní ochraně na vnitrostátní úrovni v souvislosti s opatřeními provádějícími právní předpisy EU v oblasti životního prostředí*⁽⁸⁾:

3.1.1 uznává, že soudržnost přístupu k právní ochraně v celé EU je nezbytným faktorem, který tvoří základ jednotného trhu, posiluje jednotné uplatňování práv vyplývajících z právních předpisů EU v celé Unii a zajišťuje nezbytnou jasnost a jistotu pro trhy a investory;

3.1.2 **podporuje Aarhuskou úmluvu a její plné provedení ze strany EU a v rámci EU.** Je tedy zásadní, aby smluvní strany plně schválily zjištění týkající se dodržování, která předložil Výbor pro dohled nad dodržováním Aarhuské úmluvy jmenovaný smluvními stranami;

⁽⁷⁾ COM(2020) 643 final – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0643&from=EN>

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV *Přístup k právní ochraně na vnitrostátní úrovni v souvislosti s opatřeními provádějícími právní předpisy EU v oblasti životního prostředí* (sdělení) (Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 65).

3.1.3 v globálních souvislostech obtěžování a pronásledování obránců životního prostředí požaduje, aby se EU ujala vedoucí úlohy při usnadňování přístupu k právní ochraně;

3.1.4 společně s environmentálními nevládními organizacemi a občanskou společností upřednostňuje široký a ambiciózní přístup k oblastem, ve kterých EU může zlepšit provádění Aarhuské úmluvy a přístup k právní ochraně, a způsobům, jakými tak může učinit, v rámci orgánů EU a z jejich strany. Je také třeba se zabývat paralelním a doplňkovým postojem k přístupu k právní ochraně v rámci orgánů EU a z jejich strany, souvisejícími pokyny a činnostmi spojenými se zaváděním.

3.2 EHSV rovněž připomíná svůj postoj vyjádřený ve stanovisku *Opatření EU ke zlepšení dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí a správy věcí veřejných v této oblasti* ⁽⁹⁾, podle něž **současné nedostatky ohrožují důvěru občanů, pokud jde o účinnost legislativy EU**. Po členských státech a po Komisi požaduje, aby uvolnily značné finanční prostředky, díky nimž by bylo možné zaměstnat další pracovníky, kteří by kontrolovali provádění správy a právních předpisů v oblasti životního prostředí

3.3 EHSV s odkazem na své stanovisko *Konstruktivnější úloha občanské společnosti při provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí* ⁽¹⁰⁾ opětovně vyzývá Komisi, aby:

3.3.1 se snažila zlepšit přístup občanské společnosti ke spravedlnosti (např. prostřednictvím práva organizací občanské společnosti předat věc Evropskému soudnímu dvoru, a díky specializovaným soudcům a státním zástupcům na unijní, vnitrostátní a místní úrovni);

3.3.2 umožnila jednotlivcům obracet se přímo na Evropský soudní dvůr, jako je tomu v případě Evropského soudu pro lidská práva, pokud je ohroženo provedení právních předpisů EU do vnitrostátního práva a vnitrostátní opravné prostředky byly vyčerpány;

3.3.3 zvažila možnost zavést soudní příkaz na ochranu životního prostředí týkající se jiných případů, než je stav nouze, který budou muset členské státy dodržovat, přičemž se v případě jakéhokoli okamžitého poškození životního prostředí pozastaví činnost až do rozhodnutí soudu prvního stupně;

3.3.4 vytvořila vhodný mechanismus sloužící k tomu, aby byly pokuty za škody na životním prostředí investovány do opatření na podporu ochrany životního prostředí.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV vítá návrh Komise posílit mechanismus vnitřního přezkumu stanovený v Aarhuském nařízení a oceňuje jeho potenciál v tomto směru.

4.2 EHSV podporuje zavedení prioritních opatření ve čtyřech oblastech uvedených ve **sdělení Komise**, a sice povinnost pro členské státy úplně a správně provést požadavky na přístup k právní ochraně, jež vyplývají ze sekundárního práva EU; potřebu, aby spolunormotvůrci začlenili ustanovení o přístupu k právní ochraně do nových a revidovaných právních předpisů EU týkajících se životního prostředí; členské státy by měly provést přezkum svých vnitrostátních právních a regulačních ustanovení, která brání v přístupu k právní ochraně nebo tento přístup omezují, a povinnost vnitrostátních soudů zaručit jednotlivcům a nevládním organizacím právo na účinnou právní ochranu podle práva EU.

4.3 EHSV však zdůrazňuje, že tato opatření nenahrazují náležitý přístup k Soudnímu dvoru Evropské unie prostřednictvím žádosti o vnitřní přezkum ani potřebu horizontální směrnice, která by upravovala přístup k právní ochraně na úrovni členských států.

4.4 EHSV souhlasí s Komisí v tom, že mají-li být splněny cíle a sliby uvedené v Zelené dohodě pro Evropu, je nezbytné, aby členské státy EU a orgány EU důrazněji prováděly a prosazovaly právo životního prostředí EU.

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV Opatření EU ke zlepšení dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí a správy věcí veřejných v této oblasti (Úř. věst. C 283, 10.8.2018, s. 83).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV Konstruktivnější úloha občanské společnosti při provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí, (Úř. věst. C 47, 11.2.2020, s. 50).

4.5 EHSV proto upozorňuje Komisi, že tento návrh má **problematické mezery**, které by mohly orgány využít k tomu, aby se vyhnuly odpovědnosti.

4.6 EHSV připomíná Komisi, že organizace občanské společnosti včetně všech sociálních partnerů požadují, aby EU zavedla spolehlivé mechanismy pro vymáhání, které jim v případě, že orgány EU nedokáží splnit cíle týkající se životního prostředí a lidského zdraví, umožní volat tyto orgány k odpovědnosti.

4.7 EHSV se domnívá, že nebude-li tento návrh náležitě upraven, neumožní volat orgány EU k odpovědnosti a nezajistí ani dodržování závazků EU vyplývajících z mezinárodního práva.

4.8 EHSV nesouhlasí s návrhem Komise vyloučit akty EU, které vyžadují přijetí „vnitrostátních prováděcích opatření“. Existuje totiž reálná možnost, že v důsledku tohoto vyloučení by mohlo dojít ke zneplatnění návrhu Komise, nebo ke snížení jeho účinnosti.

4.9 Vzhledem k tomu, že je často nejasné, které akty EU budou vyžadovat přijetí prováděcích opatření, se EHSV domnívá, že by bylo možné zabránit prodávám a právní nejistotě, pokud by návrh nestanovil, že organizace občanské společnosti mohou požádat o přezkum těchto aktů až poté, co budou přijata prováděcí opatření. EHSV se obává, že na základě znění návrhu by byla z interního přezkumu vyloučena celá řada, ne-li většina, aktů a případů nečinnosti EU. EHSV v této souvislosti zdůrazňuje, že přístup k vnitrostátním soudům, které mohou případně zahájit řízení o předběžné otázce, v žádném případě nenahrazuje přístup k mechanismu vnitřního přezkumu.

4.10 EHSV se domnívá, že definice správních aktů by měla být sladěna s ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie, aby se tak mechanismus vnitřního přezkumu vztahoval na všechny „právně závazné“ akty, včetně přípravných aktů, jež jsou základem pro nařízení, čímž by byla dodržena zásada předběžné opatrnosti, která má stěžejní význam pro řešení sporů v oblasti životního prostředí

4.11 EHSV se rovněž domnívá, že definice správních aktů, které podléhají správní a soudní kontrole, není vyčerpávající a je zapotřebí ji upřesnit v tom smyslu, že přezkoumány mohou být všechny správní akty **týkající se životního prostředí**.

4.12 EHSV se rovněž domnívá, že právně nezávazné akty EU mohou mít významný dopad jak na provádění právních předpisů EU, tak i na jejich výklad Soudním dvorem Evropské unie. I na tyto akty by se tedy měl vztahovat mechanismus vnitřního přezkumu.

4.13 EHSV rovněž zdůrazňuje, že návrh by měl umožnit vnitřní přezkum rozhodnutí Komise o státní podpoře. Jak potvrdil Soudní dvůr Evropské unie ⁽¹¹⁾, Evropská komise musí při přijímání rozhodnutí o státní podpoře dodržovat právo životního prostředí EU, a je proto zcela zásadní, aby organizace občanské společnosti mohly tato rozhodnutí napadnout, pokud se domnívají, že Komise tento požadavek nesplnila.

4.14 EHSV se domnívá, že aby byl soudní přezkum přístupný v praxi, je zapotřebí náležitě chránit organizace občanské společnosti před další zátěží (jako jsou dodatečné náklady a byrokratická opatření), a to jak na vnitrostátní úrovni, tak i na úrovni EU.

4.15 V Aarhuském nařízení by mělo být upřesněno, že soudní přezkum prováděný Soudním dvorem Evropské unie v souvislosti s rozhodnutím o vnitřním přezkumu se musí týkat hmotněprávní a procesní zákonnosti daného rozhodnutí.

4.16 EHSV zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby nařízení bylo ucelené v tom smyslu, že jakékoli procesní lhůty pro správní a/nebo soudní kontrolu se použijí až poté, co bude znám obsah napadeného správního aktu, jenž se týká důležité otázky veřejného zájmu, která je chráněna právem životního prostředí, a nenapravitelnosti ekologické újmy. Jen tak lze zabránit praktikám, které by mohly být v rozporu s článkem 9 Aarhuské úmluvy a judikaturou Soudního dvora Evropské unie (viz věc C-261/18, Komise v. Irsko ⁽¹²⁾), a mohly tak vést ke svévolnému jednání.

⁽¹¹⁾ Věc C-594/18 P, *Rakouská republika v. Evropská komise*, ECLI:EU:C:2020:742, body 42–46.

⁽¹²⁾ Věc C-261/18 – *Komise v. Irsko (Větrný park v Derrybrien)*, ECLI:EU:C:2019:955, body 80 a 95.

4.17 Závěrem je třeba upozornit, že sociální partneři zastávají důležitou úlohu v souvislosti s otázkami životního prostředí, a EHSV proto naléhavě žádá, aby byli výslovně uznáni, co se týče přístupu k právní ochraně. EHSV se domnívá, že článek 11 Aarhuského nařízení je v současné době neslučitelný s čl. 2 odst. 5 Aarhuské úmluvy a že by měl být upraven tak, aby neomezoval přístup organizací občanské společnosti k právní ochraně, a to za předpokladu, že stačí, aby nevládní organizace mimo jiné usilovala o ochranu životního prostředí.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o vytvoření programu dokumentace úlovků tuňáka obecného (*Thunnus thynnus*) a o zrušení nařízení (EU) č. 640/2010

[COM(2020) 670 final – 2020/0302 (COD)]

(2021/C 123/11)

Samostatný zpravodaj: **Florian MARIN**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 11. 11. 2020
	Rada, 11. 11. 2020
Právní základ	čl. 3 odst. 1 písm. d) a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	11. 1. 2021
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	250/0/9
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV považuje přijetí doporučení Mezinárodní komise pro ochranu tuňáků v Atlantiku (ICCAT) za důležité a vhodné, protože EU je od roku 1986 smluvní stranou úmluvy ICCAT, a musí zajistit soulad se všemi opatřeními schválenými ICCAT v rámci práva EU.

1.2 Výbor EHSV doporučuje, aby i nadále bylo pro Evropskou komisi a členské státy prioritou usnadnění a zajištění přístupu ke zdrojům informací a technické pomoci pro rybáře a subjekty v distribučním řetězci, pokud jde o používání elektronického systému dokumentace úlovků tuňáka obecného (eBCD).

1.3 Lhůty stanovené na úrovni doporučení ICCAT 18-13 musí zohledňovat dopad a stav pandemie COVID-19, včetně případných zpoždění při plnění požadavků na podávání zpráv, které ICCAT stanoví.

1.4 EHSV má za to, že je třeba vynaložit veškeré úsilí k zajištění souladu, přesnosti a součinnosti mezi systémy BCD a eBCD, jakož i k zajištění účinného procesu sledovatelnosti, potvrzování a ověřování.

1.5 EHSV se domnívá, že článek 4 je zčásti převzat z doporučení 18-13, části II, Potvrzování systémů BCD, bodu 11, a to za tím účelem, aby proces potvrzování pro odlov, vykládku, umístění do klecí, výlov, překládku nebo uskutečnění domácího obchodu nebo vývozu každé tuny tuňáka obecného byl proveden vždy v okamžiku vykládky, přemístění, výlovu, překládky, domácího obchodu nebo vývozu tuňáka obecného.

1.6 EHSV doporučuje rozšířit návrh na základě doporučení ICCAT 18-13, části II – Potvrzování dokumentů BCD, bodu 12, které upravuje situace, kdy část formátu dokladu BCD neposkytuje dostatečný prostor k zajištění úplného sledování tuňáka obecného od odlovu až po prodej. K původnímu dokladu BCD by mohla být doplněna příloha s původním formátem a číslem dokladu BCD.

1.7 EHSV doporučuje doplnit do čl. 2 odst. 5 písm. b) slovo „pastí“, obdobně jako v čl. 2 odst. 5 písm. a). Zněl by pak takto: „obchod v rámci jednoho členského státu nebo mezi dvěma a více členskými státy s chovným tuňákem obecným uloveným v oblasti úmluvy ICCAT plavidlem Unie provádějícím odlov nebo pastí a umístěným do klece v hospodářství na území Unie“.

1.8 EHSV doporučuje doplnit do čl. 3 odst. 2 slovo „šarží“. Zněl by pak takto: „Dokumentace úlovků tuňáka obecného se vyplní pro každou šarží tuňáka uloveného rybářským plavidlem nebo pastí, přemístěného, vyloženého nebo přeloženého v přístavech rybářskými plavidly nebo pastmi nebo umístěného do klecí nebo vyloveného v hospodářstvích.“

1.9 Komise by měla zvážit dopad provádění čl. 5 odst. 3 písm. b), protože ačkoliv jde o doporučení ICCAT, ukládá společností povinnost změnit svou logistiku – rozebrání palet a opětovnou identifikaci každého balení.

1.10 EHSV by uvítal, pokud by Komise a členské státy zvážily registraci a potvrzování částí ryb, a to i bez potvrzování umístění do klecí, s cílem maximalizovat hodnotu a předcházet vzniku odpadu. Pokud tuňák v současnosti uhyne po příjezdu na hospodářství, není možné jej prodat, protože dosud nebylo potvrzeno umístění do klece. Umístění do klece závisí na posouzení provedeném stereoskopickými kamerami, které trvá asi dva měsíce, tudíž vzorky je třeba zmrazit nebo zničit. To je v rozporu s iniciativami Komise týkajícími se potravinových ztrát a plýtvání potravinami.

2. Shrnutí návrhu Komise

2.1 Účelem návrhu ⁽¹⁾, jenž je předmětem tohoto stanoviska, je provést do práva EU nová opatření pro dokumentaci úlovků tuňáka obecného přijatá Mezinárodní úmluvou na ochranu tuňáků v Atlantiku (ICCAT), již je Evropská unie (EU) od roku 1986 smluvní stranou.

2.2 Úmluva ICCAT stanoví rámec pro regionální spolupráci při ochraně a řízení tuňáků a podobných druhů v Atlantském oceánu a přilehlých mořích a pro přijímání doporučení v oblasti úmluvy ICCAT, která se pro smluvní strany stávají závaznými.

2.3 Evropská unie je tedy povinna zajistit soulad v rámci práva EU s veškerými opatřeními schválenými ICCAT. Navrhovaným nařízením se zrušuje nařízení (EU) č. 640/2010 ze dne 7. července 2010 tím, že se začleňují nová opatření ICCAT týkající se povinného používání elektronického systému dokumentace úlovků tuňáka obecného (eBCD) pro účely určení původu všech tuňáků obecných, přičemž papírová dokumentace BCD se připouští pouze výjimečně.

2.4 Návrh stanoví svěřením přenesených pravomocí Komisi, a to v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování Evropské unie, díky čemuž bude Komise moci rychle začlenit budoucí změny doporučení ICCAT do práva EU.

2.5 Právní předpisy EU by měly provádět doporučení ICCAT s cílem poskytnout rybářům z EU i ze třetích zemí rovné podmínky a zajistit, že pravidla jsou všemi plně přijímána a prováděna.

2.6 Opatření stanovená v návrhu se týkají technických specifikací dokladu o úlovku tuňáka obecného a osvědčení o zpětném vývozu, jejich potvrzování členskými státy, zaznamenávání a potvrzování úlovků a následného obchodování v systému eBCD, ustanovení o označování, potvrzování informací členskými státy a podávání výročních zpráv komisi ICCAT.

2.7 Velitelé plavidel provádějících odlov, provozovatelé pastí, provozovatelé hospodářství, prodejci a vývozci musí vyplnit doklad BCD pro odlov, vykládku, umístění do klecí, výlov, překládku nebo uskutečnění domácího obchodu nebo vývozu každé šarže tuňáka obecného. Všechny obchodní transakce musí být zaznamenány a potvrzeny v systému eBCD.

2.8 Každá zpětně vyvezená šarže tuňáka obecného musí být doprovázena osvědčením o zpětném vývozu potvrzeným příslušným členským státem. Hospodářský subjekt odpovědný za zpětný vývoz vydá osvědčení o zpětném vývozu a požádá o jeho potvrzení.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV považuje za vhodné a důležité, aby byla opatření přijatá Mezinárodní komisí pro ochranu tuňáků v Atlantiku (ICCAT), která mají sehrát pozitivní úlohu při řízení populace tuňáka obecného, provedena do práva EU. EHSV vítá úsilí Evropské komise a členských států postupovat v souladu se všemi podmínkami a doporučeními vydanými komisí ICCAT při jejich provádění do příslušných právních řádů, protože mají hospodářský i sociální dopad na úrovni členských států.

⁽¹⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví opatření pro řízení, zachování a kontrolu zdrojů platná v oblasti Úmluvy Meziamerické komise pro tropické tuňáky a kterým se mění nařízení Rady (EU) č. 520/2007 (COM/2020/308 final): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0308&qid=1603701098515>.

3.2 EHSV oceňuje úsilí a oběti, které přinesly Komise, členské státy a odvětví rybolovu, aby se zotavily populace tuňáka obecného, tím, že uplatnily přísná pravidla komise ICCAT. Řízení populací tuňáka obecného ve východním Atlantiku a ve Středozemním moři je úspěšné, protože populace dosahují historických maxim.

3.3 EHSV obecně souhlasí s navrhovaným nařízením, neboť se jím provádí doporučení komise ICCAT. Současně se EHSV domnívá, že existence a používání elektronického systému dokumentace umožnilo mnohem rychleji shromažďovat a využívat údaje o sledovatelnosti tuňáka obecného. Tento systém se v plném rozsahu provádí od ledna 2017. Používání digitálních řešení k zajištění řízení udržitelnosti populací tuňáka obecného umožňuje jednodušší a účinnější interpretaci údajů.

3.4 EHSV doporučuje dodržovat pravidla a doporučení přijatá komisí ICCAT a provedená Evropskou unií do jejich právních předpisů s cílem zajistit spravedlivé a rovné podmínky pro všechny rybáře.

3.5 EHSV doporučuje, aby Evropská komise a členské státy usnadnily a zajistily přístup ke zdrojům informací a technické pomoci pro rybáře a subjekty v distribučním řetězci tak, aby dokázali používat systém eBCD správně a způsobem, který je v souladu s předpisy a zároveň efektivní.

3.6 Lhůty stanovené na úrovni doporučení ICCAT 18-13 musí zohledňovat dopad pandemie COVID-19 a uznávat, že při plnění požadavků na podávání zpráv, které stanoví ICCAT, může dojít ke zpožděním.

3.7 EHSV doporučuje, aby bylo vynaloženo veškeré nezbytné úsilí za účelem zajištění souladu, přesnosti a součinnosti mezi systémy BCD a eBCD v zájmu úspěšné dokumentace systému sledování tuňáka obecného a podávání zpráv, která odpovídá právním předpisům, zejména pak v případě výjimek a odchylek uvedených v doporučení 18-13.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV se domnívá, že článek 4 je zčásti převzat z doporučení 18-13, části II, Potvrzování systémů BCD, bodu 11, a to za tím účelem, aby proces potvrzování pro odlov, vykládku, umístění do klecí, výlov, překládku nebo uskutečnění domácího obchodu nebo vývozu každé tuny tuňáka obecného byl proveden vždy v okamžiku vykládky, přemístění, výlovu, překládky, domácího obchodu nebo vývozu tuňáka obecného.

4.2 EHSV doporučuje rozšířit návrh na základě doporučení ICCAT 18-13, části II – Potvrzování dokumentů BCD, bodu 12, které upravuje situace, kdy část formátu dokladu BCD neposkytuje dostatečný prostor k zajištění úplného sledování tuňáka obecného od odlovu až po prodej. K původnímu dokladu BCD by mohla být doplněna příloha s původním formátem a číslem dokladu BCD pro vzácné případy, kdy to může být nezbytné.

4.3 EHSV doporučuje doplnit do čl. 2 odst. 5 písm. b) slovo „pastí“, obdobně jako v čl. 2 odst. 5 písm. a). Zněl by pak takto: „obchod v rámci jednoho členského státu nebo mezi dvěma a více členskými státy s chovným tuňákem obecným uloveným v oblasti úmluvy ICCAT plavidlem Unie provádějícím odlov nebo pastí a umístěným do klece v hospodářství na území Unie“.

4.4 EHSV doporučuje doplnit do čl. 3 odst. 2 slovo „šarží“. Zněl by pak takto: „Dokumentace úlovků tuňáka obecného se vyplní pro každou šarží tuňáka uloveného rybářským plavidlem nebo pastí, přemístěného, vyloženého nebo přeloženého v přístavech rybářskými plavidly nebo pastmi nebo umístěného do klecí nebo vyloveného v hospodářstvích.“

4.5 Komise by měla zvážit dopad provádění čl. 5 odst. 3 písm. b), protože ačkoliv jde o doporučení ICCAT, ukládá společnostem povinnost změnit svou logistiku – rozebrání palet a opětovnou identifikaci každého balení.

4.6 EHSV by uvítal, pokud by Komise a členské státy zvážily registraci a potvrzování částí ryb, a to i bez potvrzování umísťování do klecí, s cílem maximalizovat hodnotu a předcházet vzniku odpadu. Pokud tuňák v současnosti uhynie po příjezdu na hospodářství, není možné jej prodat, protože dosud nebylo potvrzeno umístění do klece. Umístění do klece závisí na posouzení provedeném stereoskopickými kamerami, které trvá asi dva měsíce, tudíž vzorky je třeba zmrazit nebo zničit. To je v rozporu s iniciativami Komise týkajícími se potravinových ztrát a plýtvání potravinami.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návihu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030“

[COM(2020) 652 final – 2020/0300 (COD)]

(2021/C 123/12)

Hlavní zpravodaj: **Lutz RIBBE**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 11.11.2020 Rada, 5.11.2020
Právní základ	čl. 192 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Rozhodnutí předsednictva	1.12.2020
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	227/4/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) spatřuje ve stávajícím návrhu 8. akčního programu pro životní prostředí jen velmi malou přidanou hodnotu. Tato přidaná hodnota spočívá ve vylepšeném modelu monitorování a podávání zpráv, který má být zaveden. Jinak se návrh soustřeďuje spíše na obecné popisy situace a deklarace záměrů než na konkrétní obsah a opatření. Lepší správa však sama o sobě žádný „akční program“ nevyžaduje.

1.2 EHSV si klade otázku, zda politika EU v oblasti životního prostředí, která se nejpozději v okamžiku přijetí Zelené dohody pro Evropu stala středobodem politiky EU, skutečně potřebuje nějaké další podněty v podobě programu, jakým je 8. akční program pro životní prostředí.

1.3 EHSV je pevně přesvědčen o tom, že Komisi předložený návrh jen potvrzuje názor, na který EHSV už několik let stále znovu upozorňuje, tj. že problém nespočívá v tom, že bychom nevěděli, co máme dělat. Problém je v tom, že nejsou dostatečně prováděna dobře známá opatření, o nichž bylo často rozhodnuto již dávno, a že chybí dostatečná politická vůle.

1.4 EHSV by považoval za přínosné, kdyby byly do 8. akčního programu pro životní prostředí například začleněny strategické iniciativy předložené Komisí za účelem provádění Zelené dohody pro Evropu, jako je strategie v oblasti biologické rozmanitosti, strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ nebo akční plán pro oběhové hospodářství, včetně jejich jednotlivých požadavků, a byly v jeho rámci uplatňovány. Rada a Evropský parlament by navíc mohly v rámci 8. akčního programu pro životní prostředí Komisi uložit, aby upevnila a prohloubila Zelenou dohodu pro Evropu, a výslovně ji za tímto účelem pověřit úkolem, aby nejpozději v novém funkčním období předložila legislativní návrh „Agendy EU do roku 2050“ (v podobě pozměněné a rozšířené „Zelené dohody pro Evropu 2“), připojený k 8. akčnímu programu formou přílohy obsahující konkrétní a podrobný seznam opatření. S tím se ovšem nepočítá.

1.5 EHSV proto vyzývá k zásadní diskusi o významu a užitečnosti akčních programů v oblasti životního prostředí a opakuje svůj požadavek, aby byla vypracována samostatná „agenda EU pro udržitelný rozvoj do roku 2050“. Domnívá se, že Zelená dohoda pro Evropu je pro to dobrým a pevným základem.

2. Souvislosti stanoviska

Akční programy EU v oblasti životního prostředí

2.1 Od počátku 70. let 20. století jsou na úrovni EU přijímány akční programy pro životní prostředí. Sedmý z nich skončil 31. prosince 2020.

2.2 Komise ve svém návrhu 8. akčního programu pro životní prostředí uvádí, že tyto programy pro životní prostředí „jsou [...] vodítkem k rozvoji politiky EU v oblasti životního prostředí“. Musí však také nepřímou připustit, že tyto programy nakonec neměly takový účinek, jaký se od nich očekával. Dochází k závěru, „že pokrok související s ochranou přírody, zdravím a integrací politik nebyl dostatečný“. Poukazuje rovněž na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí nazvanou „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020“ a uveřejněnou dne 4. prosince 2019, která „informuje o současných evropských výzvách nebývalého rozsahu a naléhavosti v oblasti životního prostředí, klimatu a udržitelnosti; tyto výzvy vyžadují okamžitá a koordinovaná opatření a naléhavá systémová řešení“. Neboť „při současném modelu růstu se očekává, že tlaky na životní prostředí se budou dále zvyšovat, což způsobí přímé i nepřímé škodlivé účinky na lidské zdraví a dobré životní podmínky. To platí zejména pro odvětví, která mají největší vliv na životní prostředí – potravin, mobilitu, energetiku, jakož i infrastrukturu a budovy.“

2.3 Toto prohlášení je v souladu se zprávou o udržitelném rozvoji v Evropě z roku 2020, kterou v prosinci loňského roku předložily Síť řešení pro udržitelný rozvoj (SDSN) a Institut pro evropskou environmentální politiku. Jedním z nejdůležitějších závěrů této zprávy je to, že při provádění cílů udržitelného rozvoje čelí Evropa největším výzvám v oblasti udržitelného zemědělství a produkce potravin a v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti.

2.4 Komise uvádí, že v rámci Zelené dohody pro Evropu, kterou uveřejnila dne 11. prosince 2019, byla přijata ambiciózní agenda, jejímž cílem je a) učinit z EU do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent, b) chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství EU a c) chránit zdraví a dobré životní podmínky občanů před riziky pro životní prostředí a dopady na ně.

2.5 Rada, Evropský parlament a Výbor regionů Komisi nicméně vyzvaly, aby předložila návrh 8. akčního programu pro životní prostředí, o němž následně rozhodnou Rada a Evropský parlament. Komise tento návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030 (8. akční program pro životní prostředí), který je předmětem tohoto stanoviska, předložila dne 14. října 2020, tedy téměř jeden rok po předložení Zelené dohody pro Evropu a pouze dva a půl měsíce před koncem 7. akčního programu pro životní prostředí.

Obsah 8. akčního programu pro životní prostředí

2.6 Osmý akční program pro životní prostředí má pouze šest článků.

2.7 V článku 2 jsou vyjmenovány již známé cíle EU v oblasti životního prostředí, které uznává i Rada a Evropský parlament, jako je snížení emisí skleníkových plynů, dosažení klimatické neutrality do roku 2050, přizpůsobení se změně klimatu, cíl nulového znečištění pro životní prostředí bez toxických látek, ochrana, zachování a obnova biologické rozmanitosti atd., a jsou označeny jako „tematické prioritní cíle“ 8. akčního programu pro životní prostředí. Na rozdíl od 7. akčního programu pro životní prostředí však chybí představení konkrétních nástrojů nebo opatření, jejichž pomocí má být těchto cílů dosaženo, případně environmentálních opatření. Toto je překvapivé, mj. i s ohledem na to, jak vysoké ambice jsou v návrhu někdy formulovány. Uvádí se v něm například, že cílem je „postup k modelu regenerativního růstu, který vrací planetě víc, než si bere“⁽¹⁾.

2.8 Také v článku 3 jsou zmíněny jen dávno známé „základní podmínky“, které jsou pro uskutečnění těchto prioritních cílů nezbytné. Mezi tyto podmínky patří:

- efektivní a účinné provádění platných právních předpisů v oblasti životního prostředí a klimatu,
- důsledné začlenění stanovených prioritních cílů do všech příslušných strategií, legislativních i nelegislativních iniciativ, programů, investic a projektů na úrovni Unie i na celostátní, regionální a místní úrovni a
- postupné odstraňování dotací škodících životnímu prostředí na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni.

2.9 V článku 4 je popsáno, co je vlastním těžištěm 8. akčního programu pro životní prostředí. Je jím příslib vytvoření dokonalejšího rámce pro sledování a podávání zpráv, který má činitelům s rozhodovacími pravomocemi i veřejnosti poskytnout lepší přehled o pokroku (nebo nedostatcích). Jako příklad se v něm uvádí mimo jiné to, že Rada a EHSV vyzvaly k měření hospodářské výkonnosti a sociálního pokroku „nad rámec HDP“. Mají být také stanoveny „hlavní ukazatele“, které zlepší sledování např. biologické rozmanitosti nebo oběhového hospodářství. Klíčovou úlohu v této oblasti by měla mít Evropská agentura pro životní prostředí a Evropská agentura pro chemické látky, a mělo by proto dojít k jejich personálnímu posílení.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0652:FIN:CS:PDF>, čl. 2 odst. 2 písm. c).

2.10 A konečně článek 5 stanoví, že Komise do 31. března 2029 provede hodnocení 8. akčního programu pro životní prostředí. Nemá být tedy přezkoumán v polovině období.

2.11 Článek 6 upravuje vstup právních předpisů v platnost.

3. Připomínky

3.1 EHSV je s Komisí zajedno v tom, že akční programy pro životní prostředí slouží již dlouho jako vodítko k rozvoji politiky EU v oblasti životního prostředí. Environmentální politika v 70., 80. nebo 90. letech 20. století však není s tou dnešní srovnatelná. Vzniká proto otázka, jakou úlohu či funkci mají programy pro životní prostředí plnit.

3.2 EHSV se proto ptá, zda politika EU v oblasti životního prostředí, která se nejpozději v okamžiku přijetí Zelené dohody pro Evropu stala středobodem politiky EU, skutečně potřebuje nějaké další podněty v podobě programu, jakým je 8. akční program pro životní prostředí. Klade si tuto otázku zvláště proto, že vlastní náplní návrhu 8. akčního programu pro životní prostředí jsou spíše obecné popisy situace a deklarace záměrů nežli konkrétní obsah a opatření. Je to akční program, kterému chybí akce.

3.3 EHSV samozřejmě nepochybuje o tom, že priority uvedené v článku 2 jsou dobré a že „základní podmínky pro dosažení prioritních cílů“ stanovené v článku 3 jsou správné. Jaký má být ale přínos 8. akčního programu pro politiku v oblasti životního prostředí, když se v něm takřkajíc pouze opakují cíle stanovené mimo jiné v Zelené dohodě pro Evropu, aniž by v něm byly popsány, byť jen v základních rysech, nástroje nebo opatření, jež by umožnily uskutečnění těchto cílů a jež by se rozhodnutím Rady a Evropského parlamentu staly závaznými? A jaký je reálný užitek pouhého vyjmenování dávno známých „základních podmínek“, když nebyl předložen a přijat žádný závazný plán jejich naplňování?

3.4 EHSV je pevně přesvědčen o tom, že Komisí předložený návrh jen potvrzuje názor, na který EHSV už několik let stále znovu upozorňuje, tj. že problém nespočívá v tom, že bychom nevěděli, co máme dělat. Problém je v tom, že nejsou dostatečně prováděna dobře známá opatření, o nichž bylo často rozhodnuto již dávno, a že chybí dostatečná politická vůle. I Komise a někdy i Soudní dvůr Evropské unie si již léta stěžují na často nedostatečné provádění mnoha stávajících právních předpisů v oblasti životního prostředí ze strany členských států. Nedostatků v provádění právních předpisů nebo nedostatečnou politickou vůli nemůže ovšem vyrovnat žádný akční program pro životní prostředí.

3.5 I bez takového akčního programu mají evropské orgány a členské státy dostatek možností k tomu, aby dané sliby uskutečnily. Příkladem může být politika v oblasti biologické rozmanitosti.

3.6 Ochrana, zachování a obnova přírody se jako „prioritní cíl“ uvádí výslovně ve všech (!) akčních programech pro životní prostředí počínaje druhým (na období 1977–1981), a znovu i v osmém. Soustředují-li se akční programy pro životní prostředí už více než 40 let (!) na problém biologické rozmanitosti, a Komise je ve své strategii v oblasti biologické rozmanitosti z května 2020 přesto nucena konstatovat, že „se příroda nachází v krizové situaci“, není to pro všechny tyto dosavadní programy nijak dobré vysvědčení.

3.7 Bez ohledu na ně však existují jasné představy a návrhy, jak je možné situaci napravit. Například strategie v oblasti biologické rozmanitosti, kterou předložila Komise⁽²⁾, obsahuje dlouhý seznam takových opatření. Rada i Evropský parlament měly mimo jiné v rámci reformy společné zemědělské politiky (SZP) dostatečnou příležitost, aby na základě toho stanovily konkrétní požadavky. Tato příležitost byla promarněna. EHSV nevidí, co by se schválením 8. akčního programu pro životní prostředí v Radě a v Evropském parlamentu mohlo nyní zlepšit.

3.8 Z toho je však také zřejmé, za jakého předpokladu by 8. akční program pro životní prostředí mohl mít nějakou přidanou hodnotu. Mohl by ji mít tehdy, kdyby do něho byla formálně začleněna strategie v oblasti biologické rozmanitosti, kterou Komise předložila v rámci provádění Zelené dohody pro Evropu, strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ (a jiné podobné politické dokumenty), s jejich konkrétními podrobnými požadavky, aby se Rada a Parlament tímto způsobem vyslovily na podporu provádění těchto konkrétních návrhů.

3.9 V rámci 8. akčního programu pro životní prostředí by Rada a Evropský parlament mohly navíc Komisi uložit, aby upevnila a prohloubila Zelenou dohodu pro Evropu, a výslovně ji za tímto účelem pověřit úkolem, aby nejpozději v novém funkčním období předložila legislativní návrh „Agendy EU do roku 2050“ (v podobě pozměněné a rozšířené „Zelené dohody pro Evropu 2“), připojený k 8. akčnímu programu formou přílohy obsahující konkrétní a podrobný seznam opatření.

⁽²⁾ Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, COM(2020) 380 final.

3.10 S ničím takovým se však v současné době nepočítá, takže přidaná hodnota 8. akčního programu pro životní prostředí ve stávající podobě spočívá pouze v tom, že má být zaveden vylepšený model monitorování a podávání zpráv. Lepší monitorování a správa, jakkoli je obojí důležité, však žádný „akční program“ nevyžadují.

4. Závěrečné připomínky

4.1 Komise přikládá posledním akčním programům pro životní prostředí, včetně toho nadcházejícího osmého, zjevně větší význam a dopad než EHSV. Rozhodně například nesouhlasíme s tvrzením Komise, že 7. akční program pro životní prostředí „předvídal Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030“. Agenda OSN 2030 je mnohem komplexnější, než aby se mohla odrazit v tak inovativní politice, jako je evropská politika v oblasti životního prostředí. Každá politika v oblasti životního prostředí by samozřejmě měla zohledňovat také problém chudoby, hladu, vzdělávání nebo rovnosti žen a mužů, tyto problémy však nelze v této oblasti dostatečným způsobem řešit.

4.2 Právě z tohoto důvodu vyzval EHSV k tomu, aby EU vypracovala samostatnou „Agendu EU do roku 2050“, která by pochopitelně měla mít i silný environmentální rozměr. Ani stávající Zelená dohoda pro Evropu neumožňuje provádět Agendu OSN 2030 dostatečným způsobem, protože v ní nejsou v dostatečné míře zohledněny sociální otázky – a to jak v evropském, tak v celosvětovém kontextu. EHSV chce ovšem jasně zdůraznit, že Zelenou dohodu pro Evropu považuje za dobrý a pevný základ pro komplexní strategii udržitelného rozvoje „Agenda EU do roku 2050“.

4.3 EHSV rovněž doporučuje, aby politické ambice, které jsou představeny v dokumentech Komise, byly formulovány tak, aby si evropští občané mohli představit, jak budou prováděny. V 8. akčním programu pro životní prostředí se mluví o podpoře „modelu regenerativního růstu, který vrací planetě víc, než si bere“. Mnoha občanům ani politikům nemusí být jasné, co se skrývá pod označením „model regenerativního růstu“ a co by v reálných podmínkách každodenního života znamenalo vracet planetě víc, než si bereme.

4.4 V neposlední řadě EHSV rozhodně doporučuje, aby byla zahájena obecná debata o úloze případných dalších akčních programů v oblasti životního prostředí. Pro účely této debaty by bylo užitečné provést hodnocení 8. akčního programu pro životní prostředí dříve než devět měsíců před jeho skončením.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návihu směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimální úrovni výcviku námořníků (kodifikované znění)“*[COM(2020) 739 final – 2020/0329 (COD)]*

(2021/C 123/13)

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 23.11.2020 Rada Evropské unie, 27.11.2020
Právní základ	čl. 100 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	přijato jednomyslně

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech zajišťujících základní propojení v silniční nákladní a osobní dopravě po skončení přechodného období uvedeného v dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii

[COM(2020) 826 *final* – 2020/0362 (COD)]

(2021/C 123/14)

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 11.12.2020 Evropský parlament, 14.12.2020
Právní základ	čl. 91 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	přijato jednomyslně

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech zajišťujících základní propojení v letecké dopravě po skončení přechodného období uvedeného v Dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii

[COM(2020) 827 final – 2020/0363 (COD)]

(2021/C 123/15)

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 11. 12. 2020 Evropský parlament, 14. 12. 2020
Právní základ	čl. 100 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	přijato jednomyslně

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o určitých aspektech bezpečnosti letectví s ohledem na skončení přechodného období uvedeného v Dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii

[COM(2020) 828 *final* – 2020/0364 (COD)]

(2021/C 123/16)

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 11. 12. 2020 Evropský parlament, 14. 12. 2020
Právní základ	čl. 100 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	přijato jednomyslně

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví zvláštní a dočasná opatření s ohledem na rozšíření onemocnění COVID-19, jež se týkají obnovení či prodloužení některých osvědčení, licencí a povolení a odkladu některých pravidelných kontrol a pravidelného školení podle určitých částí právních předpisů v oblasti dopravy, a to na referenční období navazující na období uvedená v nařízení (EU) 2020/698

[COM(2021) 25 final – 2021/0012 (COD)]

(2021/C 123/17)

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 28. 1. 2021 Evropský parlament, 8. 2. 2021
Právní základ	článek 91, čl. 100 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	přijato jednomyslně
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se jednomyslně na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/2403, pokud jde o oprávnění k rybolovu pro rybářská plavidla Unie ve vodách Spojeného království a rybolovné operace rybářských plavidel Spojeného království ve vodách Unie

[COM(2020) 830 final – 2020/0366 (COD)]

(2021/C 123/18)

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 14. 12. 2020
	Rada, 11. 12. 2020
Právní základ	čl. 43 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	přijato jednomyslně
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2008/971/ES, pokud jde o rovnocennost reprodukčního materiálu lesních dřevin vyprodukovaného ve Spojeném království s reprodukčním materiálem lesních dřevin vyprodukovaným v Unii

[COM(2020) 852 final – 2020/0378 (COD)]

(2021/C 123/19)

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 18. 1. 2021
	Rada, 8. 1. 2021
Právní základ	čl. 43 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato na plenárním zasedání	27. 1. 2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	jednohlasně pro
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k „Návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2003/17/ES a 2005/834/ES, pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu a rovnocennost kontrol metod udržování odrůd druhů zemědělských rostlin prováděných ve Spojeném království“

[COM(2020) 853 final – 2020/0379 (COD)]

(2021/C 123/20)

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 18.1.2021
	Rada, 8.1.2021
Právní základ	čl. 43 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato na plenárním zasedání	27.1.2021
Plenární zasedání č.	557
Výsledek hlasování	jednomyslně pro
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 557. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. ledna 2021 (jednání dne 27. ledna), jednomyslně zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 27. ledna 2021.

předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

